

REFUGEES

FILM ZA DRUŽBENO
VKLJUČENOST PRIBEŽNIKOV

OD POBEGA DO PRIPADANJA 26 RESNIČNIH ŽIVLJENJSKIH ZGODB BEGUNCEV

<http://refugeesinproject.eu>

Projekt N° 2016-1-PT01-KA204-022983
Ta projekt je deležen podpore Evropske komisije. Publikacija
je izraz zgolj avtorjevih pogledov. Komisija tako ne prevzema
odgovornosti za uporabo ali zlorabo v besedilu navedenih
informacij.

PARTNERJI:

www.aidlearn.pt

www.vhs-hamburg.de

www.egina.eu

www.utzo.si

www.iadt.ie

www.gcr.gr

Urednik:

RefugeesIN – Film za družbeno vključenost pribežnikov

Avtorji:

Maria Helena Antunes in Eduardo Amaro, AidLearn, Portugalska
Heike Kölln-Prisner, Hamburger Volkshochschule, Nemčija
Altheo Valentini in Almudena Valenzuela, Centro Studi Città' Di Foligno, Italija
Dušana Findeisen in Karina Sirk, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, Slovenija
Philip Penny, IADT, Irska
Constantinos Mourtezas in Katerina Matakou, Greek Council of Refugees, Grčija

Grafično oblikovanje:

Carlota Flieg

Vse pravice pridržane. © RefugeesIN, 2017

VSEBINA:

Uvod	4
Zgodbe	5
Zgodba 1: Bassam	6
Zgodba 2: Sadat	8
Zgodba 3: Reza	10
Zgodba 4: Goodson	12
Zgodba 5: Vukasin	14
Zgodba 6: Ranko	16
Zgodba 7: Felix	19
Zgodba 8: Lamin	21
Zgodba 9: Abdul	23
Zgodba 10: Sheikhomar	26
Zgodba 11: Artan	28
Zgodba 12: Vesna	30
Zgodba 13: Omid	33
Zgodba 14: Gholam	36
Zgodba 15: Nasruddin	38
Zgodba 16: Nilab	40
Zgodba 17: Yassir	42
Zgodba 18: Sondus	44
Zgodba 19: Mohammad	47
Zgodba 20: Ashkan	49
Zgodba 21: Xerip	52
Zgodba 22: Vahida	54
Zgodba 23: Reuben	59

Zgodba 24: Elvisa	61
Zgodba 25: Tinu	63
Zgodba 26: Marijana	66
Povzetek	68
Kontekst zgodb o pobegu	69
Afganistan:	69
Albanija:	69
Bosna:	70
DR Kongo:	70
Gambija:	71
Iran:	71
Irak:	72
Kurdistan:	72
Nigerija:	73
Srbija:	73
Sirija:	74
Zimbabve:	74
Zaključek	75
Česa se lahko naučimo iz zgodb v tem zvežčiču?	75
Kaj lahko s tem zvežčičem storimo?	77
Kako do nas	77
Zahvale in viri	78

UVOD:

Ko smo se partnerji v projektu Begunski časi (angl. RefugeesIN) odpravili iskat nekdanje begunce, da z njimi naredimo intervju in tako med njimi odkrijemo vzornike, ko smo se odpravili iskat begunce, ki bi lahko bili vzor drugim, takšne, ki bi drugim lahko pokazali pot v enakovredno vključevanje v družbo, še nismo vedeli, kako težka bo ta naloga. Prepričani smo bili, da bomo zlahka odkrili primerne sogovornike. Glede na to, da v tem projektu sodelujejo različne organizacije in ustanove (od Sveta za begunce do univerzitetnih ustanov), smo partnerji izbrali zelo različne načine za iskanje primernih sogovornikov. Povprašali smo okrog sebe udeležence izobraževanja, pa tudi učitelje v naših ustanovah, predstavnike organizacij, ki so namenjene beguncem, naslonili smo se na svoje socialno omrežje oziroma omrežja.

Pa vendar, kmalu smo spoznali, da nekdanji begunci ne želijo pripovedovati svoje zgodbe, kajti bojijo se maščevanja, ki bi se lahko zgrnilo nad člane njihove družine, ki so jih pustili za seboj, doma. Bojijo se, da bi morebiti škodovali svojemu položaju v novi državi in predvsem, izkazalo se je, da begunci še zmeraj trpijo zaradi travme, ki so jo doživeli ob pobegu. Nekateri so v intervjuju dejali: »Doslej nisem še nikomur povedal celotne zgodbe. Zdaj to počnem prvič.«

In vendar so vsi sogovorniki iskreno spregovorili o svojih izkušnjah in pogledih. Partnerjem v tem projektu so tako zaupali 26 pretresljivih zgodb o tem, kako so se vključevali v družbo. Ko begunci pribežijo v novo državo, v najboljšem primeru je to država, ki so jo izbrali, naredijo prve korake, da si zagotovijo streho nad glavo, hrano, varnost. Vendar, ko se odločijo, da želijo ostati v državi, želijo postati del družbe, pripomoči k enakosti v tej družbi. Ta želja jih pogosto »poganja dalje«, jim pomaga,

da delujejo. Toda, kako se enakovredno vključiti v družbo in ali zgled nekoga lahko pomaga v tem procesu vključevanja, tako, da nekdo predstavi svoj primer, da pokaže pot. Preberite zgodbe in odkrijte tisto, ki se vas najbolj dotakne.

ZGODBE:

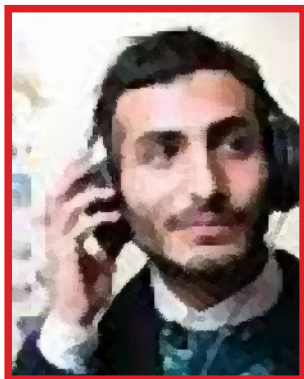
26 zgodb, ki smo jih povezali v ta zvežčič, so zgodbe tistih, ki so zbežali iz svoje izvirne države ali države svojega državljanstva, išoč varnost drugje. Te ljudi imenujemo »prosilci za mednarodno zaščito« ali »begunci«, četudi gre za dva različna pravna statusa. Izraza **prosilec za mednarodno zaščito** in **begunec** sta pogosto nejasna. Prosilec za mednarodno zaščito oziroma **azilant**, je nekdo, ki zase trdi, da je begunec, a postopek obravnave njegove prošnje še ni zaključen in odločba še ni bila izdana. Prosilec za mednarodno zaščito ali azilant, iskalec azila, je nekdo, ki zbeži iz izvirne države ali države svojega državljanstva in zaprosi za mednarodno zaščito v drugi državi, ob upoštevanju dejstva, da ima do tega pravico. Tako je prosilec za mednarodno zaščito lahko begunec, razseljena oseba ali migrant, denimo ekonomski migrant.

Status prosilca za mednarodno zaščito oziroma azilanta ima oseba, ki se ji prizna pravica, da ostane v drugi državi do zaključka postopka obravnave njegove prošnje. Migracijske oblasti v državi, kjer ima nekdo status prosilca za mednarodno zaščito oziroma azilanta se odločijo, ali se bo prosilcu z odločbo podelil uradno priznan status begunca, ali pa bo njegova prošnja zavrnjena. V slednjem primeru bo prosilec za mednarodno zaščito ali azilant moral znova zapustiti državo. Lahko se celo zgodi, da ga deportirajo v drugo državo. Prosilcu za mednarodno zaščito oziroma azilantu, je moč priznati status begunca, če njegove okoliščine ustrezajo definiciji »begunca« kot je podana v **Ženevski konvenciji o beguncih iz leta 1951 in v skladu z drugimi zakoni o beguncih** (denimo **Evropska konvencija o človekovih pravicah** - če nekdo za zaščito zaprosi znotraj Evropske unije). Kljub temu pa države oblikujejo lastne politike, na podlagi katerih ocenijo status zaščite prosilcev ter

določijo delež prosilcev, ki jih zavrnejo, pri čemer je to različno v posameznih državah in v posameznih letih.

V tem zvežčiču so zbrane zgodbe ljudi, ki so morali zapustiti izvirno državo (državo svojega državljanstva ali izvora) proti svoji volji, zaradi vojnih grozot, pa tudi iz strahu za življenje ali osebnih okoliščin.

ZGODBE: BASSAM

Ime: **BASSAM**

Priimek: **ALSABAH**

Starost: **22**

Država porekla: **IRAK**

Živi na **Irskem** od: **2004**

KRATEK POVZETEK

Bassamova starša sta bila oba inženirja, zaposlena na univerzi v Iraku, preden je prišlo do invazije, ki so jo sile Združenih držav Amerike in koalijsijske sile izvedle v Iraku. Starša sta slutila, da bo prišlo do nemirov in vojne, ki se je leta 2003 tudi dejansko pričela. Tako sta že zgodaj pričela pripravljati strategijo odhoda iz države. Bassamov oče je opustil delo na univerzi v Iraku. Preselil se je v Dubaj, kjer je delal šest mesecev in pridobil dovoljenje za bivanje. Bassamov oče je imel prijatelja, ki je delal na Irskem. Ta mu je povedal, da tam iščejo inženirje. Bilo je okrog leta 2000, v času gradbeniškega *booma*. Teže pa je bilo pritegniti iz države druge člane družine. Bassamov oče je živel na Irskem štiri leta, preden so lahko prišli še drugi člani družine. Ko se je vojna v Iraku leta 2000 pričela, se je Bassamov oče vrnil z Irske v Irak. Z družino se je preselil v Sirijo, kamor je šel preko odprte meje. V Iraku ni bilo irske ambasade, bila pa je v Siriji. Približno dva meseca je trajalo, da so njegovo prošnjo za irsko vizo pričeli obravnavati. Bassam je svoje irsko življenje pričel leta 2004, sredi poletja na severu dublinske grofije. Naslednjega septembra se je

pričel šolati. Družina je zaprosila za rezidenčno karto, saj niso bili irski državljani. Vendarle pa je bil na Irskem Bassamov oče dobro integriran. Imel je veliko socialnih stikov. Zmeraj je bil zaposlen..

»TI SI DRUGAČNEGA VIDEZA.«

Bassamova družina ni muslimanske, marveč mandaenske vere. Mandaenizem je ena najstarejših iraških religij. Pojavila se je pred islamom, krščanstvom in najverjetneje tudi judaizmom. Pred invazijo na Irak je bilo 30 000 mandaencev, ki so tam živeli. Od invazije na Irak - izvedle so jo skupaj sile Združenih držav in koalijsijske sile, ki so ogrožale in preganjale veliko število mandaencev - je življenje zgubilo od 3000 do 5000 ljudi. Mnoge so ugrabili, mnogi so izginili, mnogi so zbežali in zaprosili za azil v državah, kot so Švedska, Avstralija in Irska. Kot mandaenci so bili člani Bassamove družine izrazito ranljivi, saj so se odrekli Mohamedovemu nauku. Mandaenci so bili in so še zmeraj tarča islamskih skrajnežev, ki preganjajo krivoverce. Bassamova družina ni imela druge možnosti, kot da odide iz Iraka

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Bassam in člani njegove družine so imeli srečo, da sta bila starša dobro izobražena, da sta imela znanje, ki ga je »Keltski tiger« zelo potreboval.

V novi družbi, na Irskem, je Bassamov oče zaradi izkušenj z življenjem in delom, ki si jih je že nabiral skozi predhodna štiri leta, pripravil družino na nove izkušnje. Že na samem začetku je oče Bassamu dejal: »Ti si drugačnega videza, zato se ne smeš ustavljati ob rasističnih pripombah in

»Ti si
Packie,« slabšalno
Pakistanec.
»Ah ja, kaj res?«

ZGODBE: BASSAM

predsodkih, ki jih boš doživel. Reci le: Kaj res? in pojdi dalje.« Očetovo sporočilo je bilo, da naj Bassam ne plamti rasističnih izpadov. »Če te nekaj resnično ne zmoti, je bolje, da se ne oziraš in greš dalje. Bilo bi nesmiselno boriti se, kajti to se bo dogajalo vse življenje.« Tako so mu nekoč na vlaku neki mladci dejali: »Ti si Packie«, slabšalno Pakistanec. Nekajkrat se je to zgodilo. Vsakič je Bassam je odvrnil: »Ah ja, kaj res?« in je šel dalje.

Bassam pravi, da je tam, kjer zdaj živi, veliko naselje socialnih stanovanj. Tam doživlja veliko pripomb, a jih ne doživlja kot sovražne, saj prihajajo iz ust otrok ali mladih, ki tam živijo in samo čakajo, da se kdo odzove na njihove rasistične pripombe. Lahko razumemo Bassamove besede. Vemo, kaj želi povedati s temi izkušnjami. Svojo družino Bassam namreč opisuje kot miroljubno in neagresivno. Da bi udaril nazaj, ni mogoče pričakovati. Ko govori o maščevanju, Bassam pove, da mu maščevanje ne leži. Če ga prizadenejo, gre mimo. Nekateri, ki navržijo rasistične pripombe, so se naučili rasističnega obnašanja in Bassam ne bo mogel spremeniti njihovega mišljenja tako, da se z njimi spopade. Povsem drugače pa bi bilo, če bi rasistično deloval njegov delodajalec ali mentor. »Tedad bi moral nekaj ukreniti. Moral bi se postaviti.«

PRIPADANJE NOVI DRUŽBI IN PRISPEVANJE ZANJO

Bassam je še mlad in ima trden namen družbi vračati dobro, kadar bo le mogoče. Vesel je, da ga je oče od zgodnjega otroštva učil umetnosti tega, kako »nastaviti drugo lice«. Naučil ga je, da naj se na rasistične pripombe ne odziva, kajti tako se agresivnost mili in manjša. Bassam ima zelo razvito delovno etiko. Te se je je učil od malih nog. »Delaj trdo in pokaži z rezultati dela družbi, koliko si vreden«. Je dober vzor vsem, ki se poskušajo integrirati v novo družbo.

Bassam je prepričan, da so mu splošno-izobraževalna predavanja iz umetnosti,

ki jih je poslušal na IADT, zelo pomagala. Okrog sebe je imel ljudi, za katere misli, da so ga razumeli in ta pozitivna izkušnja bo pomagala drugim priseljencem, da se integrirajo v irsko družbo. Študenti umetnosti so bolje razumeli njegovo situacijo, vsaj zdelo se je tako. Prepričan je, da so njegove izkušnje posebne in da je pravzaprav nadvse srečen, da je opravil diplomo na IADT in ve, da drugi iskalci azila iz Iraka niso imeli te sreče. Vse pozitivne izkušnje, ki jih je doživel, so naredile, da je že na samem začetku pričel graditi močan občutek pripadnosti; Bassam pravi, da so bili njegovi mentorji izjemno razumevajoči, zmeraj pripravljeni pomagati. Ne želi posploševati, a zdi se mu, da splošno izobraževanje in umetnost bolj ustrezata njegovemu položaju, da sta bila boljši izbor kot naravoslovne vede. To njegovo razmišljanje se zdi zanimivo. Poskušal bo prizadevati si, da bi tudi drugi na svoji poklicni poti odkrili podobne situacije. Ima občutek, da se je dobro vključil v družbo. Njegov namen je, da si ustvari poklicno pot na Irskem na področju kreativne industrije.

»Splošno-izobraževalna predavanja iz umetnosti so mi zelo pomagala pri integraciji.«

ZGODBE: SADAT

Ime: **SADAT**

Priimek: **SAYEDEHGAN**

Starost: **19**

Država porekla: **AFGANISTAN**

Živi v **Nemčiji** od: **2015**

KRATEK POVZETEK

Sadat Sayedehgan je odšel iz Afganistana, kjer je živel na močno bombardiranem severu države. Čutil je, da je v nevarnosti, še prav posebej zato, ker je mlad moški. Da bo odšel iz države, se je odločil sam, a starši so se z njim strinjali. Prispel je v Hamburg. Ker še ni bil polnoleten, je bil deležen posebne zaščite. V Nemčiji se je pričel šolati in čez osemnajst mesecev je delal zaključni izpit srednje šole - bil je uspešen. Kasneje se je odločal glede nadaljevanja šolanja, zato je opravil najvišji izpit, ki omogoča prehod na univerzo in začetkom poklicnega usposabljanja. Odločil se je za šolanje. In tako je še danes. Zdaj že nekaj časa dela kot svobodni svetovalec v begunskih taboriščih. Prevaja, daje nasvete in pomaga drugim, ki so na novo prišli iz Afganistana, da si poiščejo pot.

»NIKOLI SE NE PRENEHAJ UČITI.«

SAMOSTOJNO ZAPUSTITI DEŽELO

Sadat je živel v mestu na severu Afganistana. Območje so pogosto

bombardirali. Starši, mlajši bratje in sestre niso bili presenečeni, ko so zvedeli za Sadatov načrt, da pobegne iz države. Strinjali so se s Sadatom glede njegovega samostojnega pobega. Bilo mu je komaj sedemnajst let. Imel je dve možnosti: podati se na pot skozi Turčijo ali skozi Rusijo. Za pobeg je potreboval pomoč poklicnih prekupevalcev.

Polet preko Rusije in Ukrajine ga je pripeljal v Avstrijo in od tam je odšel v Hamburg, a bil je še mladoleten, kar je pomenilo, da so ga dali pod posebno zaščito. Živel je pod nadzorom, ki so ga deležni nepolnoletni begunci. Zdaj je na njem samem, da si zgradi prihodnost.

»Če želite kaj narediti, se zmeraj najde pot.«

ŠOLA MU JE BILA POMEMBNEJŠA OD VSEGA DRUGEGA

Sadat se je lahko pričel šolati po štirih mesecih bivanja v Hamburgu. Dali so ga v poklicno šolo v poseben razred za begunce in migrante. Šola je bila v Nemčiji drugačna od tiste, ki jo je poznal v Afganistanu. Novi predmeti, nove besede, drugačni načini poučevanja in učenja. Ni dobil posebne pomoči razen za matematiko, a te ni potreboval. Bilo mu je težko osrediniti se na šolo, kajti njegov položaj v bivališču, ki so mu ga dodelili, ni bil zavirljiv. Zelo pogosto ni mogel spati, kajti tam je bilo ponoči zelo hrupno. Lahko bi si rekel: »Nisem mogel spati ponoči. Ostal bom doma, ne bom šel v šolo.« Toda Sadat se ni predal. Rešitev je videl le v eni možnosti. Po njegovem mnenju obstajata dva načina odzivanja na težave: lahko se boriš, lahko popustiš; boriti se, premagovati ovire je bila zanj edina pot k uspehu.

Sadat je imel rad šolo, učitelje in šolsko okolje. V resnici je bil v šoli dober. V manj kot dveh letih je opravil zaključni izpit za srednjo šolo in dobil je oceno 1,8, kar je visoka ocena, če vemo, da je v Nemčiji najboljša ocena 1. Delal je kot

ZGODBE: SADAT

prostovoljec. Zaupali so mu, da je lahko držal govor na maturitetni proslavi. Še zmeraj je v stiku s svojimi učitelji. Ti so ponosni na njegov uspeh. Uspeh si Sadat zasluži, kajti zanj si je močno prizadeval.

POMAGATI DRUGIM Z ZNANJEM JEZIKA IN DAJANJEM NASVETOV

Ko je končal poklicno šolo, se je Sadat lahko odločal med tem, da se poklicno usposablja ali da gre še za dve do tri leta v šolo, kar bi mu omogočilo, da naredi maturo in se vpiše na univerzo. Študirati ekonomijo na univerzi so od nekdaj njegove sanje. Tako se je odločil, da bo še nekaj let

ostal v šoli. Ni bilo preprosto ugoditi vsem zahtevam v novi šoli. Nikogar ni poznal, ni poznal nemške kulture, ni prejel prav veliko pomoči, da bi se navadil novega okolja. Toda nemški sošolci in njegovi učitelji so ga zelo spodbujali in nikoli v šoli ni doživel kaj groznega. Vključili so ga v običajen razred, kar je zanj pomenilo veliko težav.

Nekateri predmeti (npr. španščina) so mu bili povsem novi. Novo je bilo tudi to, da se v Nemčiji fantje in dekleta učijo skupaj v istem razredu. Sadat je delal trdo in zdaj se namerava vpisati na univerzo. Pazi na to, kako porabi čas, pozoren je na naloge in cilje. Zmeraj načrtuje naslednje korake in brez lastnega raziskovanja situacije in nasvetov drugih bi si težko ustvaril lastno mnenje. »Dvakrat premisli, enkrat povej,« je njegov moto.

Nedavno je imel v šoli referat in video o svojem nastopu je poslal staršem. Seveda so bili starši zelo ponosni nanj.

Nedavno je šel tudi na predavanje na policijsko akademijo. Iskali so

neprostovoljne tolmače in svetovalce za begunska taborišča. Predstavil se je in pokazal zanimanje. K njemu je pristopil policijski uradnik in mu dejal: »Vi bi se morali priključiti policiji. Iščemo prav takšne osebe kot ste vi.« Ni rekel »ne« in ni rekel »da«. Namesto tega je tehtal različne možnosti. Celo vstopni test je uspešno opravil, a zaenkrat je srečen, da se je odločil ostati v šoli. Kot prostovoljec, ki dela z mladimi v begunskih taboriščih, je postal tudi vzornik, zgled tem mladim. Sprašujejo ga, kako kaj narediti in Sadatov edini odgovor je : »Če imate cilj, mu morate slediti in si zanj resnično prizadevati, sicer na cilj pozabite.«

»Učenje mi
pomeni vse.«

»Če vam je
težko, zravnaj
glavo in stopajte
dalje.«

ZGODBE: REZA

Ime: **REZA**

Priimek: **GHOLAMI**

Starost: **29**

Država porekla: **AFGANISTAN**

Živi v **Grčiji** od: **2006**

KRATEK POVZETEK

Reza se je rodil v v Afganistanu, vendarle je moral to deželo kar dvakrat zapustiti, preden je prispel kot begunec v Grčijo. Zgodilo se je v letih 2001-2002. Med državljansko vojno in invazijo Združenih držav Amerike na Afganistan je odšel v Pakistan. Do povratka v Afganistan so minila tri leta. Državo je še enkrat zapustil in odšel tokrat v Iran. Nazadnje je leta 2006 skozi Turčijo prispel v Grčijo. Nastanil se je v Grčiji.

»VZPOSTAVITI AFGANISTANSKO SKUPNOST SREDI ATEN.«

REZINA ZGODBA

Reza se je rodil v Kabulu v Afganistanu. Delal je že od dvanajstega leta, sprva kot krojaški pomočnik. Sredi državljanske vojne so Talibani rušili šole v njegovi državi in takrat se je preselil v Pakistan, kjer je ostal tri leta. Delal je in hkrati hodil v šolo. Za kratek čas se je vrnil v Afganistan in kmalu je odšel

iz države, tokrat v Iran, in takrat mu je bilo sedemnajst let. Skozi Turčijo je leta 2006 prispel v Grčijo. Pristal je na Lezbosu skupaj s štirimi drugimi, ki jih je spoznal v Turčiji. Na otoku so ga zadržali deset dni, nato so ga spustili in mu dali enomesečno dovoljenje za bivanje. Prišel je v Atene. Tam je ob pomoči nekaterih afganistanskih tovarišev našel prebivališče in delo. Delal je kot gradbeni delavec, električar, pomočnik vodovodarja. Šele kasneje je našel stabilnejšo zaposlitev kot mizar, tako je delal tri leta in pol. Za status begunca je zaprosil leta 2006, a ta status so mu zavrnil. Leta 2007 se je v begunskem centru začel učiti grščine. Vključil se je v poseben program grške univerze. Njegova grščina se je boljšala. In takrat je spoznal, da potrebuje stike z ljudmi in da želi pojasniti situacijo beguncev bolje in jasneje, kot je bilo v navadi. Leta 2010 je šel znova v gimnazijo, medtem, ko je še zmeraj bil zaposlen. Istega leta je skupaj s stotimi drugimi organiziral demonstracije v centru Aten. Šlo je za protest z zahtevo, da se prošnje za azil znova preverijo. Prestal je intervju pred na novo oblikovanim odborom in nazadnje so mu leta 2011 dodelili odločbo o statusu begunca. Posledično je lahko zamenjal zaposlitev in postal je tolmač. To delo je opravljal do leta 2015, ko je vzpostavil svoje lastno podjetje, restavracijo. To je storil skupaj z drugimi.

V vmesnem času je pomagal organizirati afganske skupnosti v Grčiji, in sicer v letih 2011-2012. Te skupnosti imajo zdaj okrog 360 članov. Zdaj skuša pomagati drugim, da se skozi afganistansko skupnost integrirajo v družbo, tistim, ki prihajajo na novo, daje nasvete in jih skuša opogumiti, da si boljšajo življenje. Skupnost organizira dogodke, s čimer želi pomagati ljudem pa tudi

Reza je moral dvakrat zapustiti Afganistan.

ZGODBE: REZA

informirati javnost o vprašanih beguncih. Reza je osebno sodeloval z UNHCR in UNICEF prizadevajoč si za izobraževanje v šolah, da bi učenci bolje razumeli položaj in potrebe beguncih.

SPOPAD

Reza je moral dvakrat oditi iz Afganistana. Prvič zato, ker se je spopadel s Talibani, zaradi česar so ga fanatični verski voditelji preganjali. Obtožili so ga, da ne izpolnjuje dolžnosti muslimana. Reza je prvič zapustil Afganistan in odšel za tri leta v Pakistan. Ko se je vrnil in je spoznal, da v Afganistanu ne more ostati, je odšel v Iran in od tam skozi Turčijo preko morja na otok Lezbos v Grčijo, kar se je zgodilo leta 2006.

PRIPADANJE NOVI DRUŽBI IN PRISPEVANJE ZANJO

Pomemben vidik Rezine strategije za vključitev v družbo je njegov napor, da zadrži zaposlitev. Sprva so mu pri tem pomagali člani afganistanske skupnosti, kasneje, ko se je naučil grščine, si je pomagal sam. Pravi, da mu je pri vključevanju v grško družbo predvsem pomagalo učenje grščine. Tega jezika se je pričel učiti takoj ob prihodu. Tako mu je tudi uspelo končati gimnazijo, pa tudi narediti sprejemne izpite za univerzo. Uspelo se mu je vpisati na univerzo, a žal je ta bila zunaj Aten in si vožnje do tja ni mogel privoščiti. Njegovo dobro poznavanje grščine je pomagalo, da sta bila vključevanje v grško družbo in vzpostavitev lastnega podjetja mogoča.

Delal je
za UNHCR
in UNICEF.

ZGODBE: GOODSON

Ime: **GOODSON**

Priimek: **EZENAGU**

Starost: **28**

Država porekla: **NIGERIJA**

Živi v **Italiji** od: **2013**

KRATEK POVZETEK

Goodson Ezenagu se je rodil v kraju Alor v Nigeriji, kjer je tudi obiskoval osnovno šolo. Starši so mu umrli v spopadih med vasmi, ki obkrožajo Alor. Bilo mu je komaj sedem let. Njegovo mlajšo sestro sta nato vzgajali stara mati in teta po materini strani. Goodson se je zaposlil v Lagosu v trgovini z oblačili, ko mu je bilo komaj dvanajst let.

»V ŽIVLJENJU MI JE NAJBOLJ POMAGALO TO, DA SEM LJUDEM, KI SO MI PRIŠLI NA POT, ZAUPAL.«

GOODSONOVA ZGODBA

Goodsonove starše je v vasi Alor ubila skupina gverilcev. Med prebivalci različnih vasi so se vneli spori in etnični spopadi. Do spopadov je prišlo tudi zaradi materialnih reči. Goodson pripoveduje kako so nekega dne prišli neznani ljudje in so nasilno vdrli v njihovo hišo. Ubili so starše, si prisvojili žito in predmete. Od tistega tragičnega trenutka dalje je njegova petletna

sestra živela s staro mamo in potem ni bilo ničesar več, od česar bi bilo moč živeti. S sestro sta morala prenehati hoditi v šolo. Čez leto je Goodson šel živeti v Onistho, k teti po materini strani in tam je obiskoval osnovno šolo. Ko mu je bilo dvanajst let, se je preselil v Lagos in si našel delo v trgovini z oblačili.

SPOPAD IN POBEG

Leta 2011 se je Goodson preselil v Maiduguri, glavno mesto zvezne države Borno v Nigeriji, kjer je delal kot kuharski pomočnik v restavraciji. Težko se je prebijal skozi življenje. Njegova družina je bila zelo prizadeta. Težko mu je bilo. Moral je sprejeti dejstvo, da so tam teroristi. Leta 2013 je bilo zaradi prisotnosti teroristične skupine Boko Haram v tem mestu veliko teorističnih napadov. Niz dogodkov v mestu Baga, tudi v državi Borno, ga je prisil, da je odšel in se napotil proti Libiji. Goodson je v Libiji delal kot slikar. Diskriminirali so ga, ker je bil druge rase, a zmeraj je imel trdne cilje pred seboj. Želel si je zaslužiti dovolj, da bi lahko odšel v Italijo in bi tam zaprosil za azil. Avgusta 2013 se je vkrca na ladjo.

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Goodson je dosegel italijansko obalo leta 2013. Vključili so ga v projekt nujne pomoči, ki ga je vodilo društvo »Arcosolidarieta Ora d'Aria« iz Perugie (slov. Mavrična solidarnost). Zlahka se je vključil v to organizacijo pa tudi v lokalno skupnost. Organizacija je zanj vložila prošnjo za azil, a je bila ta zavrnjena in Goodson se je pritožil na civilno sodišče v Perugi. Leta 2015 mu je bil odobren status azilanta. Medtem se je priključil projektu za sprejem beguncev "SPRAR", kjer se je pospešeno učil italijanščine.

»V življenju mi je najbolj pomagalo to, da sem ljudem, ki so mi prišli na pot, zaupal.«

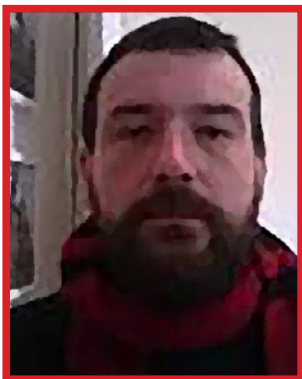
ZGODBE: GOODSON

PRIPADATI NOVI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Goodson si je pridobil nadomestno obliko mednarodne zaščite, kajti vključen je bil v projekt SPRAR in tako mu je uspelo dobiti zaposlitev v restavraciji Umbro v Perugi. V tej restavraciji se odvijajo kulturni in drugi dogodki. Tam je Goodson zaposlen od leta 2015 dalje. Goodsona zelo spoštujejo. Delo v restavraciji mu je pomagalo, da je srečal lokalne prebivalce, ustvaril si je socialno omrežje, sklenil je nova prijateljstva, kar mu pomaga, da se lažje spoprime s svojo bolečo preteklostjo. Zdaj živi sam v Perugii, se še zmeraj v prostem času ukvarja z nogometom, a pogled je usmeril tudi dalje, v prihodnost. Kaj je povedal? »V življenju mi je najbolj pomagalo to, da sem ljudem, ki so mi prišli na pot, zaupal. Zaupanje mi je pomagalo, da sem se razkril, da sem odprt, da z njimi navežem stik brez strahu.«

»Zaupanje mi je pomagalo, da sem se razkril, da sem odprt, da z drugimi navežem stik brez strahu.«

ZGODBE: VUKASIN

Ime: **VUKASIN**

Priimek: **NEDELJKOVIC**

Starost: **41**

Država porekla: **SRBIJA**

Živi na **Irskem** od: **2006**

KRATEK POVZETEK

Vukasin je poročen, ima otroke, na Irsko je prišel leta 2006 iz Beograda, Srbije. Želel si je pridobiti status begunca. Ob prihodu je živel v begunskem zbirnem centru in bilo mu je težko sprijazniti se s tem okoljem. Njegova strategija umeščanja v družbo je rasla iz njegove umetniške preteklosti. Na Irsko je prišel z diplomo iz fotografije, ki si jo je pridobil v Beogradu. Pričel je fotografirati in delati video intervjuje z azilanti okrog sebe. Ta ustvarjalni proces mu je pomagal, da se je lahko iz dneva v dan prebijal skozi »zapor«. Po njegovem mnenju je ta zapor hud ukrep irske vlade pri obravnavi azilantov. Čez nekaj let je dobil odločbo in dovoljenje, da ostane na Irskem. Takrat se je vpisal in si pridobil diplomu na stopnji magisterija na Visoki filmski šoli IADT. Delal je tako, da je dokumentiral življenje v begunskih centrih. Pri tem se je ukvarjal z individualnimi pogledi na življenje azilantov. V tem času pripravlja doktorsko razpravo na DIT v Dublinu, ki v slikah obravnava življenje azilantov, dokumentira življenje v zbirnih centrih, ki jih je moč najti po vsej državi. Če bi želeli zvedeti več o teh centrih, se lahko obrnete na Asylum Archive (slov. arhiv Azil).

»INTERVJU Z MANO SO PO RADIU POSLUŠALI PO VSEJ SRBIJI.«

SPOPAD IN POBEG IZ BEOGRADA

Vukasin je v Beogradu študiral fotografijo, ko so se v času od leta 1991 do leta 1999 razplamtele vojne na Balkanu. Srbija je bila takrat del Federativne socialistične republike Jugoslavije, države, ki je leta 1992 razpadla. Takrat je vladal Slobodan Milošević, ki je grobo zatrl sleherno opozicijo, ki se je postavila po robu vladajoči stranki. Tako je leta 1997 Milošević imel vso politično, pa tudi policijsko oblast v svojih rokah. Takrat je bil Vukasin njegov dejaven nasprotnik. Bil je na spiskih tajne policije. Zaprli so ga in mučili. Kaj je privedlo do tega, da so ga aretirali? Intervju po radiu, ki so ga lahko slišali povsod v Srbiji, kjer je obsodil Miloševića, njegovo politiko in opozoril na njegovo krivdo. Pisalo se je leto 1996. Zaradi obravnave, ki je bil deležen na policiji, je Vukasin doživel post-travmatski stres, ki ga je pogosto zaznati pri tistih, ki so dlje časa preživeli v deset let trajajočem jugoslovanskem spopadu. Ko so ga izpustili iz zapora, je Vukasin na pobudo svoje družine in prijateljev odšel. Živel je v različnih krajih in nazadnje je prispel na Irsko. Tja je prispel leta 2006, tam je zaprosil za azil in irsko državljanstvo.

»Tisti, ki so že vključeni v sistem, bi morali dobiti dovoljenje, da ostanejo.«

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Vukasinova strategija, ki mu je pomagala, da se spopriime z novim okoljem, je bila tudi vizualna dokumentacija življenja v begunskem zbirnem centru na Irskem med letoma 2007 in 2009. Za Vukasina je bilo izobraževanje zmeraj privlačno, pa tudi način, kako si ustvariti družino in imeti otroke. Ko si je pridobil vsa dovoljenja, je pričel študirati vizualne umetnosti na IADT,

ZGODBE: VUKASIN

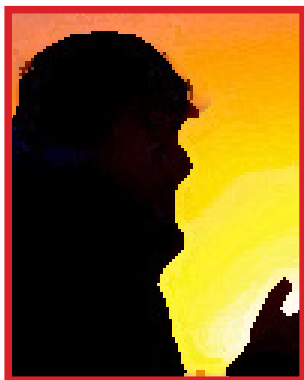
Inštitutu za umetnost, dizajn in tehnologijo. Vukasin zdaj pripravlja doktorsko nalogo na DIT. Zdaj ima mlado družino. Težko mu je delati, skrbeti za družino in študirati hkrati. Tudi v stiski z denarjem je, saj si študij plačuje sam. Sprva, prvi dve leti, je imel štipendijo SUSI, kasneje pa je štipendija presahnila. Vukasin misli, da zasluži preveč, da bi še zmeraj zaprošal za sredstva IRC, zato zanje v naslednjih treh letih ne bo kandidiral. Zdaj pridemo do vprašanja, kako Irska prispeva k razreševanju begunske krize in kaj lahko stori za izboljšanje položaja. Vukasin je zbral številčne podatke in če ga vprašamo, kaj bi morali še storiti v pomoč beguncem pravi, da je Irska razmeroma bogata država in zmore preživeti 4500 ljudi, ki zdaj živijo na Irskem, lahko bi jih zadržala. Misli, da ne bi smeli govoriti o amnestiji. Misli, da bi tisti, ki so že vključeni v sistem, morali dobiti dovoljenje, da ostanejo. Tako bi lahko zaprli begunske centre in odprli novo poglavje. Lahko bi se pogovorili in povedali, kaj je najboljši način, kako iti dalje z novimi ljudmi, ki bodo prišli na Irsko, a težava je v tem, da nihče ne prihaja. Novi begunci ne prihajajo. Takole razmišlja Vukasin: »Težava je v tem, da so v države izvora prispela negativna poročila o Irski in odvrnila iskalce mednarodne zaščite. Verjetno veste, da je tako. Če bi mi prijatelj dejal, da bi rad prišel na Irsko in tam zaprosil za azil, če denimo prihaja iz države, kjer so vojni spopadi, mu Irske ne bi priporočil. Rekel bi mu, da naj raje izbere drugo državo in naj si sam pridobi begunski status. In tako je v Afriko, na Srednji vzhod, v Sirijo in druge države, kjer je zdaj vojna in so druge težave, prispelo ne ravno najboljšo prepričanje. In potem je tu še vreme, ki ga nismo vajeni. Na Irsko ni lahko priti, Irska je otok, no saj veste. Žalostno je, da sem ne prihaja veliko ljudi, kajti večkulturnost bi Irski pomagala. Omenil sem, da nisem ponosen, da sem zdaj Irec, glede teh vprašanj. Oprostite mi tisto o vremenu, kajti vremena pač ne moremo spremeniti, lahko pa spremenimo razmerja in premostimo težave, ki nastajajo glede beguncev. Vse, kar se nanaša na vprašanje beguncev in irskega državljanstva lahko urejamo prednostno.«

PRIPADATI NOVI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Vukasin se je poročil in se naselil na Irskem. Čuti pripadnost novi državi, četudi je nedavno imel težave pri študiju. Pripoveduje o vsej pomoči, ki jo je prejel v povezavi s študijem. In zelo pohvali IADT: »Tu so mi zares presenetljivo in zelo pomagali, Facebook, denimo. Socialna omrežja so resnično odigrala pomembno vlogo v Asylum Archive, kar je moj največji projekt. Pomoč, ki jo dobim od univerzitetnega osebja, učiteljev, vizualnih umetnikov, aktivistov... ta pomoč je resnično ogromna. In to pomaga tudi drugim. Potem je tu še podpora moje družine, mojih otrok... Pričakujem, da bodo tudi drugi deležni te pomoči. Deležen sem, ne finančne pomoči, ne toliko kot bi je potreboval, marveč moralne pomoči in deležen sem spodbud, zato lahko vztrajam. Kakšni so moji naslednji koraki sprašujete? Morda, če bi končal doktorat in ga dobro zagovarjal, bi lahko napisal knjigo, ki bi nastala na podlagi moje doktorske razprave. To bi že bilo dajanje družbi. Razmišljam pa tudi, da bi si pridobil štipendijo za post doktorski študij in se osredinil na podobna vprašanja, a tokrat onstran meja Irske. Lahko bi opravil tudi komparativno analizo. Prepričan sem, da bi odkril veliko podobnosti glede načina obravnave marginaliziranih skupin, glede njihove ranljivosti.« Vukasin misli, da bi tako lahko opozoril tudi druge vlade in odločevalce, da bi ti lahko oblikovali politike v dobro družbi.

»Deležen sem moralne pomoči in deležen sem spodbud, zato lahko vztrajam.«

ZGODBE: RANKO

Ime: **RANKO**

Priimek: **KRSTIČ**

Starost: **30**

Država porekla: **BOSNA**

Živi v **Sloveniji** od: **1993**

KRATEK POVZETEK

Ranko in njegova družina so živeli v okolici Bihaća. Ko je vojna izbruhnila, je bil Rankov oče zaposlen v Sloveniji in z njim je živela Rankova mlajša sestra. Leta 1993 sta Ranko in njegova mati prispela k družini (v Slovenijo sta prišla) kot begunca. Tam sta dobila »karto začasne zaščite«, začasno begunsko karto, kar jima je omogočilo, da sta bila deležna nujne medicinske pomoči (a ne tudi zobozdravstvene pomoči) ter sta lahko uživala še nekatere druge pravice. Toda Ranko se denimo ni mogel vpisati v šolo, ki si jo je izbral, kajti, dejali so, da nima slovenskega državljanstva. Tako je zaključil srednjo tehniško šolo in kasneje je študiral medicino. Danes je zdravnik. Pripravlja se na strokovni izpit. Poročil se je s Slovenko. Čuti se sprejetega in spoštovanega zaradi poklica, ki ga opravlja, a čustveno ni integriran. Postal je vzornik, vzor begunca, morda tudi zato, ker je hiper socializiran? Zmeraj naredi, kar pričakujejo od njega, saj je motiviran »od zunaj«, ne od znotraj. Tako, da emocionalno gledano ne moremo reči, da pripada. Emocionalno je Ranko razseljena oseba. Kadar govorimo o integraciji (če je ta mogoča!), velja pomisliti tudi na emocionalno plat begunstva.

»PRIČEL SEM PRIPADATI TAKRAT, KO SEM SPOZNAL SVOJO BODOČO ŽENO.«

Družina je živela v bližini Bihaća. Oče je bil zaposlen v Sloveniji, ko je izbruhnila vojna. Oče in sestra sta živela v Sloveniji, mama in Ranko pa sta tja prispela leta 1993 kot begunca. Beguncev s Hrvaške in Bosne takrat niso obravnavali kot tradicionalne begunce, njihov status ni bil povsem jasen. Begunci s Hrvaške so bili obravnavani kot razseljene osebe, begunci iz Bosne so dobili status začasnega begunca. Ko so prišli v Slovenijo, so se registrirali pri Slovenskem Rdečem križu. Tam so dobili registracijsko izkaznico in s tem različne oblike pomoči. Bosanskih beguncev niso obravnavali v skladu z Ženevsko konvencijo o beguncih. Njihove pravice so bile omejene. Prejeli so nujno medicinsko pomoč, imeli so pravico do prehrane, nastanitve in humanitarne pomoči, a pravice do dela niso dobili. Kasneje so Ranku povedali, da je bilo 71 % beguncev, ki so tako prišli v Slovenijo, Muslimanov, 20 % med njimi je bilo Hrvatov. Leta 1997 naj bi se vrnil v Bosno, a kaj, ko tam ni bilo ničesar več. Dom je bil uničen in povratak v Bosno ni bil mogoč. Ranko je bil dober učenec v osnovni in srednji šoli, kakor tudi na fakulteti. Naredil je vse, kar so od njega pričakovali, a čustveno se ni mogel prilagoditi. Danes je Ranko zdravnik, ki končuje specializacijo. S profesionalnega vidika lahko rečemo, da je povsem integriran, cenjen, a čustveno ne ve, kako bi. Pričel je pripadati novemu okolju šele, ko je spoznal svojo bodočo ženo Slovenko, saj so ga dobro sprejeli tudi ženini prijatelji in družina. Misli, da ga ne sprejemajo kot celo bitje, sprejemajo ga zaradi poklica, ki ga opravlja. Misli pa, da je za to kriv sam. Da je malce poseben in da nenehno hoče nemogoče.

ZGODBE: RANKO

SPOPAD

Morda bi lahko razumeli kako se je počutil, razumeli, kako se je počutil, če si zamislimo otroka, ki mu iznenada odvzamejo majhne in velike stvari, vse hkrati. Otroka, ki zgubi prijatelje, sošolce, ljubeče sosedje, zgubi občutek varnosti, ki mu ga je dajala njegova ulica, igrišče, kjer se je igral z najboljšim prijateljem. Otrok, ki zbeži, ker se počuti ogroženega. Otrok, ki ga mučijo nočne more. Njegove nočne more so posebne. Ne more se zbuditi in jih preprosto pozabiti. Takšen otrok ne razume, kaj se dogaja okrog njega. Le upa lahko, da se bo morda nekega dne vse skupaj končalo. Razumeti moramo tega otroka, ki se bolj kot za svoje življenje boji za življenje matere, očeta, sestre. Takšen otrok se takoj nauči pozabiti, da je zunaj hladno, da je lačen, da je zaspan. Takšen otrok poskuša biti pogumen in hitro odraste. Takšno izkustvo ostane za zmeraj zapečaten v njegovi duši. Ranko in njegova mati sta počakala nekaj časa in se nato pridružila očetu in sestri. In tako sta nekega dne, leta 1993, sedla na avtobus in čudežno so ju evakuirali. S seboj sta vzela nekaj prtljage, a ne veliko. Nekaj hrane, zelenjavno pito in nista vedela, kam gresta in za kako dolgo. Avtobus so na meji ustavili. Rankova mati je bila brez potnega lista, tudi Ranko ga ni imel. Bil je deček in zanj je bilo to prvo potovanje v »inozemstvo«. A imela sta s seboj neke vrste spričevalo, ki je izkazovalo, da oče dela v Sloveniji in da bo zanju poskrbljeno. Ko sta prispela v Ljubljano, sta ju pričakala oče in sestra in tako jima ni bilo treba iti v begunski zbirni center. Njuno potovanje je bilo na videz običajno potovanje.

PRIPADATI NOVI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Ranko se še zmeraj ni odločil, kje bo živel. Misli, da je povsem običajno, da je končal osnovno in srednjo šolo, da se je prebil skozi študij na univerzi in se poročil. Vendar Ranko se še ni odločil, končuje specializacijo. Kasneje bo

videl, kako bo ... Zmeraj ista zgodba ... »Potem bom videl ... Rad bi se vrnil v Bosno, a pod pogojem, da se politična in ekonomska situacija izboljšata.« Ostaja v stiku z Bosno. Zelo si prizadeva, a ni lahko, prijatelji in sosedje so odšli. Zdaj ima Ranko slovensko državljanstvo, kajti že njegov oče je bil slovenski državljan. Ima tudi nov potni list in mu je lažje potovati kot nekoč. Ko so denimo šli na maturantski izlet, je potreboval cel niz viz. Misli, da je pričel pripadati Sloveniji takrat, ko je spoznal bodočo ženo, njene prijatelje in njeno družino. Ko je pričel iskati delo, je imel nekaj težav. Čutil je, da so bili Slovenci bolj dobrodošli, a to ni bilo zmeraj tako. Tam, kjer zdaj dela, ima šefa, za katerega misli, da bi sprejel kogarkoli pod pogojem, da dela dobro, da ima znanje in spretnosti, ki so potrebne. Občutil je diskriminacijo, ko se je želel vpisati v gimnazijo in so mu povedali, da ne bo mogoče, ker nima slovenskega državljanstva. Tako kot njegov oče, se je vpisal v srednjo tehniško šolo, kar je bilo v redu, a ta študij ga ni zanimal. Potem se je vpisal na Fakulteto za strojništvo in spoznal, da ta študij ni zanj. Tako je spremenil smer študija in se vpisal na Medicinsko fakulteto. Med študijem je bila njegova povprečna ocena zelo visoka, 9,5 od možnih deset točk. Zdaj ima v svojem krogu izobražene ljudi in v svojem krogu se ne počuti diskriminiranega. Še zmeraj pa je prepričan, da je slovenska družba zelo zaprta. Na ravni ustanov in služb ni imel posebnih težav. Le enkrat je naletel na zdravnico, ki je dejala, da ga ne more zdraviti in naj gre nazaj v Bosno, kamor spada. Danes so ga Slovenci sprejeli in njegov rahel naglas jih ne moti. »Verjetno je temu tako, ker sem zdravnik in profesionalno gledano sem dober. Zaradi tega me sprejmejo. Emocionalno? Emocionalno sprejet? Ne vem, kaj naj rečem. Emocionalno

»Najti stvar, ki te pritegne/zanima je zelo pomembno.«

ZGODBE: RANKO

pripadam Bosni, Hrvaški ali pa ne pripadam/spadam nikamor. Rekel bi, da Slovence zanima, kaj imajo, kaj posedujejo, zanima jih, če napredujejo. Kako naj rečem, Slovenci so tako bolj poslovno usmerjeni.«

MEJNIKI NA POTI IN STRATEGIJE

Odločilnih dejstev in trenutkov je bilo veliko. Najprej dejstvo, da ju je z materjo ob prihodu podprl oče, da je dobil slovensko državljanstvo, da ni ostal na Fakulteti za strojništvo, da se je odločil za medicino, ki ga je privlačila. Pomembno je bilo, da je srečal svojo bodočo ženo, ki je Slovenka. Toda Ranko poudari, da se je težko emocionalno vključiti v slovensko družbo, še posebej nekemu, ki ni pribežal iz urbanega okolja in iz Bosne, marveč z dežele, kjer so odnosi pomembni in se negujejo sleherni dan.

»Emocionalno?
Emocionalno
pripadam Bosni, Hrvaški
ali pa ne pripadam/
spadam nikamor.«

ZGODBE: **FELIX**Ime: **FELIX**Priimek: **MAFUTA AGANZE**Starost: **30**Država porekla: **DEMOKRATIČNA
REPUBLIKA KONGO**Živi na **Portugalskem** od: **2015****KRATEK POVZETEK**

Felix Mafuta Aganze je Kongočan, po poklicu direktor prevoza. Trideset let je star, poročen je in ima dva otroka. Dezertiral je iz uporniških sil. Iz Konga je pobegnil preprosto zato, da bi ostal pri življenju. Leta 2015 je prispel na Portugalsko, potem ko je dolgo potoval skozi Ruando, Rusijo in Finsko. Strah ga je bilo za življenje svojih dveh otrok, ki sta ostala v Kongu. Ni vedel, kje je njegova žena, ki so jo ugrabili. Poskušal je potlačiti vase bolečino tako, da na Portugalskem nenehno dela. Tam je zdaj v službi za stranke pri nekem francoskem podjetju. Uči se portugalsčine. Deluje v dramski skupini in je hkrati odgovoren za knjižnico Portugalskega sveta za begunce. Pripravlja se na nov tečaj družbenih ved, uči se živeti sam in opravljati gospodinjska dela. Rad bi svojo zgodbo povedal drugim, ker misli, da bi ta lahko drugim pomagala. Upa, da bodo njegovi »drugi koraki«, kot jih sam imenuje, pravi in uspešni.

»KDOR JE NAREDIL PRVE NEUSPEŠNE KORAKE, TAKO KOT JAZ, LAHKO ŠE ZMERAJ NAREDI NOVE IN PRAVE.«

SPOPAD

Demokratična republika Kongo je šla skozi krvavo državljansko vojno, ki je trajala več kot dvajset let. V spopadu med uporniški skupinami in silami zvestimi vladi so se zapletle etnične skupine. V spopadu je več kot šest milijonov ljudi zgubilo življenje. Napadi na civilno prebivalstvo, usmrčitve, posilstva, ugrabitve so se vrstili.

Felix je živel v vasi na severu Konga. Nekega dne so njegovo vasico napadle uporniške sile. Skoraj vsi prebivalci vasi so bili ubiti ali pa so jih ugrabili. Felix je bil eden prvih moških, ki so jih uporniške sile ugrabile. Če ni hotel biti usmrčen, je moral pristati, da se bo bojeval na strani upornikov. Nekega dne, čez osemnajst mesecev, ko so te sile napadle neko vas, so jih pričakale sile zveste vladi. Napad je bil zatrt in uporniki so se morali umakniti. Felix je tedaj izrazil priložnost in pobegnil. Šel je peš proti Ruandi. Prečkal je ruandsko mejo in naletel na samostan katoliških duhovnikov. Sprva so bili duhovniki sumničavi. Niso mu verjeli. Zvedeli so, da se je boril na strani upornikov, a niso bili prepričani, da je njegova zgodba verljiva. Navezali so stike z neko drugo versko organizacijo, da bi se prepričali, da je Felixu moč verjeti. S pomočjo kongoških duhovnikov je Felix zvedel, da so njegovi otroci živi, zdravi in da živijo z materjo. Zvedel je tudi, da je nek finski par poslal materi nekaj denarja, da se je lahko z otroki preselila

**»Zbežal sem
in zato, da sem
preživel, hodil dokler
nisem prečkal
meje.«**

ZGODBE: FELIX

v glavno mesto Kinshaso. Tam zdaj živijo, toda Felix se boji za varnost svoje družine. »Vojna se ni končala!«

Nek ruski duhovnik ga je pospremil in tako je Felix prišel v samostan, od koder je bil ta duhovnik. Z njim je odšel v Rusijo in ko je prispel tja, so mu katoliški duhovniki svetovali naj zaprosi za status begunca. Ob pomoči teh duhovnikov je napisal prošnjo, a ruska vlada je njegovo prošnjo zavrnila. Svetovali so mu, da naj zaprosi za začasno vizo in odide na Finsko. Njegovo prošnjo so predali finski ambasadi. Tako je prispel na Finsko z vizo za začasno bivanje, vendar statusa begunca v tej deželi ni dobil. Svetovali so mu, znova, da naj za status azilanta zaprosi na portugalski ambasadi. Portugalska vlada je njegovo prošnjo sprejela in mu je podelila status begunca. Ob koncu leta 2015 se je Felix preselil na Portugalsko.

NOVO PRIPADANJE IN ŽIVLJENJE V LIZBONI

Prišel je v Lizbono, ne da bi kaj dosti vedel o Portugalski, z izjemo tistega, kar je slišal pri urah zemljepisa.

»Na začetku je bilo zelo težko. Bil sem sam in nisem se mogel sporazumevati v portugalsčini.«

Obrnil se je na Portugalski svet za begunce (CPR) in se tam pričel učiti portugalsčine. Navezal je prijateljske stike, si zgradil socialni krog. Vztraja, da z drugimi ves čas govori portugalsko.

V knjižnici tega sveta je dolge ure bral portugalske leposlovne knjige. Čez čas so ga povabili, da naj knjižnico vodi. Nekega dne so ga pritegnili tudi k dramski skupini in tam še zmeraj sodeluje.

»Moral sem se odpreti novi družbi in imeti željo, da se integriram.«

»Nikoli si nisem mislil, da bi lahko postal igralec, še manj, da bi lahko igral v gledališču. Dramska skupina je odličen način za učenje portugalsčine in tudi prenehal sem kar naprej misliti o preteklosti. V gledališču se lahko človek smeji, lahko govori, lahko se pogovarja z drugimi, lahko se sporazumevam o tem, kar sem bil in kar sem postal.

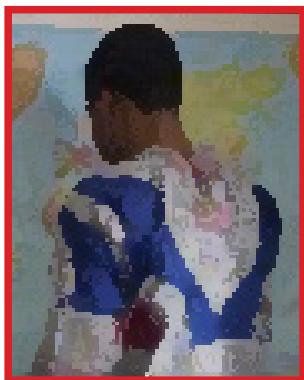
Moja zgodba lahko pomaga mnogim. Da sem sam prišel na Portugalsko, da sem mislil, da ne bom nikoli mogel živeti tako kot živim danes, vendar uspel sem se integrirati in mislim, da imam pred seboj veliko prihodnost.« Zdaj dela v službi za pomoč strankam (Mac Call Centre), svetuje v francoščini o mobilnih telefonih, tablicah, računalnikih.

Odkril je novo okolje. Spoznal je razlike med svojo deželo in Portugalsko. Naučil se je opravljati gospodinjstva dela.

»Zato sem se moral naučiti skrbeti za hišo, kuhati. Naučil sem opravljati gospodinjstva dela. Ženske se utrudijo tako kot moški, zato si moramo delo deliti.«

»Ko smo si delili skupne interese, smo ustvarjali povezave med seboj.«

ZGODBE: LAMIN

Ime: **LAMIN**

Priimek: **CONTEH**

Starost: **22**

Država porekla: **GAMBIJA**

Živi v **Italiji** od: **2014**

KRATEK POVZETEK

Lamin se je rodil v Gambiji. Ko mu je bilo deset let, so ga starši poslali v Mavretanijo študirat Koran in arabski jezik. Ob povratku je pričel delati kot učitelj. Imel je težave, njegovo življenje je bilo ogroženo, zato je odšel. Po nadvse težavnem potovanju skozi zahodno Afriko, Libijo in po Sredozemskem morju je prispel v Italijo. Zlagoma se je pričel učiti jezika in pričel je razumeti način življenja v Italiji. Lamin se je poročil in zdaj zase načrtuje boljše življenje.

»KOŠČEK MOJE ZGODBE.«

LAMINOVA ZGODBA

Lamin se je rodil v Gambiji, oče je bil poslovnež. Ukvarjal se je s tradicionalno medicino. Ko je bilo Laminu deset let, ga je družina poslala v Mavretanijo, da bi tam študiral Koran in arabski jezik. Lamin je imel načrt. Hotel je v svojem mestu ustanoviti šolo za otroke, katerih starši šolanja ne bi mogli plačati.

Ko se je vrnil v Gambijo je pričel uresničevati svoj projekt. Delal je v šoli v svojem mestu Bundung.

SPOPAD IN POBEG

Čez čas so se pričele težave, ki jih tamkajšnje ustanove niso zmožne rešiti. Njegova domovina trpi zaradi podkupovanja in nepravčnosti. Situacija je postajala vse slabša iz dneva v dan. Nazadnje je bilo ogroženo celo njegovo življenje. In zato je moral Gambijo zapustiti.

Potoval je skozi različne afriške države skozi zahodno Afriko, od Senegala do Malija, z avtobusom; v Mali, Burkino Faso, Niger. Povedali so mu, da se je vojna v Libiji končala, takoj se je odločil oditi tja, da bo tam lahko delal, kajti mislil je, da bo lahko tam uporabil svoje znanje Korana in religije. A izkazalo se je, da je to bila slaba odločitev. Pričela se je prava nočna mora, ko je začel potovati skozi puščavo. Prečkanje puščave je bilo zelo težavno in nevarno. Zajeli so ga in ga stlačili skupaj z mnogimi drugimi v kombi. Komaj so dihali. Nekateri so na poti umrli. Vode ni dobil, kajti za vodo je moral poskrbeti sam. Tihotapci so mu dejali, da bo potoval en dan, a trajalo je teden dni. Prvo mesto na poti je bilo Gadron, in tam je začel obžalovati odločitev, da Gambijo zapusti. Ugrabili so ga skupaj z drugimi in prepričani so bili, da Lamin ne govori njihovega jezika, a Lamin jih je razumel in zvedel je, da jih mislijo prodati. Lamin je sopotnikom povedal, kaj nameravajo in tako so skušali pobegniti. Našli so način, a v mestu niso mogli ostati, ker bi jih tihotapci odkrili. Tako so odšli v Tripoli. Lamin je spoznal, da je tam še več nevarnosti kot v Gambiji. Odločil se je odpluti po morju in to se je zdela boljša rešitev.

Preživeti je moral strašno in nevarno prečkanje meje.

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

O ničemer jih niso obvestili, niso jim nič povedali o organizaciji taborišča, ki ga je varovala varnostna služba. Nekega dne so Lamina in nekatere druge odpeljali na letališče. Spremljali so jih policisti. Vkrkali so jih na letalo in nič

ZGODBE: LAMIN

jim ni bilo dovoljeno, niti da bi šli na stranišče. Takrat si je Lamin dejal, da pravzaprav med Italijo in njegovo državo ni razlike. A zahvaljujoč Društvu in nekaterim dobrim ljudem, so se stvari obračale na bolje. Kmalu je pričel prihajati učitelj in učili so se italijansko. Na začetku je bilo težko, kajti med šolanjem v Gambiji se je naučil le angleščine in francoščine. Učil se je italijanščine, da bi vzpostavil stik z ljudmi. Ni imel veliko težav z italijansko kulturo, kajti iz Gambije je odšel, ko mu je bilo deset let. Dokaj navajen je bil življenja v drugi državi in spoprijemanja z novimi kulturami. Lamin je še zmeraj imel nekaj težav, kajti stvari niso bile dobro organizirane in nemalokrat so se obljube izkazale za prazne.

Lamin in njegovi prijatelji so od časa do časa morali prositi za razlago, kajti informacij ni bilo dovolj. To so zmeraj naredili v skupini, kjer so se skupaj prebijali skozi težave. To mu je bilo v pomoč. Da so bolje razumeli novo kulturo.

PRIPADANJE NOVI DRUŽBI IN PRISPEVANJE ZANJO

Korak za korakom je Lamin odkrival načine, kako se ukvarjati s tem, kar ga zanima: rad bere, igra nogomet, obiskuje prijatelje, pomaga drugim. Odkril je, da ima rad gledališče. V dramski skupini je odkril nove prijatelje, tudi Italijane. Z njimi se je pogovarjal. Sedal za mizo ob obrokih. Z njimi skupaj se je udeleževal družabnih dejavnosti. Lamin je že dobil nekatera spričevala, pridobil si je kvalifikacije, ki mu bodo pomagale pri delu. Zdaj dela kot kulturni mediator v Društvu, ki ga je sprejelo na začetku. Rad ima to delo, četudi je zaradi različnih usod včasih težavno. Leta 2016 je Lamin srečal dekle, Italijanko. Leto po tistem sta se poročila. Načrtujeta življenje v obeh državah, v Italiji in Gambiji, v obeh državah si želita živeti.

**Strast
do gledališča
mu je pomagala,
da je našel nove
prijatelje.**

ZGODBE: ADBUL

Ime: **ABDUL**

Priimek: **KHALED**

Starost: **36**

Država porekla: **AFGANISTAN**

Živi v **Grčiji** od: **2002**

KRATEK POVZETEK

Abdul se je rodil leta 1981 v vasi blizu Kabula. Ima sestro, ki živi v Veliki Britaniji. Mati je še zmeraj v Afganistanu. Očeta ni več. Ko je pobegnil iz Afganistana, je Abdula čakala prava odisejada preden se je navsezadnje integriral v grško družbo. Pravi, da se doživlja kot del skupnosti. Za seboj ima žalostno zgodbo, a vendar posvetil je tudi žarek upanja.

»IMATE POTNI LIST?«

ABDULOVA ZGODBA

Iz Afganistana je odšel leta 1999, ko je bil še v šoli in po tistem, ko so očeta zaradi njegovih političnih prepričanj ubili. Tako je bilo tudi Abdulovo življenje v nevarnosti. Šel je čez mejo z Iranom. Bil je sam in v Teheranu je živel dve leti in pol, bivajoč skupaj s sorodniki. Njegovo prepričanje je bilo, da zanj v Iranu ni prihodnosti, kajti ni imel pravic in ni imel možnosti napredovati, zato je Iran zapustil. Poskušal je priti v Carigrad. Ko je prispel tja, je srečal nekaj

tovarišev in priskrbeli so mu delo, saj si je želel kupiti čoln, ki ga je bilo moč napihniti pa tudi »vozovnico« za prehod čez morje v Grčijo. Tako je tam ostal mesec dni, da je zaslužil manjšo vsoto denarja. Nekateri njegovi tovariši so že poznali pot do obale. Pridružil se jim je na poti do obale. Prvič v življenju je videl morje in skrbelo ga je, kako bo lahko odplul, saj ni znal veslati. On in njegovi tovariši, med njimi prijatelj Siad, Afganistanec, so počakali, da je padla noč. Kadeč cigareto, se je Said zagledal v luči grškega otoka Kios, in dejal: »Jutri se bomo srečali tam v Evropi.«

PREHOD V EVROPO

Skupaj s trinajstimi osebami so se vrkrkali na tri čolne. Abdul se je vkrcal skupaj z materjo in njenimi štirimi otroki. Ob enih ponoči se je pričelo njihovo potovanje skozi Egejsko morje. Čez nekaj ur so jih zajeli visoki valovi, pljuskali so ob čoln. Abdul, kot edini moški na čolnu, je tega skušal obvladati, a ni mogel, nazadnje je voda preplavila čoln, a na srečo ta ni potonil.

Ko je nevihta minila, niso imeli pojma, kje so drugi čolni. Bili si izčrpani, a v daljavi so videli kopno in upanje se je vrnilo. Na Kios so prispeli ob desetih zjutraj, ne da bi vedeli, kje so drugi čolni in ustavili so se v kavarni na obali, da bi si kupili nekaj hrane. Nekdo iz kavarnice je poklical policijo in čez deset minut sta prišla dva policista in vprašala v grščini: »Imate potni list?« To je bil prvi stavek v tem njemu tujem jeziku. Ni vedel, kako tečejo uradni postopki. Odgovoril je:

»Jaz sem iz Afganistana.« Znova so ga vprašali: »Imate potni list?« Odkimal je. Ko so vstopali v policijski avto so člani, mati in štirje otroci, vreščali in jokali. Policist, ki jim je odprl vrata avtomobila je dejal: »Dobrodošli.« Abdul je mislil,

»Žena
delodajalca
nam je vsak dan
skuhala topel
obrok.«

ZGODBE: ADBUL

da se mu prvič dogaja kaj tako prijaznega. Upal je, da so oblasti prijazne in da rade priskočijo na pomoč. Ko so prispeli na policijsko postajo, je bil tam iranski tolmač in policist. Vodja oddelka je vprašal, če vedo, kje so še drugi čolni. Abdul ni vedel odgovora. Vodja policijskega oddelka je pričel kričati nanj in ga suvati. Kljub temu, da je bilo zunaj vroče, so Grki nastavili klimatske naprave na najvišjo temperaturo, tako, da je bilo biti tam pravi pekel. V celici so ostali dve noči. Premestili so jih v taborišče, ki ga je vodi UNHCR, kjer so bile okoliščine bolj človeške. Kasneje je Abdul zvedel, da so se čolni potopili, da je potnike s teh čolnov pobrala egiptovska ladja. Vsi so bili živi. Abdul je ostal tam tri mesece. Dobil je dokument, ki mu je pomagal potovati po Grčiji, podal se je v Atene, na Viktorijin trg, kjer so bili tudi drugi begunci in vprašal je, kje bi lahko spal, saj je bil izčrpan. Poslali so ga spat v park. Tudi drugi so tam spali po klopeh ali na tleh. Počutil se je zgubljenega, brez moči, kot, da je izgubil tla pod nogami in ni mogel verjeti svojim očem. Nekateri begunci v parku so se namestili v opuščeni hiši. Tudi sam je hotel noter, a mu drugi niso pustili. Čez nekaj dni, ki jih je prespal na klopeh, je izgubil upanje. Izkoriščevalski delodajalec jim je ponudil delo na črno, ni poravnal socialnega zavarovanja, plačal jim je pet evrov za dvanajst ur dela. A Abdul ni mel druge možnosti, kot da ponudbo sprejme. Abdul si je kupil vozovnico do Teb, kjer ga je delodajalec pričakal na postaji in ga odpeljal na poljedelsko zemljišče, kjer je razložil žito. Peljal ga je na mesto s šotori, kjer je našel druge Afganistance, ki so spali na tleh. Temu navkljub je bil Abdul srečen, saj je naletel na svoje ljudi in z njimi si je delil sodo. Dan po tistem so ga premestili na polja in mu odredili nabirati paradižnike. Bil je med neznanimi ljudmi, sonce je žgalo. Čez teden dni je nehal delati. V vmesnem času so njegovi tovariši našli novega delodajalca, pa tudi opuščeno hišo, kamor so se vselili. To je bila hiša brez elektrike, brez vode in zanetili so ogenj, če so hoteli kaj skuhati ali se ogreti. Nekega dne

se mu je zdelo, da je tako zelo umazan, da ni prenesel samega sebe. Šel je na teraso in tam je bila kotanja napolnjena z deževnico, s katero se je umil. Pet mesecev je preživel v Tebah in njegov zadnji delodajalec mu je izplačal le polovico dogovorjene vsote.

POSKUS POBEGA IZ GRČIJE

Vsega skupaj ni mogel več prenašati. Abdul se je odločil, da bo šel v Italijo. Podal se je v Patras, od koder plujejo ladje v Italijo. Noč je preživel pod milim nebom. Enkrat dnevno je dobil hrano v cerkvi. Premišljeval je, kako priti ilegalno, brez dokumentov, na ladjo. Nekega dne se je poskušal skriti v trup ladje, ki je plula v Italijo. Ko ga je odkril ladijski oficir, ga je pričel tepsti, boksati in brcati v glavo. Ker se temu nasilju ni mogel upreti, je pričel kričati in oficir ga je izpustil. Izgubil je upanje, da bi kdajkoli lahko zapustil Grčijo. S prijatelji je odšel v Šparto nabirat pomaranče. Tam je delal osemnajst mesecev in leta 2004 se je vrnil v Atene. Zaprošil je za azil, a na policiji so begunce pretepal in misel je opustil. Vrnil se je v park in nekdo mu je predlagal, da naj se naseli skupaj z drugimi štirinajstimi osebami v nekem stanovanju. Od slehernega begunca je pobral 65 evrov na mesec. Sostanovalci so mu priskrbeli službo, delal je kot krovec, kot član ekipe in srečal je prijaznega Grka, gospoda Nicoso, ki mu je pokazal spretnosti in učil ga je jezika. Njegova žena je sleherni dan Abdulu in Nicosu kuhala svežo hrano in gospod Nicos je Abdulu pomagal odpreti lastno podjetje. Do leta 2006 je Abdul delal kot krovec. Ko so Abdulu podelili rožnato karto, ki izkazuje, da je bila prošnja za azil oddana, je lahko izvedel nekatere postopke: pridobil je bančni račun, številko socialnega zavarovanja itd. Abdul je organiziral štiri osebe in odprl lastno podjetje. Kupil je avto. Pričel je živeti dostojanstveno in imel je lep dom.

ZGODBE: ADBUL

GRŠKA FINANČNA KRIZA

Grška finančna kriza je zelo vplivala na grško gospodarstvo in Abdulovo podjetje. Ni mogel poplačati kredita, ni mogel izplačati delavcev in v letu dni je izgubil vse. Takrat se je znova odločil, da zapusti Grčijo. Imel je le 1500 evrov prihrankov. Izbral je drugo pot, ne skozi Italijo ampak je pri Fyromu prečkal grško-srbsko mejo. Na meji so jih zasegle grške oblasti in jim odvzele denar, ter jih poslale nazaj v Grčijo. Ob povratku so se znova znašli v Fyromu in so prečkali mejo s Srbijo. Tam so jim nekateri tihotapci predlagali, da jih s taksijem prepeljejo na Madžarsko. Zahtevali so 500 evrov za prehod. Namesto na Madžarsko so jih odpeljali na Kosovo. Tam so jih obstopili, jim hoteli odvzeti denar, a tega ni bilo. Izpustili so jih. Abdul se je prebil na vlak za Avstrijo. Tam so od njega zahtevali potni list. Imel je le pretečeno rožnato karto. Ko je z vlaka izstopil v Abstrojo, so ga peljali na policijo na Dunaju. V času bivanja v Avstriji so ga premeščali sem ter tja, celih 45 dni od zapora do zapora. Imel je grozne močne more, a je končno le lahko zaspal. Ko so odkrili, da prihaja iz Grčije, so ga vrnili v Atene. Leta 2012 si je pridobil status begunca. Pridružil se je afganistanski skupnosti v Atenah. Postal je član odbora te skupnosti. Pričel je pomagati drugim, jih usmerjati, da jim ne bi bilo treba skozi enake situacije, kot je šel sam. Vpisal se je v tečaj grščine, ki ga je organizirala Univerza v Atenah. Afganistanska skupnost mu je pomagala, da je našel delo v marketinški družbi, kjer je postavljaj reklame iz pleksi stekla. Dve leti kasneje se je vpisal v višjo gimnazijo in četudi dokumentov ni imel, so ga sprejeli, ko je direktor šole navezal stik z Ministrstvom za izobraževanje. Tako mu je bilo dovoljeno, da prihaja k pouku, da se uči, direktor mu je pri vsem tem pomagal. Prvič po devetnajstih letih

»Ne
pritožujem
se čez slabe
trenutke, ti me
utrjujejo.«

je Abdul znova zaslišal šolski zvonec, glasove in smeh sošolcev. Bilo je kot, da se je ponovno rodil. Opustil je delo v marketinški agenciji in pridružil se je tolmačem. V Ekumenski skupnosti je zdaj odgovoren za kulturne projekte. Tistim, ki prihajajo na novo, daje nasvete. Samo to leto se je pod njegovim vodstvom v grške šole vpisalo šest beguncev. Spodbujal jih je, pridružili so se različnim akcijam in dejavnostim, kar jim pomaga integrirati se v grško družbo. Po vseh dogodivščinah skozi katere je šel, je trdno stopil na grška tla. Pravi, da je bila njegova pot integracije težka, a vredna. Jezik je človekova identiteta. »Ko govoriš jezik družbe okrog tebe in če si prijazen, te ne sodijo po videzu in barvi kože, v tebi ne vidijo tujca. Srečal sem številne Grke, ki so me obravnavali kot je bilo potrebno in ne pritožujem se glede težkih trenutkov, saj so me ti okrepili.« Upa, da si bo v Atenah ustvaril družino. Čaka, da se reši njegova prošnja za grško državljanstvo. Načrtuje, da bo opravil izpite za vstop na univerzo, da bo pridobil spretnosti za delo, kar bo pomagalo njemu in drugim, da družba postane boljša.

ZGODBE: SHEIKHOMAR

Ime: **SHEIKHOMAR**

Priimek: **BAH**

Starost: **20**

Država porekla: **GAMBIJA**

Živi v **Italiji** od: **2014**

KRATEK POVZETEK

Sheikhomar Bah je iz Gambije. Iz Gambije je pobegnil, zaradi težav v očetovi družini. Izbruhnil je namreč prepir okrog zemlje, ki jo je stari oče pred smrtjo zapustil očetu. Sheikhomarjev oče, stric in očetovi bratje niso bili zadovoljni s to odločitvijo in odločili so se za prepir in borbo z Sheikhomarjem. Želeli so dobiti zemljo. Nekega dne so se bratje odločili, da bodo poklicali Sheikhomarjevega očeta. Bilo je pozno ponoči. Sheikhomar je očeta moledoval, naj ne gre, kajti bilo je nevarno, tako pozno ponoči. Oče je odvrnil, da naj ne skrbi, da se ne bo nič zgodilo in šel je na sestanek z brati. Vrnil se je domov z ranami. Nemudoma so ga sprejeli v bolnišnico in narejen je bil policijski zapisnik. Kasneje je v bolnišnici umrl. Čez leto dni so bratje prišli k Sheikhomarjevi materi, da se pogovorijo o dediščini in zemlji. Mati jim je dejala, da naj se pogovorijo z Sheikhomarjem, ker je on edini moški v družini in ker je on podedoval zemljo in nepremičnine. Sheikhomar jim ni hotel dati zemlje, ker jo je hotel zase in za mamo, za katero je želel skrbeti in za sestrino šolanje. Posledično se je Sheikhomar pričel bati, da ga bodo očetovi bratje pokončali tako, kot so to storili z očetom.

»NAJ PADE DEŽ LJUBEZNI.«

SHEIKHOMARJEVA ZGODBA

SPOPAD IN POBEG

Sheikhomarja je mati prosila, naj odide iz države, da ga ne bo doletela enaka usoda kot očeta. Ubogal je materin nasvet. Tako je preprečil stricem, da bi zahtevali zemljo, kajti sporazuma ni moč doseči dokler je podpisan v drugi državi. In tako je zapustil Gambijo, išoč boljše in mirnejše življenje.

Sprva je potoval v Senegal. Kmalu je spoznal, da bi bilo življenje tam preveč težko in je šel v Mali, kjer je ostal nekaj časa, a tam ni bilo kaj dosti bolje. In se je odselil v Burkino Faso, kjer je nekaj časa ostal. Tam je srečal ljudi, ki so se odpravljali v Libijo iskat delo, boljše prihodnost in varnost. Da bi si zaslužil za pot, je šel v Niger. Tam je zaslužil dovolj, da je plačal voznino za kamion in nazadnje je prispel v Tripoli. Presenetilo ga je trpljenje tamkajšnjih ljudi. Potem si je kupil »vozovnico« v Evropo. Tri dni je plul po Sredozemskem morju. Ni vedel kam gre. Četrty dan so ga rešili iz morja. Mimo je priplula velika ladja in tako je pristal v Italiji.

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Sheikhomarja je prihod v Italijo sprva presenetil. Uresničile so se sanje, ko je videl, kako jim Italijani izrekajo dobrodoščilo, kako prijazni so z njimi, ko so prispeli v Pallazzo Sicily. Z ladje so jih peljali v taborišče prve pomoči, kjer so lahko jedli, se tuširali in dobili so posteljo, da so prespali. »Česa tako lepega še nisem doživel in Sicilijanci so bili tako prijazni z nami, kot da smo doma.« Tam se je Sheikhomar pričel učiti jezika, kar mu je

»Prijatelji
v Italiji me vidijo
kot brata.«

ZGODBE: SHEIKHOMAR

šlo težko in mislil je, da se ne bo mogel nikoli naučiti. Potem so ga za nekaj dni poslali v Foligno. Sheikhomarja so tam pričakali prijazni ljudje. »Ni da bi pričakoval, da vas bodo povsod sprejeli prijazni ljudje. Nekateri vas imajo radi, nekateri ne. Toda poskušam privzeti njihovo kulturo.« Sheikhomar je šel znova v šolo, da bi se še lahko učil jezika. Zdaj se lahko pogovarja s katerimkoli Italijanom in ni pod pritiskom, ko govori. »Rad imam Italijo, rad imam to kulturo in rad imam tukajšnje ljudi.«

PRIPADATI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Zdaj hodi Sheikhomar v šolo v Folignu, da zaključi šolanje. Dela kot kuhar v restavraciji v Folignu. Dela kot prostovoljec pri Karitasu, da pomaga drugim beguncem, da se integrirajo v Folignu. Zdaj ima dovoljenje, da ostane v Italiji pod humanitarno zaščito. Rad bi postal mehanik ali nogometaš. Je tudi v dramski skupini ZOE GARAGE v ZUT. Je v glasbenem bendu, ki igra tradicionalno afriško glasbo pomešano z jazzom, ki so ga ustanovili leta 2016 v Folignu. Imenuje se »Fran Scorpius«. V bendu je pet Gambijcev in tudi dva Italijana. Med njimi je ugleden pianist Giovanni Guide. Sheikhomar ima med Italijani veliko prijateljev. Prijazni so z njim, obravnavajo ga kot brata in prijatelja. Tudi on jih ima zelo rad. »Boril sem se in tvegaj življenje, da bi prišel sem. To ne pomeni, da svoje dežele nimam rad. Rad jo imam nadvse in nadvse imam rad svojo družino. In rad bi se združil z njimi. A ko kaj načrtujete, ne pozabite, da tudi Bog načrtuje za vas nekaj drugega. Nikoli nisem želel zapustiti družine, a nihče ne ve, kaj se lahko zgodi jutri in kakšne bodo težave. Ko si v težavah, poskušaj se z njimi spoprijeti, kajti življenje je dragoceno.«

»Svojo deželo sem zapustil, da bi bil varen. Potoval sem tako daleč proč. Na poti sem se veliko naučil, preveč, bi rekel. Videl sem reči, ki jih niti v sanjah

nisem pričakoval. Izkusil sem življenje. Naučil sem se razumeti ljudi. Naučil sem se, kaj se godi v posameznih predelih sveta. *Naučil sem se imeti rad.* Zdaj sem v Italiji.«

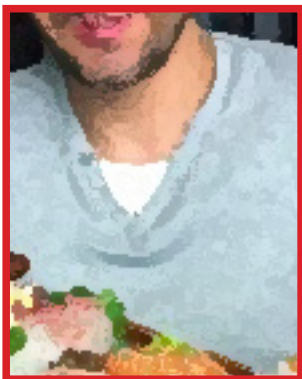
»Tu so ljudje, ki me cenijo, eni me cenijo, drugi ne. Pa saj nas ne morejo imeti vsi radi! Tu smo z razlogom. Nekateri razumejo. Drugi ne. Ustavljajo me na cesti in pravijo: »Črnuh, pojdi tja, od koder si prišel.« To so ljudje, ki ne znajo imeti radi. To so ljudje, ki ne vedo, kako zelo je življenje lahko težko. Če vas zmerjajo, trpite, a kljub temu je vredno poskusiti zgraditi si življenje. Danes se godi toliko slabih reči, vse zaradi sovraštva.

Poskušajmo skupaj zgraditi svet ljubezni. Kot pravijo: Združeni smo močnejši, razdruženi pademo. Naj na svet pade dež ljubezni.«

»Ko je težko, poskušaj se spoprijeti s težavami, kajti življenje je dragoceno.«

**»Ko je težko,
se poskušaj spoprijeti
s težavami, kajti
življenje je
dragoceno.«**

ZGODBE: ARTAN

Ime: **ARTAN**

Priimek: **CAMI**

Starost: **25**

Država porekla: **ALBANIJA**

Živi v **Italiji** od: **2005**

KRATEK POVZETEK

Artan je bil zelo mlad, ko so ga prisilili, da odide iz Albanije. Starši so se odločili, da mora v Italijo, da bi bilo njegovo življenje lepše. Kot so govorili starši, je bila situacija zelo nevarna, skupine oboroženih kriminalcev so pričele obvladovati cela mesta. Sprva se je bilo zelo težko privaditi na novo okolje. Bil je sam in zelo mlad. Vendar odločenost, da bo prepreke premostil, ga je pripeljala do sem, kjer je danes. V Italiji si je uredil novo življenje in v Italiji se počuti doma.

»ISKAL SEM ODGOVORE.«

ARTANOVA ZGODBA - SPOPAD IN POBEG

Artanu je bilo dvanajst let, ko so ga prisilili, da zapusti državo. Ni bil dovolj star, da bi razumel, zakaj je moral oditi.

V severni Albaniji so po odločitvi predsednika Beriska odprli skladišča z orožjem. Ocenili so, da v poprečju vsi moški prebivalci v državi v starosti nad deset let posedujejo orožje. Da bi zaščitili civilno prebivalstvo je bilo prebivalcem

dovoljeno, da se oborožijo iz skladišč vlade. V času upora je iz vladnih zalog prišlo 656 000 kosov orožja različnih vrst, 1,5 milijona zabojev streliva, 3,5 milijona granat in 1 milijon min. Vse v zaščito prebivalstva v osrednji Albaniji.

Ta situacija je zelo preplašila prebivalce. »Spominjam se, da je ponoči vse utihnilo, ker se je slišalo streljanje in mama me je skušala umiriti in ščititi. V tistem času je bilo veliko naših prijateljev

ubitih. Nismo mogli v miru na cesti, kajti lahko so vas nemudoma ubili ob kateri koli uri dneva.« Predel, kjer je Artan stanoval, je bil pod nadzorom nevarne tolpe, prekupčevalcev z mamili in prostitucije. Družine so se bale nenehno.

Zaradi te situacije je Artanova družina poskušala pobegniti, toda denarja ni bilo. Artanova mama je nekje odkrila, da je Nogometna zveza Tirana v sodelovanju s koruptivnimi političnimi strankami mladoletnim ponudila možnost, da gredo iz države. Plačati je bilo treba 4000 evrov, kar je bila nezaslišana vsota v tistih časih. Ob plačilu te vsote naj bi otroci odpotovali v Nemčijo na trening. Toda resnica je bila drugačna. Ko so šli v Nemčijo, so ostali brez spremstva v različnih mestih Italije. Prepuščeni sami sebi. Artan je bil med njimi. »Bilo mi je dvanajst let, bil sem sam. Nisem razumel, kaj se dogaja in zakaj. Toda mama je rekla, da mi bo tu bolje.«

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

»Kar nekaj časa je trajalo, da sem razumel situacijo. Starši so rekli, da bom v Italiji srečnejši. Toda sprva nisem bil. Pogrešal sem družino in prijatelje.« Ko je Artan prišel v Italijo, ni znal jezika, čutil se je osamljenega. Dolga leta ta

Artan se je odločil, da ne bo živel nenehno v strahu, da bo njegovo življenje z ekonomskega vidika trdnjše, kar ga je motiviralo, da se je želel integrirati in je postal vzornik drugim.

ZGODBE: ARTAN

občutek ni popustil. Bal se je, žalosten je bil. Socialne službe so ga dovedle v skupnostni center za mladoletne.

PRIPADATI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Artan se je takoj pričel učiti italijansko. »Hudo je bilo, ker nisem razumel jezika, a hotel sem in moral sem se učiti. Dolgo sem sedel pred zaslonom in glasno ponavljal sleherno besedo, ki sem jo slišal, četudi pomena nisem poznal.« Artan si je obupno prizadeval, da bi se naučil jezika, da bi lahko izsanjal svoje sanje in imel boljše življenje.

»Ure dolgo sem sedel sam pred TV zaslonom, da bi se naučil izgovarjati besede in si ustvaril boljše življenje v prihodnosti«.

Ko mu je bilo 17 let je dobil dovoljenje za študij. Toda takrat je že znal tekoče italijansko in vpisal se je v triletno poklicno šolo in postal je kuhar na turistični šoli. »Pri pouku so bili vsi dijaki Italijani in sprva sem čutil kot, da ne spadam v to šolo, četudi sem bil odločen, da se bom trdo učil. Potem pa, čez čas, so mi pričeli zaupati, doajeli so, da nisem le eden od Albancev, da sem človek kot oni, da si želim ustvariti boljšo prihodnost. In zlagoma smo pričeli drug drugega spoštovati.«

Artan je dal v šoli vse od sebe in nazadnje je dobil najvišje ocene. Postal je zgled drugim dijakom. Ta uspeh mu je odprl nove možnosti. Dobil je resnično dobro službo v ugledni restavraciji. Zdaj se počuti pripadnega italijanski kulturi. »Italija je moj dom, moje življenje je tu.«

Artan se je odločil, da ne bo živel nenehno v strahu, da bo njegovo življenje z ekonomskega vidika trdnjše, kar ga je motiviralo, da se je želel integrirati in je postal vzornik drugim.

»Ure dolgo sem sedel sam pred zaslonom, da bi se naučil izgovarjati besede in si ustvaril boljše življenje v prihodnosti«.

ZGODBE: VESNA

Ime: **VESNA**

Priimek: **DOŠEN**

Starost: **54**

Država porekla: **BOSNA**

Živi **Sloveniji** od: **1987**

KRATEK POVZETEK

Pri 24-tih letih je Vesna odšla iz Ključa, rodnega kraja, da bi spoznala Hrvaško in Slovenijo. Lahko bi dejali, da je bila Vesna običajna ekonomska migrantka, toda ne bo držalo. V tistem času so bile Bosna, Hrvaška in Slovenija republike iste države. Leta 1992 je v Bosni izbruhnila vojna in vojne grozote so prizadele njene sorodnike. Vesna je bila v Sloveniji, imela je dobro službo v neki tiskarni, toda strah jo je bilo za življenje sorodnikov. Nazadnje je družina zbežala na Hrvaško. Vesnin delodajalec je bankrotiral, Vesna je ostala brez zaposlitve. Odločila se je, da bo na noge postavila lastno podjetje, ki ponuja storitve čiščenja različnim naročnikom. Zaposlila je računovodkinjo in še naprej je trdo delala. Morala je obvladati veliko formalnosti. A uspelo ji je. Od takrat dela na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje in drugod, za druge naročnike. Pri starosti 52 let je srečala Ivana, svojega partnerja, se z njimi vselila v njegovo družinsko hišo, ki je 60 km iz Ljubljane in Vesna potuje vsak dan v Ljubljano. »Takšno je življenje« pravi. Ko govori o svojem življenju ve, da so stvari, ki jih je moč spremeniti, medtem, ko drugih ni mogoče. Nasprotno, kar je bilo moč spremeniti, je Vesna spremenila. Vesna je vzor begunke, kajti

kljub številnim težavam, je razvila pozitiven in navdušujoč odnos do življenja. Ocenila je možnosti uspeha, možnosti za to, da se stvari zgodijo. S svojo družino ima tesne vezi, ne pa tudi z Bosno in svojim rodnim mestom, ki je zdaj razrušeno in zapuščeno.

**»DOM JE, KJER JE MATI,
DOM JE, KJER JE IVAN.«**

**»Biti
prožen, prilagajati
se radostno in
vedoželjno je
prednost.«**

VESNINA ZGODBA

Leta 1987 je bilo Vesni 24 let in z očetovo pomočjo je zapustila Ključ, svoje rodno mesto, in svojo družino. Želela je spoznati nove dežele in srečati nove ljudi. Je zvedava in dovtetnega duha. Sprva je šla na Hrvaško, nekaj časa je ostala tam, toda želela si je iti prav v Slovenijo. Leta 1987 je pričela delati v neki tiskarni. Imela je dobro službo, rada jo je imela. Bilo je to preden je izbruhnila vojna v Bosni.

Vesna pravi, da bosanske pokrajine nikoli ni zares marala. Živel je v Ključu, bila je ena od 300 katoliških Hrvatov, drugi so bili muslimani in Srbi. Ko je bila otrok, niso vedeli, kdo je kdo. Njena družina je živela v Ključu blizu Sarajeva, ljudje so ta majhni kraj zapuščali drug za drugim. Nekateri pa so ostali. Tako so lepega dne prišli Srbi in so odvedli njenega očeta. Skozi kuhinjsko okno je mati opazovala prizor. Videla je, kako prepotene lase je imel. Teklo je od vsakega lasu posebej. Ubili so ga zverinsko in uničili so ga. Ni jim bilo dano, da ga pokopljejo. Oče je umrl kot zapuščen pes. Vesna pravi: »Tega se ne da več spremeniti, konec, pika.« Raje razmišlja o sedanjosti in prihodnosti. Takšen je njen obrambni mehanizem.

ZGODBE: VESNA

Vojne grozote se niso ustavile. Nekega dne so njeni sorodniki vstopili v skedenj in tam so našli Vesninega očeta, ki je vesel izpod stropa. Obesili so ga ali se je obesil sam. Nihče ne ve.

POBEG

Tako se je družina odločila, da pobegne. Evakuirali so jih in družina je potovala z avtobusom na Hrvaško. S seboj so odnesli le vrečko in v njej vse svoje stvari. Mati je uspela v rob obleke zašiti nekaj dragocenega nakita. Na Hrvaškem so potovali od enega mesta do drugega in se nazadnje naselili v Varaždinu. Danes Vesnina mati živi tam in materin dom je eden od Vesninih čustvenih domov. Bosno z njenimi žalostnimi zgodbami so pustili za seboj. Nikogar ni več tam. Družina je zdaj razseljena po svetu.

PRIPADANJE

Vesna vzdržuje bližnje in trajne odnose z družino. Družina ji veliko pomeni. Vesna pravi: »Dom je, kjer je mama.« Varaždin na Hrvaškem in: »Dom je, kjer je Ivan,« v Sloveniji. Ko je Vesnin zadnji delodajalec moral v stečaj, je ostala, tako kot mnogi drugi, brez zaposlitve. Morala se je spoprijeti s situacijo. Odločila se je, da bo postavila na noge svoje lastno podjetje, ki ponuja storitve čiščenja različnim naročnikom. Zaposlila je računovodjo in še naprej je trdo delala. Morala je obvladati veliko formalnosti. A uspelo ji je. Od takrat dela na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje in drugod, za druge naročnike. Vesna je dobra delavka, marljiva in vesela je, študenti jo cenijo, osebje prav tako. Redko je bolna, ali bolje rečeno pride na delo, četudi zboli. Pravi, da pogreša osebje in študente, svoje delo, da ne more kar obležati v postelji. Morda bi kdo rekel, da ni zgovorna, četudi

dobro govori slovensko. »Če prideš živet drugam, se moraš naučiti tujega jezika, moraš!« So Bosanci, ki slovensko ne govorijo, ker je njihov jezik mnogim razumljiv. Toda Vesna misli, da se je treba naučiti jezika dežele. »Tu ni izgovora!« S težavo razume posamezna narečja. A kdo nima tovrstnih težav?

Vesna pravi, da v ljubezni ni imela sreče, ni srečala pravega, toda nedavno je spoznala Ivana. Je Slovenec, ima »slovensko mentaliteto« toda Vesni je všeč, da je drugačen in vesela je te nove situacije v svojem življenju. Zdaj oba živita v njegovi dvesto let stari družinski hiši. Vesna zase pravi, da je kmetica. Podeželsko dekle. Zgodaj se je naučila molsti krave, delati maslo, sir, gojiti zelenjavo, okopavati zemljo. Ivanova hiša je postala Vesnin dom. Okrog njene vasi Višnje vlada tišina in vas je na lepem zelenem koncu Slovenije, 60 km iz Ljubljane. Vsak dan potuje v Ljubljano in nazaj. »Nič ne de,« pravi. Človek čuti, da je Vesna pognala korenine v Sloveniji. V Ivanovem življenju, njegovi hiši, njunem domu.

Vesna vzdržuje stike s svojo družino, sestro, s štirimi odraslimi nečaki. Nekega dne je peljala Ivana v Bosno, da bi mu pokazala od kod izhaja. A odkrila sta, da je kraj razrušen, da tam ni nikogar več, da so mnogi zapustili mesto ali umrli naravne smrti.

MEJNIKI IN STRATEGIJE, KI SO POMAGALE VESNI, DA SE VKLJUČI V DRUŽBO

V Slovenijo je prišla še pred vojno v Bosni, ker je tako želela. Imela je dobro službo. Ostala je brez službe in ustanovila je svoje podjetje. Družini je pomagala, da pride iz Bosne in pusti za seboj vojne grozote. To je tudi njo naredilo begunko.

»Treba je najti pravo, naravno okolje, vzdrževati vezi z družino je bistveno.«

ZGODBE: VESNA

Je zvedavega in podjetnega duha. Osredotočena je na sedanost in prihodnost. »Česar ne moremo spremeniti, se ne dotikamo. Najti sestrsko dušo, partnerja, pomeni srečo. Biti prožen, prilagajati se radostno in vedoželjno je prednost. Treba je najti pravo, naravno okolje, vzdrževati vezi z družino je bistveno. Učiti se jezika dežele prav tako.« Vesna je imela dobre delodajalce, podjetja in združenja.

**»Če prideš
živet drugam, se
moraš naučiti tujega
jezika, moraš!«**

ZGODBE: OMID

Ime: **OMID**Priimek: **BAHRAMI**Starost: **30**Država porekla: **REPUBLIKA IRAN**Živi na **Portugalskem** od: **2007****KRATEK POVZETEK**

Omid Bahrami se je rodil v Islamski republiki Iran, v provinci Gilan. Star je trideset let, samski. Iz Irana je pobegnil, da ga ne bi več politično preganjali. Po nadvse težavnem in nevarnem potovanju z ladjo, kamionom, vlakom, celo padel je v morje, skozi Turčijo, Grčijo, Italijo, Francijo, Veliko Britanijo, je nazadnje prispel na Portugalsko, kjer zdaj živi že deset let. Spoznal je človeško hudobijo, požrešnost kriminalcev in borbo med kriminalnimi tolpmi. Calaisko džunglo, laž. Borbo za preživetje. Po tistem, ko je dobil status begunca, se je na Portugalskem njegovo življenje znova pričelo. Študiral je, imel je različne zaposlitve, delal je v lokalni skupnosti, v nekem portugalskem športnem klubu v povezavi z evropskimi prvenstvi. Delal je kot zdravnik kitajske medicine. Želi se poročiti, si ustvariti družino, rad bi še naprej pisal pesmi. Poučuje karate in je član dramske skupine. Za zdaj bo ostal na Portugalskem, a še zmeraj sanja, da bi se preselil v Kanado, nekega dne.

»PRIŠEL SEM TJA, BILO JE PRELEPO.

TAM SO CELO ŽENSKÉ DELALE KOT FIZIOTERAPEVTKÉ. JAZ SEM SI ŽELEL TEGA DELA.«

ŽIVLJENJE V IRANU

Leta 2006 mu je bilo dvajset let. Politično ga je preganjala Vlada islamske republike Iran. Odločil se je, da bo odšel, da bo za seboj pustil očeta, mamo, brata in sestro. Želel si je oditi v Kanado.

POBEG

Ko je zapustil domovino, je odšel naravnost v Turčijo. Tam je imel stike z drugimi begunci. Želel je naravnost v Kanado, a misel je opustil in odločil se je, da bo iz Turčije odplul v Grčijo. V Turčiji je beguncev veliko, zlahka najdete prekupčevalce, ki vas prepeljejo v Grčijo. Vkrcal se je na ladjo z veliko begunci, na manjši gumijasti čoln in odpluli so proti Lezbosu. Že na sredini potovanja se je čoln odtrgal in en dan in eno noč ga je premetavalo sem ter tja. Rešila jih je grška obalna straža in jih odpeljala v begunski center. V Atenah je zaprosil za politični azil, a prošnja je bila zavrnjena. Odločil se je, da bo znova pobegnil. S pomočjo tihotapcev je odpotoval v Italijo. Skril se je na kamion in potem tudi v trup ladje. Šel je v Rim, od koder je želel oditi v Pariz, kjer naj bi ga nekdo počakal in mu pomagal. Ujel je vlak na francosko-italijanski meji, a ta vlak je francoska policija zaustavila. Policija je izdala nalog za Omidov izgon. Deželo mu je bilo ukazano zapustiti v 24-ih urah. V tem času je prispel v Pariz, četudi je plačal tretjino dogovorjene vsote, se njegov pariški stik ni pojavil. Preživel je več dni, pohajajoč po mestu, spal je na

»V Calais-u je res džungla. Nikoli poprej nisem videl toliko gorja na kupu.«

ZGODBE: OMID

javnih straniščih. Sprehajal se je po ulici in srečal je nekoga, ki je govoril farsi in zaprosil ga je za pomoč. Človek, ki ga je tako srečal, mu je pomagal, da je prišel v Calais. Omid je želel oditi v Veliko Britanijo, v London, kjer je imel prijatelje. Zdaj si je zares želel oditi v Kanado.

»V Calais-u je res džungla. Nikoli poprej nisem videl toliko gorja na kupu. Ženske so posiljevali, otroci so bili brez spremstva, lakota, vojna med tolkami kriminalcev, tihotapcev. Vsi so lagali in goljufali. Bila je prava džungla.«

Znova je plačal tihotapcem. Potoval je kot skriti potnik v kamionu, odkrili so ga ob prihod, ko je že prispel v Veliko Britanijo, in odposlali so ga nazaj v Francijo. Ko je bil na francoskem teritoriju, je oblasti zaprosil za azil. Medtem je navezal stike z novo osebo, ki naj bi ga napotila v Kanado iz Porta na Portugalskem. Imel je belgijski potni list in potovanje se je začelo v Barceloni. Od tam je potoval na Ibizo z ladjo in od tam na Portugalsko.

PRIDOBIVANJE STATUSA BEGUNCA NA PORTUGALSKEM

»O Portugalski nisem vedel ničesar. Povedali so mi, da je Porto popularna turistična destinacija in da tam nadzor ni prestrog, da imam možnost, da si v Portu kupim vozovnico za Kanado. A nisem niti dobro vedel, kje je Porto. Na letališču v Portu so me zajeli. Belgijec, ki ne govori francosko! Ugotovili so, da je potni list ponarejen.« Sodili so mu in sodišče je odločilo, da bo šel v preiskovalni zapor v Porto. V Portu je zaprosil za azil in v nekaj dneh so mu ga tudi podelili. »Čez dva meseca so odprli vrata zapora in mi dejali: Zdaj boste šli v Bobadela. Nisem vedel, kje to je. Nisem vedel niti tega, ali bom šel tja peš, ali bom šel na levo ali na desno. A tja sem prispel.« Šel je v Center za begunce ali CPR v Bobadeli, v okolici Lizbone. Dali so mu sobo, kupone za tri obroke, brezplačne. Iz Mejne službe za tujce je prejel pismo, da so mu podelili status begunca.

NOVO PRIPADANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO

Takrat je pričel delati. Ukvarjal se je čiščenjem. »Bil sem zmagovalec v karateju in želel sem nadaljevati s treningom. V centru sem vprašal, kje bi to bilo mogoče.« Razgledal se je naokrog in našel telovadnico v bližini, kjer ga niso sprejeli. Najel je stanovanje v Casemu na obrobju Lizbone in dobil je novo delo v veleblagovnici. »Dve uri sem porabil ob prihodu in dve uri ob odhodu.« Odkril je dramsko skupino v okviru CPR. Ta poleg dramske skupine organizira tudi poučevanje portugalsčine. »Tam je bila skupina Irancev, tako, da sem vsaj malo govoril v svojem jeziku.« Poskušal se je še zmeraj vrniti h karateju in stopil je v stik s Portugalskim združenjem za karate. Vključil se je v »Atletico de Quelus Club« in srečal mojstra Alavara Silvo, spoprijateljila sta se. Še danes sta prijatelja. Tekmoval je za klub in mu priboril bronasto medaljo na evropskem prvenstvu. Poškodoval se je in klub ga je poslal na fizioterapijo. »Prišel sem tja in bilo je prelepo. Tam so bile celo ženske terapevtke. Zaželel sem si, da bi bil fizioterapevt.« S pomočjo programa za prekvalifikacijo je zaključil deveto in dvanajsto stopnjo izobraževanja. Vpisal se je na profesionalni fizioterapevtski tečaj. Šel je delat v Falugeiro, kjer je pričel poučevati karate. Poleg tega je pričel delati kot frizer, kar je delal tudi v Iranu. Po zaključku tega tečaja se je odločil za tečaj tradicionalne kitajske medicine. Vpisal se je v šolo in tečaj zaključil 2016/2017. Opravil je specializacijo v akupunkturi in zdaj študira osteopatijo na zdravstveni šoli Portugalskega rdečega križa. Danes, poleg tega, da zdravi, piše tudi pesmi, še vedno sodeluje v dramski skupini, poučuje karate in nedavno so ga povabili, da bi vodil po razstavi islamske in perzijske umetnosti v Skladu Calouste Gulbenkian. Nedavno je obiskal Kanado, deželo, ki je bila prvi cilj njegovega potovanja.

ZGODBE: OMID

PRIČAKOVANJA ZA PRIHODNOST

Omid misli, da bo nadaljeval z zdravljenjem kitajske tradicionalne medicine. Prav tako želi dopolniti znanje na področju osteopatije, še naprej želi pisati poezijo. Nima velikih stremljenj, ne želi ravno biti pesnik ali pisatelj, želi pa nadaljevati z delom v gledališki skupini. Za zdaj želi živeti na Portugalskem, a še zmeraj pestuje željo, da bo odšel v Kanado. Morda res, nekega dne.

**Danes,
poleg tega,
da zdravi, piše tudi
pesmi, še vedno sodeluje
v dramski skupini in
poučuje karate.**

ZGODBE: GHOLAM

Ime: **GHOLAM**

Priimek: **HASSANPOUR**

Starost: **27**

Država porekla: **AFGANISTAN**

Živi v **Grčiji** od: **2006**

KRATEK POVZETEK

Gholam se je rodil v Afganistanu v času vojne med Afganistanom in Rusijo. Imel je še enega brata. Ko je izbruhnila državljanska vojna, se je skupaj z družino podal na pot v Iran, upajoč, da bo tam življenje lažje. A izkazalo si je, da je Iran do državljanov Afganistana sovražen. Gholam se je moral znova odseliti, išoč novo »varno« državo.

»ZAME JE BIL BEG EDINA MOŽNOST.«

GHOLAMOVA ZGODBA

Gholam se rodil v Afganistanu v času vojne med Afganistanom in Rusijo. V Afganistanu je živel približno deset let. Med državljansko vojno, ko so od leta 2001 do leta 2002 sile Združenih držav Amerike vdrle v državo, se je njegova družina odločila, da bo dom zapustila. Šli so v Iran, da bi si tam poiskali boljše življenje in boljše politične okoliščine. A kaj, ko v Iranu Afganistanci niso bili deležni zaščite, nedostopne so jim bile izobraževalne ustanove, niso imeli

nikakršnih pravic. Lahko bi rekli, da se je družina znašla v pasti.

Vedoč, da nima na razpolago drugih možnosti, je Gholam odšel iz Teherana, prebil se je do meje s Turčijo, lokalne oblasti so ga aretirale. Uspelo mu je pobegniti, ko se je priključil skupini tistih, ki so prav tako zapuščali Iran. Skupaj so znova poskušali vstopiti na turško ozemlje, zdaj so ubrali drugo pot, zaustavila in zaprla jih je kurdska vojska. Ta je od njih zahtevala odškodnino za izpustitev. Ko so vsi plačali zahtevanih 200 dolarjev, so jih kurdski vojaki izpustili. Pešachi so in zaustavljali so avtomobile in potovali so med mnogimi turškimi pokrajinami. Čez deset dni je Gholam prispel v Carigad, kjer so ga skupaj z drugimi begunci pospremili do meje na morju. Vkrkali so se na ladjo in naslednji dan so prispeli na otok Lezbos v Grčiji. Bilo je decembra leta 2005.

»Jezika sem se naučil na ulicah Aten.«

SOVRAŽNE OKOLIŠČINE V GRČIJI

Ko so prispeli na Lezbos, so ga grške oblasti aretirale in preteple. Za dva dni so ga zaprli v celico in tam so bile življenjske okoliščine slabe. Pridobiti začasne izkaze, ki bi mu omogočali, da Lezbos zapusti in zaprosi za status begunca, so ga pripeljale do GCR. Bilo je v januarju 2006. Tam so ga predali grškim oblastem, ki sprejmejo ali zavrnejo prošnjo za begunski status. Sprva so njegovo prošnjo zavrnil, a prvi nasvet GCR je bil, da naj podvzame pravne korake, naj zaprosi Regionalno agencijo za azil za status begunca. Osem let so preučevali njegovo prošnjo. Preučeval jo je odbor za podelitev takšnega statusa. Ves ta čas je delal kot skladiščnik, kot delavec v pristanišču, za denar je moledoval na semaforjih, delal je v menzi kot natak, učil se je grško, hodil je v šolo, v večkulturni center v okviru GCR.

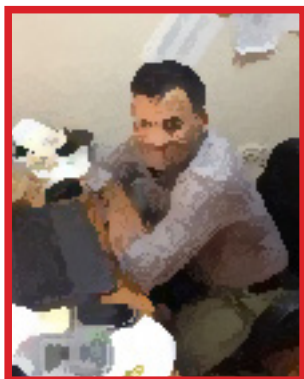
ZGODBE: GHOLAM

POSKUS INTEGRACIJE V GRŠKO DRUŽBO

Ko je znal bolje grško, se je vpisal v gimnazijo in višjo gimnazijo. Učil se je mehatronike v javni šoli v Atenah. Tam je spoznal učitelja, ki je povsem spremenil njegovo življenje. Ta je sprožil postopke za posvojitev, ki niso bili nikdar zaključeni, kajti trajalo je zelo dolgo. Od leta 2010, Gholam stanuje pri očetu svojega učitelja in ta ga obravnava kot sina. Gholam pravi, da ima grška družba do njega prijazen odnos in da so mu Grki pomagali, da se integrira v družbo. Nedavno je spoznal dekle, Grkinjo, z njo naj bi se poročil, ko bo prišel iz vojske. Leta 2012 so ga prepoznali kot političnega begunca. Takrat je zaprosil za grško državljanstvo. Ker je Gholam vpisan v javno izobraževalno ustanovo, so njegovo prošnjo pospešeno obravnavali in tri leta po tistem je opravil izpit za pridobitev grškega državljanstva. Opravil ga je in zdaj mora po grškem zakonu opraviti še vojaške obveznosti. Dela kot tolmač s polnim delovnim časom, že od leta 2012. Govori farski, govori angleško in grško. Večina njegovih prijateljev je zdaj Grkov. Sebe doživlja kot polno vključenega nekdanjega begunca, načrtuje lastno družino, sleherni dan pomaga sonarodnjakom pridobivati potrebne dokumente in pridobiti status azilanta. Še več, sodeluje v dobrodelnih organizacijah. Pomaga svoji skupnosti in tovarišem, da se lahko dejavno integrirajo, glede na obstoječe politike in strategije.

»V srednji šoli sem spoznal človeka, ki mi je spremenil življenje.«

ZGODBE: NASRUDDIN

Ime: **NASRUDDIN**

Priimek: **NIZAMI**

Starost: **31**

Država porekla: **AFGANISTAN**

Živi v **Grčiji** od: **2007**

KRATEK POVZETEK

Nasruddin se ukvarja s tujimi jeziki in v GCR je zaposlen kot tolmač. Člani njegove družine živijo povsod po Evropi. Odšel je iz Afganistana, poskušal se je ogniti političnega preganjanja in zaprosil v Veliki Britaniji in Avstriji za status begunca. Obakrat so mu prošnjo zavrnil. Vrnil se je v Grčijo in po vrsti dogodivščin se je povsem integriral v grško družbo.

»TEŽAVE NAS OKREPIJO.«

NASRUDDINOVA ZGODBA

Afganistan je zapustil iz političnih razlogov. Ogrožala ga je afganistanska vlada in ogrožale so ga skupine, kajti oče in brat sta bila člana opozicijske stranke. Ko mu je bilo 21 let, v oktobru 2007, se odločil ilegalno zapustiti državo, oditi v Iran in Turčijo. Prispel je na Samos, v želji, da se nato odpravi v Veliko Britanijo, kjer živi njegov bratranec. Decembra 2007 je zapustil Grčijo, prispel je v Veliko Britanijo, tam zaprosil za azil. Oblasti so ugotovile, da je prišel iz Grčije in po Dublinski shemi premestitve beguncev so ga poslali nazaj v Grčijo.

V Atenah je ostal osem mesecev in potem je šel znova na pot, tokrat v Avstrijo, v juniju 2009. Zaprošil je za azil, prošnja je bila zavrnjena in decembra 2009 je odpotoval v Atene. Zdaj živi že sedem let v Grčiji. Sprva se je spoprijemal z vrsto težav kot so znanje jezika, stanovanje - delil si ga je skupaj s sedmimi drugimi - in brezposelnostjo. Niti država, niti nevladne organizacije mu niso pomagale. Ker ni znal jezika, je iskal delo s pomočjo prijatelja Pakistanca, ki v Grčiji živi že 30 let. V časopisu je ta prebral oglas za službo.

TEŽAVE NA DELOVNEM MESTU

Našel je delo v hotelu na otoku Zakynthos v Jonskem morju. Delal je dve sezoni v tem hotelu, se učil grško zelo hitro, a še zmeraj je imel težave z jezikom, z delovnim urnikom. Delal je 14 ur na dan za zelo nizko plačilo. Rasistična mentaliteta - rekli so, da krade delo Grkom - ga je prizadela. Pa tudi, delal je na črno, brez socialnega zavarovanja in varnosti. Vsakokrat, ko je prišla inšpekcija, se je skril v stranišče v hotelski kleti. Drugo sezono, leta 2011, je dobil pogodbo za polovični čas, a delal je deset ur in več.

NAZAJ V ATENE

Leta 2012 se je vrnil v Atene, saj si je želel bolje živeti. Bil je izčrpan od dela. Zaslužil je nekaj denarja, za primer brezposelnosti ga je hranil, učil se je grško v GCR, kajti dotlej ni znal govoriti in pisati. Pa vendar je bil še zmeraj tarča rasističnih napadov in pravi: »Vsi nas ocenjujejo le po barvi kože. Težave in premagovanje preprek pa nas naredi močnejše.« S pomočjo afganistanske skupnosti in dejstva, da govori veliko jezikov: farsi, pshto, dari, angleško, grško, si je našel delo pri

»Veliko
poskusov je bilo
potrebnih, da sem
lahko ostal v
Grčiji.«

ZGODBE: NASRUDDIN

IOM kot tolmač. In kasneje je postal vodja oddelka za integracijo Pakistancev, Afganistancem in ljudi iz Bangladeša. Leto dni je delal tam, do novembra 2013. Pogodbe mu niso obnovili. Medtem so zavrnili njegovo prošnjo, brez pogovora, in vse, kar je dobil je bila rožnata karta (kar izkazuje, da je bila prošnja vložena) in karta traja tri mesece.

NA POTI V DRUŽBENO VKLJUČENOST

Decembra 2013 je zaprosil za službo v GCR, kjer še danes dela kot tolmač. Leta 2015 je opravil izpite o posedovanju temeljnega znanja grškega jezika in dobil je spričevalo A2. Končno je marca 2016 dobil status begunca in od leta 2015 dalje tudi dela kot prostovoljec pri »Solomonu«, večkulturni reviji, ki jo izdajajo begunci in migranti iz cele vrste držav. Upa, da bodo tako evropskim družbam pokazali, da so begunci del teh družb. Vendarle pa pravi, da včasih »družbe ne sprejmejo marsovcev«, da niso prijazne do njih. Prizadevati si za pravice manjšin, je način, da osvestimo svet in evropske družbe. Pa vendar javna občila vztrajno prikazujejo negativne plati zdajšnje »begunske krize«.

»Mediji predstavljajo le negativne plati beguncev.«

ZGODBE: NILAB

Ime: **NILAB**

Priimek: **DOST**

Starost: **37**

Država porekla: **AFGANISTAN**

Živi v **Nemčiji** od: **1981**

KRATEK POVZETEK

Nilab je odšla iz Afganistana skupaj s starši in starejšo sestro že pri starosti dveh let. Prišla je v Nemčijo, živel je v majhnem mestu na nemškem severu, kjer se je tudi šolala. Starša sta si prizadevala, da bi se naselili v Nemčiji, njuni otroci pa so medtem hodili v vrtec in šolo. Četudi je Nilabina zgodba o pobegu stara že petintrideset let, Nilab še zmeraj čuti, da je drugačna. Njena primarna družina je široko razgledana in svobodnega duha, kar jo je odločilno oblikovalo.

»JEZIK MI ZVENI KOT DOM.«

ODHOD IZ AFGANISTANA, PRIHOD V NEMČIJO

Nilabin oče je bil komunist in Talibani, ki so prišli na oblast, so za njim razpisali tiralico. Družina se je morala skrivati in tedaj je postalo jasno, da v državi ne bo mogla ostati - družina je v Afganistanu živela lepo, a v veliki nevarnosti. Družina se je podala v Evropo, kajti sorodniki so imeli veliko stikov v različnih evropskih državah; z Britanci, Francozi, Nemci in drugimi sorodniki, ki so živeli v

različnih evropskih državah. Mati si je zaželela, da bi Nilab odšla v Španijo, a možnosti za pridobitev dovoljenja za bivanje so bile najverjetneje največje v Nemčiji. Ko so prišli v Nemčijo, so vsi skupaj pristali v Hamburgu, od koder so jih odvedli v vasico na nemškem severu, od tam pa v manjše mesto v bližini. Bili so prvi begunci in prvi muslimani v tistem okolju. Nilab je pričela hoditi v vrtec, kakor tudi sestra, a sestra je ves čas molčala, ni hotela spregovoriti. Tam je bila tudi prijazna gospa, ki je družini pomagala premoščati vrsto težav. Bilo je to v prvih štirih mesecih njihovega bivanja v Nemčiji. Dva para sta bila izjemno dobrotljiva do te družine in z njima je Nilabina družina ostala v prijateljskih odnosih vse do današnjega dne. Nilabina mati je bila medicinska sestra in si je kar hitro našla delo, oče pa je imel več težav. Nemščine se je učil v knjižnici, kjer je hodil tudi na tečaj nemščine. Dobil je delo, a v primerjavi s položajem, ki ga je imel v Afganistanu, kjer je bil direktor, delo ni ustrezalo njegovim kompetencam, le počasi se je prebijal navzgor. Medtem sta bila Nilab in njena sestra v vrtcu in šoli. Tu so ju še zmeraj obravnavali kot »zunanji«, kajti nista poznali pravil, nista vedeli, denimo, kako poteka obdarovanje za božič in četudi sta njuna starša poskušala asimilirati se v nemško družbo, da bi bilo življenje otrokoma lažje, so vsi skupaj še zmeraj bili »migranti«, gostujoči... Med praznovanjem rojstnih dni ali božiča so učitelji posedli vse migrante na en konec dvorane, misleč, da bo tako najbolje. Migranti niso imeli kaj dosti skupnega, pa vendar!

»Moraš iti
dalje po svoji poti
in naj te nič
ne odvrne od
tega.«

ZGODBE: NILAB

PRIPADANJE

BILO JE TEŽKO TUDI ZA NJIH

Četudi Nilab ni nikoli šla v Afganistan (tega si želi, a se doslej še ni uresničilo), govori jezik dari in v tem jeziku se pogovarja s sorodniki. Ni jih veliko ostalo tam, zdaj so vsepovsod po Evropi. Materni jezik pa Nilabi vendarle zveni kot »dom«.

Ko je bilo Nilabi deset let, so njeni starši in sestra dobili dovoljenje za bivanje, tako, da so se starši odločili ostati v Nemčiji. Naselitev v to državo je bila takrat na nek način lažja, kajti leta 1976 je bila afganistanska družba odprta za mednarodne stike in odnose.

Hitrost integracije je bila različna za ene in druge in družina ni bila osveščena glede težav integracijskega procesa. Bilo je drugače kot je danes, denimo v Veliki Britaniji, kjer se je družba naučila živeti v več-kulturnem okolju.

»Sem državljanka sveta in ni se mi treba opravičevati, kjerkoli že sem.«

BITI GOSTUJOČI DELAVEC

Ko je bila Nilab stara dvajset let, se je preselila v Hamburg in tam je bilo, razumljivo, življenje drugačno. Tam je imela, in še ima, veliko prijateljev, ki prihajajo iz različnih kultur, zato se Nilab počuti kot državljanka sveta. Toda, ko je bila na pogovoru za službo, z njo niso bili prijazni. Prijazno je bilo le vprašanje: »Ste prepričani, da znate delati fotokopije, ker to potrebujemo?« ali pa ocena: »Res zelo dobro govorite nemško!« Zmeraj je čutila, kot da se mora opravičiti, ker je zmožna delati v Nemčiji, četudi je iz Afganistana. Njena strategija pa je v tem, da gre dalje po svoji poti, da se ne poskuša opravičevati, kajti tega ji res ni treba. Zato pa rada pomaga, pa ne le migrantom.

»Moraš iti dalje po svoji poti in naj te nič ne odvrne od tega. Sem državljanka sveta in ni se mi treba opravičevati, kjerkoli že sem.«

ZGODBE: YASSIR

Ime: **YASSIR**

Priimek: **MOTRAJI**

Starost: **43**

Država porekla: **SIRIJA**

Živi v **Nemčiji** od: **2012**

KRATEK POVZETEK

Yasser Motraji je bil profesor lingvistike in arabskega jezika na univerzi v Siriji. Njegova žena je Nemka. Imata dva otroka. Pred petimi leti je morala njegova družina iz države, kajti nemška ambasada jih je nenehno opozarjala, da ne bodo več varni in da morajo čim prej proč. Ko je prišel v Nemčijo, je bil dokaj nezaposlen. Ves čas je porabil za nenehno učenje nemščine. Pogosto ga zaprosijo, da pripoveduje svojo zgodbo, da pripoveduje o izkušnjah s prostovoljci, begunci in politiki. Zdaj je profesor tujega jezika na oddelku za izobraževanje odraslih, dela kot izvedenec za arabski jezik. Je izvedenec za šole in univerze. Sanja, da bi bil znova profesor, tokrat v Nemčiji.

»IN POGLEDAL SEM, KAKO JE S KURJAVO.«

YASSERJEVA ZGODBA O SPOPADU IN POBEGU

Celo preden je svet zvedel, kaj se dogaja v Siriji, so bili državljani tujega porekla v nevarnosti. Yasserjeva žena je Nemka. Nemška ambasada v Damasku jim je

poslala več pisem in prosili so jih, da naj odidejo iz države, čim prej. Yasserjevo rodno mesto je bilo prav posebej ogroženo. Zavzele naj bi ga bile sile ISIS-a in potem bi bilo povsem nemogoče pobegniti in njihovo življenje bi bilo ogroženo. Tako se je družina odpravila na pot.

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Yasser in njegova družina so imeli veliko prednost, da je žena Nemka. Dobili so shengensko vizo za vso družino. Prispeli so v Hamburg, kjer so imeli poznane. Toda nemška policija za nadzor nad tujci jih je prosila, naj jim pokažejo elektronska pisma, ki so jih prejeli z nemške ambasade. Hoteli so vedeti, če so bili Yasser in njegova družina res v nevarnosti. Ob prihodu je bila njegova družina ena prvih begunskih družin iz Sirije. V Hamburgu so živeli skupaj z Yasserjevo sestro, svakinjo, v stanovanju, ki je bilo le malo večje od 40m². Finančno jih je podpirala nemška vlada, a nihče jim ni hotel dati stanovanja v najem. Yasser se je takoj pričel učiti nemško in iskati delo. V prvem tednu je razposlal okrog 25 prošenj za službo, po tistem pa je pošiljal petnajst prošenj na teden. Prosil je za delo tolmača ali učitelja. Izjemno hitro je napredoval v učenju jezika. V prvem letu je dosegel stopnjo B1 in nekoliko kasneje je dobil spričevalo C1. Kako mu je to uspelo? Sam sebi je dejal, da se mora naučiti novega jezika, če hoče hitro pripadati novi družbi. Prepričan je bil, da je zdaj učenje jezika njegova služba. Te naloge se je lotil z veliko truda in zaneseno. Sleherni dan se je naučil sto novih besed. V trgovini z živili, v parku, kamorkoli je šel, je pisal nemške besede na lističe iz beležnice in prav nikamor ni šel brez teh lističev. Njegovim otrokom je že presedalo, tudi njegovi ženi, a vztrajal je pri učenju. V majhnem stanovanju s petimi

»Učenje je
moje delo.
Za učenje me
plačujejo.«

ZGODBE: YASSIR

stanovalci ni bilo prostora in tako je ves dan sedel v bližnji kavarnici in se učil. Toda ni imel denarja za veliko kav in tako je morala ena skodelica kave zadostovati za več ur. Po šestih mesecih je družina našla majhno stanovanje. Njegove hčerke niso bile srečne. Hotele so nazaj v Sirijo. Zdelo se jim je, da jih v šoli gledajo postrani, ker tam skorajda ni bilo Arabcev. Toda kadarkoli je Yasser pomislil na svojo situacijo in na svoje težave, je šel preverit ogrevanje v sobah. In tedaj je pomislil na druge, na taborišča beguncev, šotore, zmrzal in zavedal se je, da ima srečo, da je pobegnil in da bo lahko iz tega, kar ima, naredil največ, kar se da.

PRIPADATI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Posedanje v kavarnici, učenje nemščine s številnimi papirji naokrog in po več ur v dnevu je opogumilo starejši nemški par, da sta ga vprašala, kaj počne. »Nemško se učim.« Ponudila sta mu, da se bosta z njim učila nemščine, kajti tako bo šlo hitreje. To sta tudi storila. Yasserjevi družini sta pomagala na več drugih načinov. Obe družini sta še zmeraj prijateljsko povezani. Skupaj praznujeta božič, bajram itd. Za Yasserja je bila to ena prvih izkušenj pripadanja. Kmalu je našel zaposlitev kot učitelj odraslih. Poučeval je jezik, ves čas preden je dobil prvo zaposlitev je bil žalosten, ker ni mogel zaslužiti in preživljati družine, pa so mu morali drugi plačevati skodelice kave v kavarni. Še zmeraj ni dobro razumel nemške družbe in njenih navad. Zakaj čakajo v banki ob rdeči črti? Kaj to pomeni? Nihče mu ni povedal zakaj in tako je naredil veliko napak. Pravi, da bi veljalo narediti priročnik in razložiti tistim, ki prihajajo, pravila in navade, razlaga bi jih pripravila, da pravila upoštevajo. Integracijski proces bi se moral začeti že zelo zgodaj. Danes Yasser opravlja

»Nemška družba mora beguncem pokazati, kako naj se integrirajo.«

različna dela in sanja, da bi znova postal profesor. Podpira brata, ki je z družino prispel pred letom dni, pa od nemške vlade ne prejema podpore. Zmeraj pa Yasser najde čas, da se udeleži javnih prireditev, pripoveduje o tem, kako je našel pot v nemško družbo. Podpira druge na njihovi poti v integracijo. Župan Hamburga ga je zaprosil, naj sprejme zaposlitev v Mestnem svetu glede begunskih vprašanj. Yasserju se zdi to delo zelo pomembno, četudi to pomerni, da zasluži precej manj. Vendar Yasser zmeraj pove, da tudi drugi lahko dosežejo, kar je doslej dosegel sam, da predavajo v nemščini na univerzi. Prvič je predaval v nemščini na univerzi komaj dve leti po tistem, ko je prišel v Nemčijo.

»Pomagati drugim in navdušiti jih, je pomembno.«

ZGODBE: SONDUS

Ime: **SONDUS**

Priimek: **AL-KADRI**

Starost: **29**

Država porekla: **SIRIJA**

Živi na **Portugalskem** od: **2015**

KRATEK POVZETEK

Sondus, Sirijka, stara 29 let ima izjemno moč. Je samostojna in odločna. Iz Sirije je pobegnila in na Portugalsko je prišla po naključju. Zbežala je iz Sirije in na najboljši možni način je uporabila priložnosti, ki so ji prišle na pot. Lotila se je študija in postala je odlična, kompetentna specializirana zobozdravnica. Kljub vojni, težavam in izgubam je osredotočena na to, kar želi doseči in se bori, da bi postala dobra zobozdravnica in bi s hčerko živeli v miru.

»HČERKI ŽELIM ZAGOTOVITI MIR, LJUBEZEN IN DOSTOJANSTVO.«

ŽIVLJENJE V SIRIJI

Sondus se je rodila v Damasku, četudi je večino otroštva in mladosti preživela v Savdski Arabiji, v Riadu. Oče je dobil povabilo, da dela v Savdski Arabiji in družina se je preselila tja. Spominja se, da je počitnice, tri mesece na leto, preživljala v Damasku skupaj s strici, tetami, starimi starši, bratranci in

sestričnami. Ko je končala šolanje, se je skupaj s sestro vrnila v Sirijo, da bi tam šla na univerzo. Leta 2005 se je preselila v mesto Daraa, kjer je študirala dentalno medicino.

SPOPAD

Marca leta 2011 se je pričela državljanska vojna in prav Daraa je bilo eno prvih mest, ki se je zapletlo v spopad. Mesto so obkolili, zato je bilo težko priti do univerze, saj je bila v centru mesta. Tudi stikov z zunanjim svetom ni bilo. Potovanje na univerzo so pogosto preprečile vojaške blokade, premikanje čet ter opreme. »Prvič sem videla kaj takega, pretreslo me je, zelo, kajti naša univerza je bila blizu Darai. Pričela sem videti in slišati vojno.« Družina ji je ukazala, naj se brez odlašanja vrne v Savdsko Arabijo, kajti obe sestri sta bili v Daraai sami, a Sondus je odvrnila, da se bo vrnila šele, ko bo dobila spričevalo. Na univerzi je vladala velika napetost med tistimi, ki so bili na strani predsednika Bashar Al-Assada ali proti njemu. Napetost je rasla in dekan je vse študente poslal domov in predavanj ni bilo več. Na univerzi je vladal strah. Ko se je spopad ostril že na vratih njenega doma, se je odločila, da se vrne v Savdsko Arabijo. V času, ko je bila v Daraai, se je Sondus poročila in rodila hčerko. Toda zakon ni bil uspešen in Sondus se je ločila. Hčerko je vzela očetova družina v Damasku, ker hčerka ni imela vize, se je Sondus sama podala na pot v Savdsko Arabijo.

MED SIRIJO, SAVDSKO ARABIJO IN TURČIJO

Leta 2013 se je vrnila v Sirijo, da se sreča s hčerko in živi z njo. Dekličin oče, kirurg, je odšel iz države in

»Odločitve sprejemaj brez strahu, le tako lahko dosežeš svoje cilje.«

ZGODBE: SONDUS

deklico prepustil svoji materi. Sondus je šla živet v Damask. Čez štiri mesece se je zaročila. Imela je novega izvoljenca, nove možnosti pred seboj. Toda mesec in teden po tistem, so njenega zaročenca ubili sredi napada na mesto. »Bilo je nepopisno hudo. Nimam besed, da bi opisala svoje občutke.« Končno je maja 2013 dobila vizo za hčerko in vrnila se je v Savdsko Arabijo, kjer je poslej živela z materjo, očetom in brati. Četudi je zdaj na varnem, bi se nekega dne rada vrnila v Sirijo. Res bi želela pomagati svoji državi. Ko je prispela v Savdsko Arabijo, študija ni mogla nadaljevati. Tako je šla dalje v Carigrad, da bi s študijem nadaljevala na Arabski mednarodni šoli v Carigadu, na Al-Kharsa ortodontski kliniki, kjer je diplomirala iz zobozdravstva. Vendar je spoznala, da v Turčiji ne bo mogla študirati naprej, v Sirijo pa se res ni bilo mogoče vrniti.

PRIHOD NA PORTUGALSKO IN ŽIVLJENJE V TEJ DRŽAVI

V Carigradu je zvedela za spletno platformo, ki jo je ustvaril nekdanji predsednik Portugalske republike dr. Jorge Sampaio, da bi »beguncem« omogočil, da pridejo študirat na Portugalsko. Sondus je zbrala vse potrebne dokumente in se prijavila. »Ničesar nisem vedela, ne o Portugalski, ne o Lizboni. Pa tudi jezika nisem znala.« V Lizbono je prispela oktobra 2015. »Čim sem prišla, sem se vpisala v tečaj jezika. Rekli so mi, da bom živela s Portugalko, ki govori le francosko in portugalsko, jaz pa le angleško in arabsko. Zgrabila me je panika. Kako se bova sporazumeli?« Ob prihodu je srečala gospejino hčerko. Pogovorili sta se v angleščini, a hčerka ni bila ves čas doma. Tako je bilo učenje jezika nujno. To je bil tudi prvi korak na poti integracije v družbo.

»Če se ne integriram tu, če si ne ustvarim prijateljev, ne bom imela moči, da živim.«

V CIAL, jezikovnem centru v Lizboni, se je pričela učiti portugalsčine, v družini jo je uporabljala. »Beguncem bi rada povedala, kar zdaj vem. Najprej se naučite portugalsko. Pravijo, da je ta jezik težak. Toda povem vam, morate se ga učiti, če zares želite, vam bo uspelo!«

NOVO PRIPADANJE IN INTEGRACIJA V DRUŽBO

LIZBONA

»Nosim naglavno ruto. Lase si zmeraj pokrivam, ko grem med ljudi. Nekateri me čudno pogledujejo. Zmeraj se nasmehnem. Nasmeh razoroži, nasmeh je jezik sveta!« V Lizboni se počuti mirno in varno. »Ljudje so zelo prijazni, gledajo me bolj zato, ker so radovedni.« Tako je Sondus pričela pripravljati magisterij iz dentalne medicine na Fakulteti za dentalno medicino v Lizboni. Tam so jo zelo lepo sprejeli. Veliko pripoveduje, da bi potešila zvedavost kolegov. »Sprašujejo me čudne stvari: Imate avtomobile? Živate v hišah? Gledate televizijo? Ob takšnih vprašanjih se moram nasmehnuti, a na vsa vprašanja odgovarjam.« Misli, da tako popravlja predstave o vsakdanjem življenju v arabskem svetu. Na njenem magistrskem študiju se je oblikovala skupina osmih študentk, ki se imenuje »Dekleta ortodontije.« Gre za neformalno skupino, a dekleta se redno dobivajo med seboj. »Nimamo veliko časa, veliko je treba študirati.« Zdaj Sondus končuje magisterij v Lizboni. Misli, da mora s študijem iti še dlje. »Pomislila sem: Kaj pa zdaj? Kaj naj počnem? Moram študirati dalje. Ne morem več nazaj v Sirijo.« Ugotovila je, da se lahko prijavi za novo štipendijo, toda v Portu. Ko je odhajala iz Lizbone v Porto, gostiteljica ni hotela sprejeti hišnega ključa. Ni hotela, da Sondus odnese vsa oblačila. »Obdrži ključ in pusti za seboj nekaj oblačil, tako se boš zmeraj lahko vrnila,« ji je rekla. Ob zadnjem

ZGODBE: SONDUS

božiču je vsa portugalska družina zbrala denar, da so Sondus omogočili, da gre na konferenco v Združene države Amerike. »Moja družina, moji arabski prijatelji so daleč. Če se ne integriram tu, če si ne ustvarim prijateljev, ne bom imela moči, da živim.«

PORTO

Tu se je vpisala v nov magisterij, bolj specializiran in sicer na Cooperativa de Ensino Superior Politécnico e Universitário. Ta magisterij je na njenem področju ortodontije, bolj specifično, kirurgije. In tako nadaljuje s študijem. Tu je odkrila novo možnost, da poglobi znanje. Danes v Portu živi v najeti sobi, redno sodeluje v vrstniških skupinskih dejavnostih in pri družini živi normalno življenje. Pravi, da veliko študira, toda skuša živeti kot »državljanica«
Porta. Misli, da se je dobro integrirala. S hčerko se dnevno vidi in sliši po Skype-u. Ne more je obiskati v Riadu, pa tudi hčerka ne more na Portugalsko (viza je le za Sondus). Njena velika želja je, da bi lahko kmalu skupaj zaživel.

PRIHODNOST

»Gradim svojo prihodnost in prihodnost svoje hčerke. Sem mati samohranilka. Moram poklicno napredovati. Za hčerko bi naredila vse. Da bi bila srečna, da bi živel v miru, običajno življenje. Želim si miru. Ne želim si več od tega. Želim si prihodnosti. Svoji hčerki bom dala troje: mir, ljubezen in dostojanstvo.«

ZGODBE: MOHAMMAD

Ime: **MOHAMMAD**

Priimek: **SAFEEA**

Starost: **29**

Država porekla: **SIRIJA**

Živi na **Portugalskem** od: **2014**

KRATEK POVZETEK

Mohammad Safeea je Sirijec palestinskega porekla, strojni inženir, star 29 let. Pobegnil je, da ga ne bi mobilizirali v vojsko Bashar-al-Assada. Na Portugalsko je prispel leta 2004, po tistem, ko je obiskal Alžirijo, kjer ni mogel uresničiti želje, da bi študiral. Naredi magisterij z najvišjo oceno, študira portugalsčino in začne pripravljati doktorat na področju sodelovalne robotike. Rad ima belo ribo, fado in svobodo. Ustvarja si prihodnost in želi si, da bi bil na Portugalskem srečen.

»ŠTUDIRATI, DELATI, USTVARITI SI DRUŽINO, BITI SREČEN IN ŽIVETI V MIRU.«

SPOPAD

Vojna se je pričela, prva bombardiranja v Damasku. Mohamed je pravkar zaključil s predavanji na Fakulteti za strojništvo. Hoteli so ga vpoklicati v vojsko zvesto predsedniku Bashar al-Assadu. Ker se z njegovo politiko ne

strinja, ker se noče vojskovati, se je odločil, da odide iz države. Mohammad ne želi pripovedovati o spopadu, vsaj ne izčrpno. Prekinil je študij in njegovo mamo je to zelo užalostilo.

POBEG IN PRIHOD NA PORTUGALSKO

Mohammad je pobegnil iz Damaska po tistem, ko so ga vpoklicali v vojsko. Šel je v Alžirijo. Šel je, da se sreča s stricem, ki živi v mestu Alžir. Ko je odhajal v Alžirijo, je imel nekaj težav, a ker je to bilo zgodaj, je vendarle dobil vizo. V Alžiriji je ostal dve leti. Sprva je hotel študirati, narediti magisterij, a dela ni dobil prav veliko. Dela so bila vsa ročna in slabo plačana. Imel je težave tudi z dokumenti in regularizacijo svojega položaja v državi. Misel, da bo lahko študiral v tej državi je tedaj opustil. »Nisem mogel študirati dalje,« pravi.

NOVO PRIPADANJE IN VKLJUČITEV V DRUŽBO

Iskal je razpise in naletel na platformo, ki jo je ustvaril nekdanji predsednik Portugalske Republike Jorge Sampaio¹. Odprla se mu je nova priložnost, da gre na Portugalsko. V prvem poskusu, da pride na Portugalsko z letalom in kljub vsem dokumentom, ki jih je zbral, tako je mislil, ni mogel odleteti v Evropo z letališča v Alžiru. S pravno podporo platforme, ob pomoči portugalske in palestinske ambasade v Alžiru, je to nazadnje le bilo mogoče. Posebej omenja doktorico Heleno, ki tehnično ureja platformo. »Brez nje ne bi bil tu.« Postopek je trajal približno mesec dni. Navsezadnje je z letalom prispel v Lizbono, kjer je ostal en dan in potem je 28. marca 2014 odšel v Coimbro, da bi tam začel študirati. Magistrski študij se je že pričel. Predavanja so bila vsa

»Imeti moraš stalen stik s kulturnim in družbenim življenjem nove družbe.«

¹ <http://jorgesampaio.pt/jorgesampaio/pt/global-platform-4-Sirijan-students/>

ZGODBE: MOHAMMAD

angleščini, kar mu je olajšalo študij. Hkrati je pričel študirati portugalsčino na Filozofski fakulteti v tem mestu. Četudi je angleščina prvi jezik v znanstveni skupnosti, kamor je vključen, pa je čutil, da se mora učiti portugalsčine.

ŽIVLJENJE V COIMBRI

Z učenjem portugalsčine se je zanj pričel proces integracije. Pričel se je udeleževati srečanj fado, koncertov in obiskovati gledališke predstave. Omenja tudi podporo, ki mu jo je dajal učitelj s Filozofske fakultete, ki ga je pogosto povabil na kulturne prireditve. Pravi, da ni čutil veliko težav pri integraciji, da je od ljudi in ustanov dobil dovolj podpore. Zdaj živi v hiši študentov, kjer so portugalski in Erasmus študenti iz drugih držav. Dobil si je prijatelje, predvsem kolege s študija.

JAVNI ČLOVEK

Magistrski študij strojništva na univerzi v Coimbri je zaključil z oceno 20, najvišjo oceno. Zdaj pripravlja doktorat iz obdelovalne robotike in je postal »temeljni in nepogrešljivi« član v laboratoriju na Univerzi Coimbra. Mohammad je postal javna oseba portugalskega tiska.² Ko ga sprašujejo o tem, koliko je njegov primer značilen za rušenje stereotipov in predsodkov glede beguncev, pravi: »Saj nisem tako slaven, a morda moj primer šteje.« Nekega dne je imel intervju na TV, in naslednjega dne, ga je že jutraj čakala vrsta sporočil na prenosnem telefonu, povabil v nove intervjuje. Prepoznajo ga na cesti, v trgovini, telovadnici, ki jo obiskuje. Pravi, da ljudje niso vedeli, da je begunec, da je študent. »Ja, morda bo to pomagalo rušiti predsodke glede beguncev.« Pravi, da si ljudje v Siriji in drugod želijo, česar si želijo tudi drugi: študirati, delati, ustvariti si družino, biti srečen in živeti v miru. »Ljudje

»Všeč mi je svoboda, saj je prej nisem bil vajen.«

² Ex: <https://www.publico.pt/2017/02/11/sociedade/noticia/mohammad-o-refugiado-sirio-que-brilha-na-robotica-em-coimbra-176169>

si predstavljajo, da v Siriji živimo v srednjem veku, da nihče ne študira, da imamo sedem žen! Če grem ponoči ven in me vprašajo od kod sem, pa rečem iz Sirije, se me malce ustrašijo. S svojim delom morda uspem malo spremeniti to mišljenje, saj sem dober primer integracije.«

»Smo ljudje kot drugi, le da smo begunci...«

PRIČAKOVANJA ZA PRIHODNOST

»Želim si ostati in živeti v tej državi,« pravi v odgovor na vprašanje glede tega, kaj pričakuje v prihodnosti, »četudi bo moja družina ostala v Damasku. Rad bi končal študij, delal, si ustvaril družino.« Misli, da ima za delo velike možnosti. Pravi tudi, da je življenje na Portugalskem prijetno. »Hrana je dobra (še posebej oslič). Rad sem svoboden, zmeraj sem bil. Tu imam prihodnost pred seboj.« Na univerzi v Coimbri je zadovoljen. Ima, kar potrebuje. »Profesor, mentor je odličen, srečen sem in srečo imam.«

MOHAMMAD, BEGUNEC IZ SIRIJE JE ZVEZDA ROBOTIKE

Na koncu spregovori o svoji doktorski tezi, ki poteka v okviru Evropskega projekta: ColRobot: Collaborative Robotics for Assembly and Kitting in Smart Manufacturing³. »Gre za to, da preprečimo trenja med roboti in ljudmi v kontekstu "pametne industrije".«

V laboratoriju opremljenem s senzorji poda primer robotske roke, ki naredi nekaj gibov in se tako izmakne nadzoru raziskovalcev. »Tu se ustvarja prihodnost,« pravi. Kot pravi njegov mentor prof. Pedro Neto⁴, je mladi Sirijec postal zelo pomemben član laboratorija. »Izkušenih raziskovalcev primanjkuje na tem področju.« Poudari, da ni preprosto najti nekoga kot je Mohammad pa naj bo sirske, portugalske ali katerekoli druge nacionalnosti. . .

³ <https://colrobot.eu/about-colrobot>

⁴ <https://www.publico.pt/2017/02/11/sociedade/noticia/mohammad-o-refugiado-sirio-que-brilha-na-robotica-em-coimbra-176169>

ZGODBE: ASHKAN

Ime: **ASHKAN**

Priimek: **SELFİ**

Starost: **45**

Država porekla: **IRAN**

Živi na **Portugalskem** od: **1988**

KRATEK POVZETEK

Ashkan pobegne iz Teherana, ko mu je štirinajst let. O pobegu odloči oče. Na Portugalskem se pridruži bratu, ki živi tam. Z veliko pomočjo družine, zato ker je vztrajen, zato ker je delal trdo in bil pošten je zmozel prva težka leta prilagajanja; imel je težave z jezikom, socializacijo in težave pri integraciji. Ustvaril si je lastno družino in danes vodi veliko živilsko trgovino na Portugalskem. Dejavno podpira nove begunce na njihovi poti prilagajanja in vključevanja v portugalsko družbo.

»MOJ SIN ASHKAN GRE NA POROKO.«

SPOPAD

Po revoluciji (1979) in vojni med Irakom in Iranom (1980) je prišlo do velikega izseljevanja ljudi iz Irana, saj so bežali pred nasiljem in pomanjkanjem svobode. Hoteli so oditi v Združene države Amerike ali, to je bila druga izbira, v države severne Evrope, predvsem v Nemčijo. Nekatere družine, ki so imele v inozemstvu sorodnike, so poskušale, da bi njihovi

otroci šli v njihove države. Tako so želeli ogniti se novačenju otrok na cesti, verskim aktivistom, ki so nabirali otroke, da bi ti šli v prve frontne linije.

POBEG BRATOV SELFİ

»Brat je bil takrat star osemnajst let. Oče je starejšega brata poslal proč, da mu ne bi bilo treba iti v vojsko. Plačal je vodstvo tihotapcu. Brat je pobegnil na oslovem in kamelinim hrbtu in peš. Prečkal je mejo s Pakistanom - to je bil res zelo napet čas, tudi zato, ker komunikacija ni bila mogoča. Spet drugi tihotapec mu je priskrbel potni list. Poskušal je oditi v Združene države, kjer je živel njegov stric. Aretirali so ga na letališču v Frankfurtu in mu zagrozili, da ga bodo deportirali nazaj v Iran. Razložil jim je, da ga imajo v Iranu za dezertarja. Če se vrne, ga bodo usmrtili. Zaprošil je za azil. Povedali so mu, da v Nemčiji ne more ostati, da lahko gre na Portugalsko. Ko je svojim povedal, da je na Portugalskem, je družina pohitela kupit atlas, kajti za to čudno deželo, še ni slišal nihče...«

ASHKANOV POBEG

V vmesnem času sta se revolucija in vojna intenzivirali, tudi življenjske okoliščine so se poslabšale. »Naša hiša v Teheranu je bila blizu državne televizije in to so bombardirali nenehno.« Razen bombnih napadov je bila družina tudi preganjana. Preganjala jih je verska policija. Bili so v nevarnosti. Družinski člani niso bili verni. In to se je vedelo. V šoli so otroke obiskovali mučenci, ki so ostali brez rok in nog. Prihajali so tudi tisti, ki so se nameravali ubiti v imenu religije. Vladal je teror. Nekega dne je Ashkanov oče šel na trg, da bi kupil perzijsko preprogo. Prijel je Ashkana, ki mu je bilo štirinajst let, za roko in šla sta na portugalski konzulat. Oče je

»Imam zelo močno podporo družine.«

ZGODBE: ASHKAN

rekel: »Moj starejši sin živi na Portugalskem in se bo poročil. Rad bi, da je kdo od družine navzoč. Moj sin bo šel na poroko.« Na konzulatu so Ashkanu dali vizo za teden dni.

PRIHOD IN ŽIVLJENJE NA PORTUGALSKEM

Ashkan je prispel na Portugalsko leta 1988. Ko je odhajal, je nad letališčem prvič v življenju videl mavrico! Toda ta vtis se je kmalu razblinil, ko je zagledal revna domovanja v bližini. »Oče mi je pisal vsak teden. Vsako sredo sem prejel njegovo pismo in nisem mogel prenehati ihteti.« Nekega dne pisem ni bilo več. Pisal je očetu, a odgovorila je mama, rekoč, da je oče izginil. »Očeta so aretirali, češ, da je otroke poslal iz države. Zaprli so ga za dve leti. Nihče ni vedel kam. Po tistem so ga poslali na fronto, a ker mu je že bilo šestdeset let, je tam ostal manj kot leto dni.«

V vmesnem času se je Ashkan pričel šolati. Hodil je na srednjo šolo Paço D' Arcos, ob tem pa se je učil in izpopolnjeval znanje portugalščine. Prijatelj je pa si ni znal pridobiti. V šoli so ga poznali kot »tistega Arabca«. »Mislili so, da sem nekakšen teorist, ali kaj.«

NOVO PRIPADANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO

Tako je bilo, dokler se ni nekega dne odločil, da se pridruži Društvu dijakov. Takrat se je njegov položaj v šoli spremenil. Dobil je prijatelje in zdaj je dejavno sodeloval v šolskih aktivnostih. »Prijatelje iz tistih časov imam še danes. Prijateljstvo je bilo zares trdno. Še zmeraj so moji prijatelji. Eden od njih je celo boter mojemu sinu. Njihove družine so me sprejele medse. Vabijo me za božič. Tudi skrbeli so zame, ko sem bil mlad. Hotel sem to in ono. Čakaj, pazi nase, stoj proč od tega. Oni so moji resnični prijatelji.« Življenje se je spreminjalo. Pri starosti 18 let se je zaposlil v pizzeriji v

Cascaisu. Študiral je in delal. Zaslužil je in ker se je njegov brat poročil, se je odselil.

Nekega dne ga je brat povabil, da bi delala skupaj, saj je hotel postaviti podjetje za oskrbo restavracij v Cascaisu. Ashan je prekinil delo v pizzeriji. Sleherni dan je vstal ob 3.00 zjutraj, da je šel po paradižnike, čebulo, krompir na trg Ribeira v Lizboni. Z vlakom se je vračal v Cascais. Nekaj denarja je zaslužil in z bratom sta kupila majhen kombi in razširila posel. Zdaj sta oskrbovala še tri restavracije več.

Zlagoma so ju v restavracijah Cascaisa spoznali kot dobra delavca, poštena, takšna, ki se držita rokov. »Ob 3.00 zjutraj sva že bila na poti na trg. Le tako sva lahko dobila najboljše plodove. Zmeraj sva bila prva. Dober glas se je širil, podjetje tudi.«

ŽIVLJENJE NA PORTUGALSKEM

Ko se je širilo delo, je tudi Ashkanovo socialno življenje postalo bolj intenzivno. Ko si je utrdil ekonomski položaj, je Ashkan srečal svojo prvo ženo. Bila je brazilske narodnosti in Ashkanu je odprla nov pogled na življenje. Ashkan je odpotoval v Brazilijo in tam se je srečal z ženino družino. Stkal je emocionalne vezi, ki ga nanje pripenjajo še danes. »Moja brazilska družina je še zmeraj moja družina.« Ima štirinajstletnega sina, nanj polaga vsa upanja. Čez čas sta se zakonca razšla. Kljub ločitvi ima z nekdanjo ženo dobre odnose. Z njo skupaj skrbita za sina. Pred približno dvema letoma je Ashkan srečal svojo drugo ženo. Takrat je bila višji prehrabni tehnik v Ashkanovem podjetju. Mlada žena ga je očarala. »Velik vtis je naredila name, ker je močna in seveda tudi lepa.« Čez

»Tvegati moraš in pokazati podjetniške sposobnosti ter predanost.«

leto dni sta bila nerazdružljiva in sta se poročila. Danes je Ashkan lastnik velikega distribucijskega podjetja na Portugalskem. Uspešen poslovnež je. Ima sredstva, da lahko podpira begunce, še posebej Irance. Ker je njihovo dramo občutil na lastni koži, ker ima zdaj položaj, se počuti obvezanega, da pomaga. Pri njem delajo begunci, drugim je pomagal, da so vzpostavili stik z ustanovami. Med intervjujem so ga večkrat klicali, da pomaga reševati vprašanja beguncev. Le deset let po tistem, ko je pobegnil iz Irana, je Ashan znova srečal očeta, mamo, sestro.

**»Ob 3.00
zjutraj smo že
bili na poti na
tržnico.«**

ZGODBE: XERIP

Ime: **XERIP**

Priimek: **SIYABEND**

Starost: **31**

Država porekla: **KURDISTAN**

Živi v **Italiji** od: **2012**

KRATEK POVZETEK

»V Turčiji je vojska preplavila kurdsko območje, vasi in ubijala je kurdsko civilno prebivalstvo. Svoje kulturne in politične identitete nisem mogel svobodno izraziti, pa tudi ne javno, in nisem mogel braniti človekovih pravic. Takšno stanje me je prisililo, da sem zapustil državo, da se ognem zapora, hudega preganjanja in smrti.«

»... MORAL SEM POBEGNITI, KER SEM PACIFIST.«

XERIPOVA ZGODBA: KONFLIKT IN POBEG

Xerip Siyabend se je rodil v Diyarbakiru v Turčiji. Ima dve sestri in dva brata. Xerip je najstarejši. Ima diplomu višje šole iz mode. Ko je končal šolo, je kakšno leto delal v modni industriji. Med študijem je delal v filmski industriji kot kreativni direktor, pomočnik, fotograf in sodeloval je z domačimi in tujimi novinarji. Obe sestri sta študirali na Umetnostni Akademiji. Brata sta nogometaša, mama je

gospodinja, oče komponira. Leta 1980, v času državnega udara v Turčiji, so morali zapustiti Carigrad, iti s trebihom za kruhom tako kot se je to zgodilo mnogim kurdskim družinam. Leta 1984, ko sta se starša poročila, sta se preselila v Silvan. Leta 1986 se je Xerip rodil in po njegovem rojstvu so se starši zaradi pritiskov turške vlade preselili nazaj v Carigrad, kjer je Xerip hodil v osnovno, srednjo in višjo šolo.

V vseh letih je trpel zaradi diskriminacije, ki so jo izvajala turška vlada in nacionalisti, kajti želel si je študirati kurdski jezik. Slabo so ravnali z njim, ko mu je bilo 18 let. Že pri dvanajstih letih so ga za kakšen teden zaprli in mučili, a še zmeraj je nasprotoval kriminalnim dejanjem turške vlade. Po koncu srednje šole se je s starši preselil v Kurdistan, na jug Turčije. Tam je bil približno leto dni, ko se mu je ponudila priložnost, da sodeluje v Evropski prostovoljski službi (EVS) v Eboli v Italiji. Po šestih mesecih, na koncu projekta, se je vrnil v Turčijo in šel na Univerzo Kafkas, ekonomsko fakulteto.

V času prvega leta študija je postal aktivist, borec za človekove pravice in za to, da bi kurdski jezik postal uradni jezik v Turčiji in na univerzah. Sprožil je peticije po univerzah, po tistem pa so ga izključili z univerze. Ko je bil leta 2009 sprejet nov zakon, je šel znova študirat, tokrat na drugo fakulteto, leta 2011 je diplomiral. Potem ga je turška vojska prisilila, da se je vpisal v vojaško službo. Turška vojska je na kurdskem območju požigala vasi, pobijala civilno prebivalstvo. Ker je pacifist, je Xerip moral pobegniti. Dejal je, da noče v vojsko zaradi ugovora vesti in približno leto dni se je skrival vse naokrog, dokler ni v novembru 2012 priletel v Italijo.

»Ovire sem premagal tako, da sem prosil za pomoč italijanske prijatelje in različna društva.«

ZGODBE: XERIP

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Ko je prispel v Italijo, je imel vrsto težav, tako kot drugi iskalci azila. Več dni je spal pred šalterjem proseč za politični azil. Pa tudi na cesti, vse dokler ni našel socio-kulturnega kurdskega centra. Tam je ostal do oktobra 2013. V centru so se člani ukvarjali s kulturo in identiteto Kurdov tudi z drugih območij Kurdistanu. Z njimi je delil vse, ne le kulturo, tudi bolečino, kajti vsi so imeli podobne izkušnje in rane. Prva prepreka je bil jezik, nato velika birokracija, rasizem, težavno iskanje dela, kulturne razlike. Drugi Kurdi so mu pomagali, tisti, ki so se že umestili v italijansko družbo. Pomagale so mu organizacije za človekove pravice in nekateri italijanski prijatelji.

PRIPADATI DRUŽBI IN PRISPEVATI ZANJO

Ko so Xeripu odobrili humanitarno zaščito, je pričel delati v različnih zbirnih centrih v vlogi kulturnega mediatorja. Še zmeraj je prostovoljec v socio-kulturnem kurdistanskem centru. Hotel je pomagati Kurdom, ki prihajajo v Italijo iskat politični azil, ki želijo, da drugi spoznajo kurdsko kulturo in borbo kurdskega ljudstva. Imel je priložnost sodelovati s številnimi društvi, ki delujejo v svetu priseljencev in človekovih pravic. Zahvaljujoč svoji preteklosti fotografa in filmarja, zdaj dela z nekaterimi novinarji, ki pripravljajo dokumentarne filme v Italiji, Siriji in Iraku. Skozi njegove pripovedi se sliši glas vojnih žrtev ISIS-a, nastajajo fotografske razstave, ki prikazujejo Kurde in njihovo stvarnost.

»Spoznaval in sprejel sem italijansko kulturo, ob tem pa sem predstavljal tudi svojo.«

ZGODBE: VAHIDA

Ime: **VAHIDA**

Priimek: **HUJZEROVIĆ**

Starost: **46**

Država porekla: **BOSNA in
HERCEGOVINA, Federacija BIH
in Republika Srbska**

Živi v **Sloveniji** od: **1993**

KRATEK POVZETEK

Vahidi je bilo dvajset let, ko je izbruhnila vojna v Bosni in tako je bila Vahida prisiljena zapustiti rodno vas blizu mesta Bosanski Novi. Skoraj leto dni je preživela v Sisku, na Hrvaškem, pri bratu, da bi si opomogla od travmatičnega pobega. Prispela je v Slovenijo, ostala približno leto dni v begunskem centru. Pričela je prevajati za neko špansko prostovoljko, po tistem pa so jo povabili, da prične delati pri Slovenski filantropiji, ki je koordinirala Mrežo šol za begunce. Potem se je odločila, da se vpiše na fakulteto v dodiplomski program. Zdaj ima magisterij iz angleškega jezika in angleške literature in znanstveni magisterij iz socialne pedagogike. Njena raziskovalna naloga se je nanašala na vprašanja motivacije starejših za prostovoljstvo. Delala je na nacionalni in internacionalni ravni, učila se je od izjemnih izvedencev, in končno je tudi sama postala mednarodna izvedenka. Veliko se je naučila z delom in študijem, zato je prepričana, da je vseživljenjsko učenje in učenje širom življenja in v

vseh življenjskih situacijah pomembno. »Nihče vam ne more odvzeti znanja,« pravi. Vahida je bila regionalna povezovalka in menedžerka mreže pri Help the Aged/Age iz Velike Britanije. Tok svojega življenja in občutja pripadnosti je utrdila, ko si je kupila stanovanje tako kot večina Slovencev. V Sloveniji je zaposlena, a še zmeraj dela v Bosni kot prostovoljka. Potuje povsod po svetu in izvaja projekte na področju razvojnega sodelovanja. Zdaj dela pri Slovenski filantropiji, kjer koordinira projekt psihosocialne pomoči begunskim otrokom in njihovim družinam, ki živijo v azilnih centrih po Sloveniji, pa tudi druge projekte. Vodi Programski oddelek za Mednarodno razvojno sodelovanje.

**»NI TEŽKO ZNOVA ZGRADITI HIŠE,
NI TEŽKO ZNOVA ZGRADITI CESTE,
A TEŽKO JE ZNOVA ZGRADITI ŽIVLJENJE.«**

SPOPAD

Leta 1991 je v Bosni in Hercegovini izbruhnila vojna. Pognala je iz starih korenin zgodovinske, religiozne, etnične, ekonomske in kulturne narave, četudi je veljalo, da je ta jugoslovanska republika najbolj jugoslovanska od vseh. Bila je to velika tragedija za regijo in njene prebivalce, velika družbena prekinitev. Vahidina rodna vas danes pripada Republiki srbski in prebivalci tam so Srbi, muslimani in katoliki so odšli. Pravzaprav nihče ne ve, kakšna je danes struktura prebivalstva. Zadnje štetje prebivalstva je bilo opravljeno leta 1991.

Ko je bilo Vahidi 19 let, je živela v Blagi Japri, vasi blizu mesta Bosanski Novi v Bosni in Hercegovini. Okrog mesta so tekale reke Sana, Una in Japra. Vahida je tako »posedovala« kar tri reke. V bistrih vodah se je bilo moč

ZGODBE: VAHIDA

kopati, občutiti neskončno svobodo, občudovati zeleno zaledje pokrajine. Rečne vode so se zbistrile, postale so kristalno čiste, ko se je umaknila industrija predelave celuloze. Zdaj ni industrije, a tudi ni delovnih mest. Družine so odšle, razselile so se, šle v druge regije, države, šle na druge celine. Več kot 13000 ljudi je izgubilo dom.

POBEG

Tako, dejali smo, da je bilo ob izbruhu vojne Vahidi dvajset let. Iz vasi, raztresenih po okoliških hribčkih, so muslimane pregnali. Spominja se, da je v njeni družinski hiši некоč bilo kar petinštirideset beguncev. Težko je bilo reči, kdo jih je pregnal iz domov. So jih pregnali sosedge? Ne ve se, preganjalci so bili zamaskirani. Ljudje, ki so se naselili v Vahidinem domovanju, so s seboj prinesli hrano, a je z drugimi niso delili, nasprotno, skrili so jo za težke čase. Vahidina družina je imela žito in zelenjavo, toda v mesecu dni je vse pošlo, kajti nahraniti je bilo treba petinštirideset lačnih ust. Preveč! Hiša je smrdela po hrani, ki je niso pojedli, marveč skrili. To je bil eden njenih prvih vtisov o vojni. Bosanci so zmeraj bili širokih rok in srca, pripravljeni deliti hrano s komerkoli. Toda med vojno se je vse spremenilo, kulturni imperativi in psihološke reakcije tudi.

Vahida se spominja potovanja z vlakom, skupaj z mnogimi drugimi. Začuda, ni je bilo strah. Na vsaki postaji je skočila z vlaka, šla iskat vodo za tiste, ki so bili žejni. Tiste, ki so striženje potrebovali, je ostrigla. »Ko je človek v nevarnosti, ko mu grozijo zares, se ne boji. Nima kaj izgubiti,« pravi. Spominja se tudi, da je nenehno govorila. Mati ji je pogosto položila roko na usta, da bi jo utišala. Toda, ko je bila Vahida mlada, se ni bala. Njena mati pa je bila precej bolj izkušena in razumna, pa tudi previdnejša.

Vlak se je ustavil v Doboju. Vahido je prevzela bosanska vojska in noč je preživela v Gračanici. Tam so jo vpisali med begunce in vse begunce so evakuirali na Hrvaško, zaradi varnosti. Družino so ločili in Vahidina mati je ostala nekje v Bosni. Vahida je skoraj leto dni živela pri bratu v Sisku, čakala je, da se družina znova združi. Ni vedela, kaj bo z njo, kako dalje. Vahida noče preveč govoriti o tistem času. Sisak, mesto, kjer živi njen brat, so bombardirali sleherni dan, tako da tudi tam ni bilo več varno.

VAHIDINA ZGODBA

Marca 1993 je Vahida odpotovala iz Siska v Slovenijo in znašla se je v begunskem centru v Hrastniku, majhnem podeželskem mestu. Živela je v baraki, si sobo delila z najmanj sedmimi različnimi družinami, kopalnico pa je skupaj uporabljalo več kot sto ljudi. Da ta bližina ni bila zmeraj prijetna, je odveč poudarjati. V tistem času se je spraševala o pomenu življenja, če je živeti sploh mogoče, če ima ona sploh kakšno prihodnost. Zdelo se je, kot da je vse zastalo. Kje bo živela? Kaj bo delala? Kaj...? Veliko vprašanj in veliko črnih predstav, odgovorov in rešitev! Pričela je prevajati za Slovensko filantropijo in Arrancio, špansko atletinjo in prostovoljko. Najraje ne bi počela nič, a so jo spodbudili, da je pričela prevajati. Kasneje je ugotovila, da je bila to dobra odločitev. Pravi, da je v podobnih situacijah kot je bila njena nadvse pomembno, da ti kdo pomaga, te razume, te morda pahne, da greš dalje. Ko je prišla k sebi, ko je pričela delati, se je veliko naučila o sebi in ljudeh, o svoji zmožnosti, da je v stiku z njimi. Biti zmožen vzpostaviti in obdržati stike je izjemno pomembno, če je nekdo begunec.

Razselili so se ne le odrasli in starejši. Veliko je bilo otrok, razpršenih povsod po Sloveniji. Bilo je 480 učiteljev, vsega skupaj, za te otroke. Hamdija, ki je prišel

ZGODBE: VAHIDA

iz Bosne in Hercegovine v začetku leta 1993, je pričel organizirati prve šole za begunske otroke. Takoj, ko je na seznamu beguncev, ki ga je pripravil Rdeči križ, odkril Vahidino ime, je Vahido zaprosil, da naj uči otroke angleško in druge predmete (prostovoljskih učiteljev je primanjkovalo). »Za Božjo voljo, bom tega sposobna? Nimam znanja, nimam spretnosti. Ne razumem slovensko, ne govorim slovensko,« je vztrajala. Situacija je presegala njene moči. Sama je bila potrebna pomoči, tako kot mnogi takrat, morala je predelati travme in se hkrati prilagoditi tolikim novostim.

Kmalu po tistem, ko je pričela poučevati, je ugotovila, da bi bilo dobro, če bi šla študirat na univerzo, po drugi strani se ji je to zdelo prav nemogoče. Drugi prostovoljci, Hamdija prav posebej, so jo spodbujali. Hamdija je bil prepričan, da bo zmogla, še več, zaupal ji je! »Ko te kaj pretrese, ko doživiš kaj travmatičnega,« kot je to doživela Vahida, (preveč je še bolečine, težko govori o travmatičnih dogodkih v Bosni), »je pomembno, da ti kdo zaupa, da te obravnava, kot, da si že dosegel, kar nameravaš in si želiš.« »Znanja in izobrazbe ti nihče ne more odvzeti, naj bodo okoliščine še tako težke,« pravi Vahida. Izobrazba je izjemnega pomena. Vahidi je bilo 24 let, ko je začutila, da mora, zares mora študirati. »Torej bi rada študirala? Šla na univerzo? To lahko uredimo,« je dejal Hamdija.

Vahida se je vpisala na Univerzo v Ljubljani, da bi študirala angleščino in angleško literaturo. Pričelo se je tedaj njeno dvojno življenje. Še zmeraj je delala pri Slovenski filantropiji, od katere je bila odvisna Mreža begunskih šol in zdaj je tudi študirala. Še več, pri Slovenski filantropiji so bili zaposleni deležni obilice izobraževanja. Sleherni mesec je bilo tam kakšno usposabljanje za zaposlene in en do dva dni so porabili, da so razpravljali o svojih delovnih izkušnjah in bili so deležni supervizije izvedencev. Med izvedenci je bila

»Jaz
sem v redu,
ti si v redu.«

tudi dr. Anica Mikuš Kos (nedavno je postala častna meščanka Ljubljane), zdravnica in psihologinja, ki se je v tistih dneh pravkar upokojila. Vso energijo in čas je posvečala v vojni travmatiziranim otrokom. Imela je svoj socialni krog strokovnjakov iz različnih evropskih držav. Prosila jih je, da ji pomagajo, kar so tudi storili. Prihajali so od vsepovsod: Švice, Nizozemske, Velike Britanije, Belgije. Ta krog znancev in prijateljev, kolegov je na nek način postal tudi Vahidin krog. Na te ljudi se je lahko naslonila, se zanesla, da bo od njih dobila pomoč, ko bo potrebno. V Slovenijo so poleg dobre volje prinesli tudi svojo kulturo. Tako je Vahida delala in živela med ljudmi, ki so bili odrasli, oblikovani, selekcionirani po različnih kriterijih: poklicnih, strokovnih, humanističnih. Bili so to ljudje, ki so nanjo prenesli tudi prepričanja, etična načela. Za Vahido je bil tudi to vir učenja. »Če je nekdo begunec, mora biti pripravljen učiti se, razmišljati o sebi, mora biti pripravljen, da se spremeni, da spreminja druge. Biti begunec je transformativna izkušnja.«

Begunske družine, ki so živele v barakah, so želele le, da čas mine, čakale so, da se situacija spremeni. O šolanju otrok pogosto niso razmišljale. Hoditi v šolo, to je nekaj kar počnemo v mirnih časih, ne v vojni. Pa je res tako? Starši so se težko odprli in njihov odnos se je prenašal na otroke. Otroci si niso želeli hoditi v šolo. Če so prišli, pa so prišli kar v pižami. Veke so se jim lepile od spanca. Toda Vahida in drugi učitelji iz tega niso delali drame. Sprejeli so in zlagoma so otroci pričeli prihajati snažno oblečeni k pouku. Eden od temeljnih načinov učenja je posnemanje in to se je zgodilo v Vahidinem razredu. Še več, Hamdija je organiziral psiho-socialno pomoč za otroke, in četudi ni znala plesati, naj bi Vahida učila otroke plesa. Pa se je, ko jih je učila, tudi sama naučila plesati, tako kot druge stvari mnogokrat pred tem. In tako so bili otroci veseli, da so lahko javno nastopali. Bili so srečni, kajti ploskali so jim. Ponosni in veseli. In kakšna je bila Vahidina vloga pri tem? »Pomagala sem

ZGODBE: VAHIDA

šoli in šola je pomagala meni.« Poučevanje otrok je bilo bolj njeno učenje in zdravljenje nje same. Zmeraj je rada delala. Zmeraj je imela rada, in še danes je tako, novosti. In v njenem življenju jih je bilo veliko. Vahida je bila stara 24 let, ko se je vpisala na univerzo. Ker ni govorila slovensko in je bila starejša od drugih študentov, je bila znova izključena. Toda čutila je, da znanje vključuje. Leta 1994 je Vahida usklajevala pomožne učitelje begunskih otrok in takrat je bila v tesni povezavi z dr. Anico Mikuš Kos, ki je bila seveda starejša od Vahide, bolj izkušena, imela je precej več znanja. Zadovoljiti njena pričakovanja ni bilo zmeraj lahko. Če ni bila zadovoljna, je to tudi pokazala, se zjezila. In Anica je Vahido nenehno preizkušala in ji dajala zmeraj bolj zahtevne naloge. Danes Vahida ve, da se povzpne, do koder segajo pričakovanja in Aničina pričakovanja do nje same in Vahide so bila velika. Ko je pričela delati z Anico, jo je tudi spremljala na svojo prvo transkontinentalno konferenco v Edmond, v Kanado. Anica je tam moderirala delavnico o prostovoljstvu. Vahida se je tresla od strahu in ni vedela, kaj naj sama pove o prostovoljstvu. Potem pa, Evreka! Pričela je pripovedovati svojo lastno zgodbo. Čutila je, da je številno občinstvo utihnilo in mislila je, kako slaba da je. Na koncu si ni upala pogledati po dvorani. Ploskali so ji stoje, nagradili so njeno iskrenost, kongruentnost in seveda znanje. »Človek mora biti kongruenten, v skladu s samim seboj, da prepriča druge. Še zmeraj nisem vedela, kaj si želim doseči. Še zmeraj nisem imela dolgoročnih ciljev,« prizna Vahida. »Lahko bi bila šla v kakšno drugo državo, morda, a ostala sem v Ljubljani, ki je zdaj moje mesto, moj dom. Kadar potujem v Bosno pravim, da grem domov k materi ne bi mogla reči, da je tam moj dom. Moj dom je zdaj Slovenija. Toda v srcu bom zmeraj Bosanka.«

Leta 2005 je mislila, da je prav, da se loči od Anice, saj ne more ostati v njenem okrilju za zmeraj! Morala je zleteti iz gnezda. Ker je Slovenska filantropija delala tudi s starimi in ne le otroki, je sprejela funkcijo regionalne koordinatorice

pri Help Age International. To zanimivo funkcijo je obdržala, vse dokler niso zaprli pisarne v Ljubljani. Ko je delala tam, je imela veliko reprezentativnih vlog. Sodelovala je na konferenci o staranju v Madridu, kamor je pripeljala starejše iz Bosne; bila je v Frankfurtu in Berlinu, sodelovala je pri pripravah za izvedbo Regionalne strategije o starosti in staranju.

Leta 2002 so Vahidi podelili slovensko državljanstvo.

PRIPADANJE

Vahida pripada vsaj dvema kulturama: bosanski in slovenski. V Ljubljani se počuti doma, kadar gre v Bosno pravi, da gre domov k mami. Do obeh kultur ima kritično distanco, utemeljeno na refleksiji in transformativnih silah njene osebnosti. Vahida pravi: »Mi v Sloveniji.« Vahida pripada novi družbi, ker se je pripravljena učiti in se razvijati skupaj s svojim socialnim okoljem. Ker je zmožna dajati, tudi prejema veliko. Od kar so se njeni občutki pripadanja intenzivirali, je tudi bolj pozitivna in rezilientna.

MEJNIKI IN STRATEGIJE V PODPORO

VAHIDINEMU TRANSFORMATIVNEMU VKLJUČEVANJU

Če analiziramo Vahidin tok življenja ugotovimo, da je njen psihološki profil takšen, da spodbuja vključevanje, da se znova postavi na noge, da je lahko preživela travme. Njen odnos do drugih je, kot pravi: »Jaz sem v redu, ti si v redu.« Pomembno je s kom so begunci povezani, kajti ta človek je most med njihovo in novo družbo. Prav tako je pomembno, da begunec zadrži prednosti svoje kulture.

»Nekateri se postavijo na noge, drugi klecnejo, nekateri gredo dalje zaradi tega, kar so doživeli, ali zato, ker se doživetemu upirajo.«

ZGODBE: VAHIDA

Večkrat je Vahida razmišljala o prihodnosti: vpisala se je na univerzo, v dodiplomski in podiplomski program. Njen znanstveni magisterij je bil povezan z njenim delom, motivacijo, prostovoljstvom. Še zmeraj je v dobrih odnosih z mentorico, za katero je bila tudi Vahida vir znanja. Slovenščine se je naučila z delom, študijem, delovanjem. Skorajda brez naglasa je. Tekoče govori in piše v več jezikih, njeno delo ni omejeno le na eno državo, marveč se širi v Evropo in svet. Dobro komunicira. Je dober projektni vodja, zna delovati v timu. Povezuje ljudi, ustanove, področja dela, ciljne skupine. Rada rešuje probleme in rada ima problemsko učenje. Pred mnogimi leti si je kupila stanovanje, tako kot Slovenci. »Ko si v Sloveniji, delaj tako, kot delajo Slovenci!« Ni pozabila na svojo kulturo, še zmeraj deluje kot prostovoljka v Bosni. »Begunci svoje drame ne pozabijo, a naučijo se z njo živeti. Nekateri se postavijo na noge, drugi klecnejo, nekateri gredo dalje zaradi tega, kar so doživeli, ali zato, ker se doživetemu upirajo.«

ZGODBE: REUBEN

Ime: **REUBEN**

Priimek: **HAMBAKACHERE**

Starost: **38**

Država porekla: **ZIMBABVE**

Živi na **Irskem** od: **2006**

KRATEK POVZETEK

Reuben je bil poslovnež in je živel v Zimbabveju. Leta 2005 je iz političnih razlogov moral zapustiti državo. Bil je poročen, imel je mlado družino in njegova žena ter otroci so se preselili v Južno Afriko še preden je Reuben zaprosil za azil. Reuben je prišel za družino v letu 2006. Reuben je ustanovni član »Platforme beguncev in iskalcev azila« (RASPI) ustanovljene v letu 2006. Skupina je ustvarila datoteko povezano s 34-imi azilnimi centri na Irskem. V začetku je skupino podpiral Irski svet za begunce. Leta 2014 so Reubena pritegnili v irsko vlado na pobudo ministra Francesa Fitzgeralda. Predstavljal naj bi azilante pri 'Cultur', organizaciji, ki skupnostno pristopa k delu z azilanti in migranti. Šlo je za odpravljanje vzrokov neenakosti in nepravilnosti. Reuben je pomemben ambasador azilantov na Irskem – velik zgled za vse nas.

»... V NEKEM TRENUTKU MI JE VARNOSTNA SLUŽBA GROZILA.«

REUBENOVA ZGODBA O SPOPADU IN POBEGU

Reuben je imel svoje lastno podjetje v Zimbabveju. Leta 2004 je zgubil veliko blaga v spopadu z oblastmi. V tistem času so se razmere poslabšale, kajti novi zakon je preprečeval, da bi poslovneži kot Reuben prišli do potrebnih deviz za poslovanje. Okrog leta 2004 je Reuben prišel na piko oblasti, ker je bil predstavnik skupnosti majhnih podjetij in politično dejaven. Njegovi protesti so pritegnili pozornost policije. Reuben je bil član političnega gibanja, ki je nasprotovalo obstoječi stranki predsednika Mugabeja. Reubenu so grozili, prijatelji in sodelavci so mu svetovali, naj gre iz države. Mnogi oporečniki režima so namreč v tistem času izginili neznano kam. Iz varnostnih razlogov se je leta 2005 Reuben preselil v Južno Afriko. To je bil tudi njegov prvi korak na poti do azila na Irskem leta 2006.

SPOPRIJEMANJE S TEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI

Leta 2010 se je Reuben priključil Irskemu svetu beguncev (RCI) kot prostovoljec. Pričel je kampanjo v dobro beguncev. Četudi je svet podpiral Reubenovo kampanjo, pa mu niso bile všeč nekatere Reubenove akcije. To je zaustavilo pobudo RASPI, saj iznenada ni bilo več sredstev. Reubenov radikalni način in predlagane akcije niso ustrezali pogledom sveta in bali so se, kako bo denar porabljen. Reuben je z RCI delal še tri leta. Leta 2014 je Reuben dobil irsko državljanstvo in irska vlada ga je povabila, da dela v delovni skupini za izboljšanje položaja iskalcev azila. Irski minister Frances Fitzgerald si je želel izboljšanja na svoj način, a Reuben je stvari videl drugače. Za vladno pogajalsko mizo je bil Reuben osamljen, ko je zahteval radikalne spremembe v obravnavi iskalcev azila. Na njegovi strani je bila le Sue.

»Spoznal sem ministra, da se pogovoriva o težavah.«

ZGODBE: REUBEN

Reuben in Sue nista mogla razviti novega scenarija, kajti omejevanje finančnih sredstev za pomoč beguncem, omejevanje dostopa do izobraževanja in integracije v družbo in umestitve beguncev na trg dela, vse je bilo že sprejeto. Reuben je iskal nove oblike in kmalu je spoznal, da ne bodo mogoče. »V delovni skupini smo se sestajali, a vladne odločitve so bile že sprejete. Nič se ni dalo narediti.« Skupini se je priključil avgusta leta 2014, leta 2015 je iz nje izstopil iz dveh razlogov: ni bilo možnosti dostopa do izobraževanja za azilante, ni bilo možnosti umestitve azilantov na trg dela. Z borbo je nadaljeval v javnosti, objavil je svoje odstopno pismo naslovljeno na ministra Fitzgeralda in predsednika delovne skupine. Reuben se je vrnil v skupino RASPI (12 članov, ki so direktno predstavljali azilantske centre na Irskem), ki jo je zastopal v vladni skupini. Vsi se niso strinjali z njegovim odstopom, kajti možnost vplivanja je bila zdaj manjša. Reuben je trdil, da je bila delovna skupina le navidezna, da se z njo ne bo zgodilo nič, kar je razdelilo aktiviste na dva tabora. Reubena so nadomestili z nekom drugim.

PRIPADANJE DRUŽBI IN PRISPEVANJE ZANJO

Reuben je pričel delati za »Cultur« kot prostovoljec. Bilo je v letu 2014. Ko je izstopil iz vladne delovne skupine, je postal dejavnejši. Reuben je s skrajšanim delovnim časom delal za »Cultur«. V pogodbi, ki jo je sklenil, je zapisano, da bo lahko deloval kot aktivist, z namenom, da se ukinejo azilantski centri, da bo pri tem svoboden v odločitvah, če le ne bo v navzkrižju s poslanstvom in cilji »Cultur«. Je svobodnjak in misli, da družbi največ da, če mu je dana demokratična pravica do govora in

»Začel sem s kampanjo za odpravljanje vzrokov neenakosti in nepravilnosti azilantov.«

če si prizadeva iskati možnost za nadomestitev azilantskih centrov. Reuben značilno poudari, da predstavlja sebe (posameznika) in poglede ključnih aktivistov in ne predstavlja »Cultur«. Snemanje intervjuja se je končalo in pogovor sva nadaljevala, tako na splošno, o njegovi družini, sanjah, upanju za prihodnost. Reuben je pravi aktivist in je zgled za vse azilante, ki se pokušajo integrirati v družbo.

ZGODBE: ELVISA

Ime: **ELVISA**

Priimek: **KANTAREVIC**

Starost: **35**

Država porekla: **BOSNA**

Živi v **Nemčiji** od: **1992/2000**

KRATEK POVZETEK

Elvira Kantarević se je rodila v Bosni. Ima sestro in brata. Družina je živela v Bosni, ko so izbruhnile vojne grozote s Srbijo okrog leta 1991. Takrat so morali zbežati iz države. Prišli so v Nemčijo in tam so živeli pet let in tam je živela kot Nemka. A potem je prišla grožnja, da jih bodo deportirali v Bosno in to se je tudi zgodilo leta 1997, a Elvira je bila prepričana, da se bo v Nemčijo vrnila. Leta 2000 je dobila študentsko vizo in takrat sta s sestro prišli študirat na univerzo. Od leta 2005 dalje je Elvira poročena, ima dva otroka, živi v Hamburgu in je vodja oddelka za migracije in drugačnost v znani izobraževalni agenciji.

»BILA SEM NEMKA Z "ROKOM TRAJANJA".«

NENADEN ODHOD

Elvira je bila stara deset let, ko se je pričel spopad med Bosno in Srbijo. Ni prav razumela, kaj se dogaja, a zdelo se ji je, da imajo odrasli nekatere skrivnosti med seboj. Nekega dne je mati njene najboljše prijateljice dejala, da se ta ne sme več igrati z njo, češ, da je Bosanka. Istega dne je slišala pasti tudi prve

bombe. Tedne dolgo so bili člani njene družine preplašeni, delali so si zaloge hrane. Tudi sicer so ostajali doma in spali v dnevnih oblačilih. Lepega dne so Elvira, njena sestra ter mati sedle v avto in se podale v neznano smer. Ker je njihov oče že delal v Nemčiji kot rudar, so odpotovale tja.

KAKO JE ELVIRA NAŠLA SVOJE MESTO V NOVI DRUŽBI

Njen oče je živel v Gladbecku, rudarskem področju. Za družino je iskal stanovanje, a našel je le nekakšno garažo. Živel so v teh slabih okoliščinah šest mesecev. Elvira se je počutila varno. Okrog nje je bilo veliko sosedov, ki so jim dajali hrano, slaščice, pomagali so jim pri učenju nemščine. Elvira je šla v šolo, dali so jo v peti razred. Dali so jo v posebno šolo, a hitro so jo premestili v gimnazijo. Našla si je prijatelje in bila je odlična v šoli, prav tako tudi njena leto dni mlajša sestra. Želela se je učiti jezika kar se da hitro. Od očeta sta dobili slovar in s sestro sta se nenehno učili. Kmalu sta prevajali uradne dokumente in spremljali družinske člane k zdravniku. Ves čas sta imeli zgolj dovoljenje za bivanje v Nemčiji, le za šest mesecev. Elvira se je počutila kot rojena Nemka z rokom trajanja. In potem, groza! Ukaz za deportacijo. Elvira je bila v devetem razredu. Toda v njihovi soseski je bila tudi gospa, ki je okrog sebe zbrala nekaj drugih, saj ni hotela sprejeti te odločitve. Skupina je uspela, a le delno, da uveljavi svojo prošnjo. Elvira in sestra sta lahko ostali še leto dni, toliko, da končata šolanje, a le z enim staršem. Tako sta mati in mlajši brat odšla v Bosno. Elvira, sestra in oče so ostali v Nemčiji še leto dni. Šli so nazaj v Bosno, dekleti sta šli še za tri leta v šolo in potem sta sestra in Elvira zaprosili za študentsko vizo in obe sta ju dobili. Študirali sta nemški jezik in filozofijo na Univerzi v Bochumu. Študij sta zaključili leta 2005 z diplomo prve stopnje. Vse svoje poklicno življenje si je Elvira prizadevala pomagati tistim, ki so v podobni situaciji, kot je bila njena, tistim, ki so tujci v deželi. Sprva je bila

ZGODBE: ELVISA

svetovalka za migrante. Zdaj dela pri izobraževalni agenciji, kjer vodi oddelek za migracije in drugačnost. Organizira dogodke, dela na projektih, ukvarja se z mreženjem, da bi naredila situacijo migrantov na delovnem trgu lažjo. Hkrati pomaga drugim, da se borijo zase in še vedno pomaga tudi finančno svoji družini v Bosni. Zdaj se ukvarja tudi z izobraževanjem mentorjev, ki pomagajo migrantom, ko ti vstopajo na delovni trg. Od leta 2005 je Elvisa poročena, ima dva otroke. Živi v Hamburgu. Zdaj čuti, da končno pripada nemški družbi. Leta 2008 je dobila tudi nemško državljanstvo. Bosna je še zmeraj njen dom, tam je njena družina, so prijatelji, a Nemčija je njen drugi dom. Ponosna je, da je Nemka.

**»Morate
imeti moč, da
postanete del
okolja.«**

ZGODBE: TINU

Ime: **TINU**

Priimek: **ACHIOYA**

Starost: **43**

Država porekla: **NIGERIJA**

Živi na **Irskem** od: **1999**

KRATEK POVZETEK

Tinu se je rodila v družini politikov. Njen oče je bil nigerijski politik. Leta 1990 je bilo v Nigeriji veliko nasilja med političnimi strankami: ugrabitve, umori, vse to je bilo običajno. To je bil čas, ko je Nigerija iz vojaškega režima prehajala v demokracijo. V tistih tranzicijskih časih mednarodna skupnost ni odigrala pozitivne vloge. Nespremenjeno stanje bi namreč koristilo koruptivnim dogovorom s tujimi družbami o črpanju nafte. Tinu se je leta 1999 poročila. Njen oče se je izobraževal v Veliki Britaniji leta 1950 in je bil dobro povezan z Irsko. Tinu je imela sestre, ki so živele v Veliki Britaniji. Tinuina odločitev, da se preseli na Irsko, je bila pod vplivom irskih nun, ki so jo vzgojile in so se vračale na Irsko takrat v letu 1990. Tinu je univerzitetno diplomirana arhitektka. Ko je prispela na Irsko, so jo namestili v zbirni center Kenmare. Njeno prošnjo so obravnavali v letu 2000. V nasprotju z današnjimi razmerami, ko morajo ljudje v zbirnih centrih včasih leta dolgo čakati na obravnavo, je Tinu takoj našla delo. Močna lokalna skupnost je poskrbela za prišleke in vztrajala je, da lahko delajo, četudi v nasprotju z nacionalno politiko. Skupnost starejših v Kenmare je takoj prepoznala spretnosti, ki so jih ljudje kot Tinu imeli in

vztrajali so, da se jim dovoli delati in integrirali se v njihovo novo skupnost na nadvse naraven način. Prva pozitivna izkušnja, ki jo je Tinu dobila pred več kot sedemnajstimi leti, je bila izkušnja z uglednim aktivistom, ki je pomagal drugim iskalcem azila na različnih mestih in v različnih situacijah na Irskem, z vplivanjem na vladne odločitve. Tinu zdaj dela kot programska direktorica na področju kulture. Tinu se je pridružila »Cultur« 2016 kot projektni vodja. Ima štirinajst let izkušenj z delom v nevladnih organizacijah, v javnem sektorju, pri projektih, ki jih je financirala vlada, v nudenju pedagoške pomoči, z omogočanjem medkulturnega dialoga v težavnih okoljih. Tinu ima diplomo iz skupnostnih študij s Tehnološkega Inštituta Dundalk in znanstveni magisterij iz reševanja konfliktov s Trinity College Ireland.

»... V KENMARE SO NAS VAROVALI KOT DOJENČKE.«

TINUINA ZGODBA O SPOPADU IN POBEGU

Tinuin oče je bil v devetdesetih letih nigerijski politik. Tinu in njena družina so bili pro-demokračno usmerjeni in proti vojaškemu režimu. V poznih devetdesetih letih se je iz razlogov osebne varnosti Tinuin oče odločil, da odide iz države. Ugrabitve, nasilje in politični umori so bili pogosti v času, ko je nigerijska družba prehajala od vojaškega režima v demokracijo. V tistem prehodnem času so se vrstili vojaški udari in nasprotovanje demokratičnim procesom je bilo močno. Dogajali so se še drugi zapleti, ki presegajo okvir tega prispevka. Da bi bralec dobil globlji vpogled v stanje takrat iz »Human Rights Watch« navajano naslednje: »Uporaba nasilja kot politično orodje je bila v Nigeriji navzoča že pred prvim prihodom predsednika Obasanjo na oblast, pa tudi kasneje. Volitve v letu 1999 so spremljali nasilje in ustrahovanje, pa tudi

ZGODBE: TINU

golufija. Nigerijska vlada je uporabljala politično nasilje celo bolj brutalno in načrtno. Kljub prehodu k civilni vladi je nasilje prevladovalo. Na razpolago je bil kup orožja in v rokah najetih brezposelnih mladcev - najeli so jih politiki - kar je postalo nevarno orožje v borbi proti oporečnikom.«

SPOPRIJEMATISE STEŽAVAMI V NOVI DRUŽBI NA RAZLIČNIH MESTIH IN OB RAZLIČNEM ČASU

Vredno je povedati Tinuino zgodbo, njena prva srečanja z Irci v Kenmare, v grofiji Kerry in jih primerjati z drugimi na drugih mestih na Irskem. V Kenmare, v lokalni skupnosti, so Tinu in njene kolege dobro sprejeli. Domačini iz Kenmare so bili prepričani, da bo nove članke skupnosti, ki so prihajali iz zbirnega centra moč povsem integrirati v lokalno skupnost in med delavce. Tinu so poslali na pogovor za službo v lokalni arhitekturni biro, kajti izkušenih arhitektov ni bilo dovolj, takrat v začetku 2000, ko se je gradbeništvo na Irskem razcvetelo. Ta njena izkušnja je bila za nas presenečenje v primerjavi z žalostnimi zgodbami današnjih zbirnih centrov, kjer so ovire in odlašanje nesprejemljivi in so kršitev temeljnih človekovih pravic, pravice do dela in izobraževanja.

Tinu je pripovedovala o pomoči v Kenmare, kako lepo so jo sprejeli v družbi arhitektov. Pravzaprav jih je to eksotično dekle iz Nigerije očaralo. Spraševali so jo: »Se lahko dotaknem tvoje kože?« ... mnogi niso še nikoli videli temnopolte osebe dotlej. Sosedji so Tinu peljali z avtom, če je šla po nakupih. Pripravljene so bili pomagati. »Bili smo kot njihovi dojenčki.« Pomembno je povedati, da Tinu ni imela uradnega dovoljenja za delo, a so stvari nekako uredili, da je lahko delala v izbranem poklicu. Tinu se je odselila iz Kenmare v drugo mesto na severu Irske (grofijo na meji) v poznih letih 2000. Tu jo je čakalo vse kaj

drugega. Rasizem...! Rekli so ji: »Pojdi domov v svojo deželo!« Otroke so v šoli nadlegovali in po stenah so se razpredle rasistične pripombe... bil je pravi pekel. Takrat je Tinu skupaj z drugimi ženskami ustanovila »Louth African Women Support Group« (podporno skupino afriškim ženskam), da bi jih bilo slišati v lokalni skupnosti. Tinu je čutila, da je do rasizma prišlo zaradi pomanjkanja informacij o njih... Irska vlada lokalnim prebivalcem ni dala informacij o njih. .. Lokalno prebivalstvo ni le poslušalo lokalnih medijev, pač pa tudi negativno poročanje o njih. »Kradete nam delo.« .. »smrdljivi ste!« in tako dalje. Tinu pripisuje sovražnost te grofije na meji njeni zgodovini spopadov z bližnjo Severno Irsko.

V prizadevanju, da bi nasprotovale rasizmu, so Tinu in kolegice pričele obiskovati osnovne šole in so otroke učile o nigerijski kulturi. Tinu je moč črpala iz predhodne pozitivne izkušnje v Kenmare. Verjela je, da bo lokalna skupnost bolje razumela vprašanja beguncev, če bodo delovale od spodaj navzgor. Ta način je pozitivno učinkoval na širšo skupnost, rasizem se je pomiril. Tinuina pobuda je naredila, da so otroci pripovedovali o nigerijski kulturi doma. Tinu je pričela delati s HSE kot skupnostna mati, ki obiskuje nove matere iz begunske skupnosti. V naslednjih letih je bila tudi svetovalka HSE glede pahljače vprašanj begunskih družin.

PRIPADANJE DRUŽBI IN PRISPEVANJE ZANJO

Ko je delala s HSE, je Tinu bila tudi prostovoljka pri Louth African Women's Support Group. Situacija žensk v zbirnih centrih je lahko težka, ker moški

Tinu je skupaj z drugimi ženskami ustanovila podporno skupino afriškim ženskam, da bi jih bilo slišati v lokalni skupnosti.

ZGODBE: TINU

ne morejo delati, so pa vzgojeni za to, da preživljajo družino. Ta situacija pritiska na ženske, ki so poročene. Tinu je pridobila podporo Tehnološkega Inštituta Dundalk, ki je Tinu povabil, da pride k pouku in spregovori o situaciji na Irskem. Tinu je delala tudi v čezmejnih skupnostnih študijah, kjer je srečala svojo mentorico Ann McGinney. Tinu je delala z uradnikom za etnične manjšine. Sprva je bilo to prostovoljsko delo, ki je vodilo v plačano delo in zaposlitev, ko so se ponudila sredstva za to.

Njeno glavno delo je bilo posvetovanje z vsemi ustreznimi organizacijami v grofiji in v pomoč iskalcem azila in migrantom, da si pridobijo kvalifikacije, da se lahko zaposlijo, ko pridobijo delovno dovoljenje. Tinu je vzor v katerem koli kontekstu. Tinu nas navdihuje.

V prizadevanju, da bi nasprotovale rasizmu, so Tinu in kolegice pričele obiskovati osnovne šole in so otroke učile o nigerijski kulturi in begunski situaciji na Irskem.

ZGODBE: MARIJANA

Ime: **MARIJANA**

Priimek: **ČEŠNOVAR**

Starost: **63**

Država porekla: **BOSNA**

Živi v **Sloveniji** od: **1992**

KRATEK POVZETEK

Marijana je živela v Sarajevu, pred letom in pol ji je umrl mož, potem pa je leta 1992 v Bosni izbruhnila državljanska vojna. Pričelo se je rušenje vsega in Marijana se je znašla brez zaposlitve, dohodkov, sama s sedemletnim sinom. Evakuirali so jo v Slovenijo, kjer je na srečo živela njena mama in je družina imela lastniško stanovanje. Marijana je univerzitetno izobražena, a v Sloveniji zaposlitve ni dobila in se je prebijala s čiščenjem stanovanj. Sinu je utrta pot skozi šolanje. Danes je povsem integrirana. Marijana se je znova poročila. Vpisala se je na univerzo za tretje življenjsko obdobje, tam našla svoj krog ljudi. Obiskuje predavanja iz umetnostne zgodovine.

»**KDO STE, IN NE KAJ STE, JE POMEMBNO.**«

MARIJANINA ZGODBA

SPOPAD

Vojna se je v Sarajevu začela 6. aprila 1992. Bilo je neverjetno. Mesec in pol,

ki ga je v Sarajevu preživela v vojni preden je odšla, je bil najbolj negotov v njenem življenju. Mož ji je umrl novembra 1990 zaradi zastoja srca. Zgradba njenega bivšega podjetja je bila zrušena med prvimi, tako se je Marijana znašla sama, brez dela in bila je mati samohranilka sedemletnega sina.

POBEG

»Eden od mojih prijateljev me je napotil na organizacijo Ambasada otrok. Nisem oklevala. Trdno sem bila odločena, da odidem. Sreča je bila, da je babica živela v Sloveniji, v garsonjeri, ki smo jo posedovali.«

»S sinom sem potovala z avtobusom skupaj z mnogimi drugimi ženskami vseh starosti in njihovimi novorojenčki. Ženske so vse vprek jokale, bilo je veliko joka in vpitja, saj niso vedele, ali so njihovi družinski člani še pri življenju ali ne, ali so morda ranjeni ali so umrli. Slišali so se tudi streli in strah nas je bilo. Čez dva dni, potem, ko smo po stranskih cestah potovali čez Bosno, smo se znašli v Splitu in od tam smo šli na Reko in nato v Ljubljano. V tistem času sem še zmeraj trdno verjela, da vojna v Sarajevu ne bo trajala in da se bomo lahko kmalu vrnili. Kako sem bila lahko tako naivna!«

PRIPADANJE

»V prvih mesecih smo se prepričali, da postaja vojna v Bosni vse hujša, da povratek ne bo mogoč. Takrat smo tudi spoznali, kdo so naši resnični prijatelji in kdo od sorodnikov nam stoji ob strani. Nekateri prijatelji me celo poklicali niso, saj so se bali, da jih bom prosila za pomoč.«

»V avgustu 1992, sem se odločila, da bo sin šel v osnovno šolo v Sloveniji. Status begunca nam ni olajšal situacije. Morala sem potrpati na vrata

Lahko se je naslonila na bližnje, na strokovnjake, na institucije.

ZGODBE: MARIJANA

prenekaterih pisarn in šol. Šla sem na Ministrstvo za izobraževanje. Končno se je moj sin vpisal na osnovno šolo Tone Tomšič. Ravnatelj, čudovit človek, mi je pomagal. A kljub temu, je moj sin imel različne izkušnje tam. Nekatere so bile razočarujoče, kot denimo takrat, ko je moral napisati spis o Francetu Prešernu in je dobil najboljšo oceno v razredu, a spisa ni smel glasno prebrati drugim, kajti »ne bi se spodobilo, da begunec bere kaj takega«. Takšne zgodbe so me žalostile, nisem pa mogla sinu povedati, zakaj.«

Še ena izkušnja: »Moj sin je ponosno pripeljal v razred svojo babico, ki je pravkar prišla iz Sarajeva, da bi vsem pokazal, kako dobro govori slovensko. Zlahka ugotovimo, zakaj je to storil; da bi pokazal, da smo tudi mi Slovenci, da bi se postavil po robu nevzgojenim in bolečim pripombam sošolcev.« Otroci znajo biti kruti.

»V Sarajevu sem imela slovenske poslovne partnerje. A zaradi vojne in privatizacijskih procesov, so se mnogi stiki porazgubili. Ko sem pričela iskati delo, mi ni bilo lahko. Nek sosed me je napotil na Center za socialno delo. Nikoli ne bom pozabila, kako prijazen je bil socialni delavec. Naredil je prav vse, da bi mi pomagal.«

»Septembra 1992 sem pričela čistiti stanovanja pri treh družinah slovenskih intelektualcev. Imam univerzitetno diplomo iz ekonomije, a za njih sem bila predvsem snažilka, ne pa človek različnih zmožnosti.

Opazila sem, da je bilo najpomembnejše od vsega, ko govorim slovensko, kakšen naglas imam. Ne vem zakaj, a govoriti tuje jezike mi je zmeraj delalo težave. Mnogi so me kritizirali.«

»Kako to, da vas mati ni naučila slovenščine?« so me pogosto spraševali. »Toda mama me je

Odkar se je vpisala na Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje, kjer je pričela študirati zgodovino umetnosti, se počuti integrirano. To ji strukturira življenje in jo odpira k zunanjemu svetu.

naučila slovensko dovolj dobro, da sem se lahko sporazumevala s Slovenci med letnimi počitnicami, ko sem redno prihajala v Slovenijo. Kasneje mi je slovenščina pomagala v stikih z našimi slovenskimi poslovnimi partnerji.«

»Dve leti kasneje sem našla delo v delikatesi, jezik, znova jezik! Slovenska družba je silno zaprta in se ne odpira zlahka k beguncem iz nekdanje Jugoslavije. V tistih dneh sem tudi spoznala moža, Slovenec je, a nikoli ni imel predsodkov glede mojega porekla in begunstva.«

»Kasneje, mi je sodelavka svetovala, naj se vpišem na Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje, kjer sem pričela študirati zgodovino umetnosti. To mi strukturira življenje in me odpira k zunanjemu svetu.«

»Če bom šla nazaj v Sarajevo? Ne, tega si res ne želim. Sarajevo se je spremenilo, postalo je mesto za turiste. Nič več kot to. Dlje kot živite tam, manj ga imate radi. Sin je odrastel v Sloveniji. Tu se je šolal, se integriral, povsem. Srečna sem v zakonu in četudi je bilo veliko težav, mislim, da sem imela veliko srečo. Morda bo to zvenelo kruto iz ust begunke, kot sem jaz, a po mojem mnenju ne bi smeli kar vsem beguncem dovoliti, da prečkajo mejo in se naselijo v državi, razen, če so pripravljeni truditi se, da se v družbo integrirajo.«

ABSTRAKTNO:

26 zgodb nekdanjih beguncev je močno prepričevalna podlaga za razpravo o tem, ali naj družba naredi več za družbeno vključitev beguncev in jim pri tem nudi vso pomoč. Spoznali smo, da je prispevek nekdanjih beguncev družbi lahko različen in zelo velik. Opravili smo 26 intervjujev. Med intervjuvanci je bilo osem žensk in osemnajst moških starih od devetnajst do dvainšestdeset let. Države njihovega porekla so: Afganistan, Albanija, Bosna, DR Kongo, Gambija, Iran, Irak, Kurdistan/Turčija, Nigerija, Srbija, Sirija in Zimbabwe.

Svojo državo so zapustili pred leti, do pred petintridesetimi leti ali pa so v novo prišli šele nedavno, denimo pred dvemi leti. V času, ko so odhajali iz svoje države, so bili različno stari: od dveh let do dvanajst let v enem primeru (Artan je Albanijo zapustil sam pri dveh letih) do odraslih let, petintrideset let starosti, denimo. Yasser je bil univerzitetni profesor, ko je moral pobegniti iz Sirije. Drugi so šli na univerzo, šolali so se, bili zaposleni ali so imeli lastno podjetje.

Družbeno vključevanje je v različnih državah različno, odvisno od zakonskih določil, ekonomske situacije, drugačnosti družbe nasploh in od pravil na delovnem mestu.

Vendar celo tisti primeri nekdanjih beguncev, ki so na poti v družbeno vključenost, so lahko dober zgled za tiste, ki so nedavno prispeli v novo okolje in si želijo narediti prve korake na poti socialnega vključevanja.

KONTEKST, V KATEREM SO SE ODVILE ZGODBE O POBEGU:

AFGANISTAN:

VOJNA V AFGANISTANU (2001 - DANES)

Afganistansko vojno, mednarodni konflikt v Afganistanu, so sprožili napadi 11. septembra 2001. Sestavljena pa je iz treh faz.

Prva faza — padec Talibanov (ultrakonzervativna politična in verska frakcija, ki je vladala v Afganistanu in nudila zavetišče Al-Kaidi, krivcem za napad 11. septembra) — je bila kratka, trajala je samo dva meseca.

Drugo fazo, od leta 2002 do 2008, je zaznamovala strategija ZDA, s katero so premagali talibansko milico in ponovno vzpostavili osnovne institucije afganistanske države.

Tretja faza, vrnitev h klasični protinapadni doktrini, se je začela leta 2008, pospešila pa jo je odločitev ameriškega predsednika Baracka Obame, ki se je leta 2009 odločil, da začasno okrepi navzočnost ameriške vojske v Afganistanu. Želeli so izvesti strategijo zaščite prebivalstva pred napadi Talibanov in ponovno vključiti upornike v afganistansko družbo. Strategija je bila vezana na časovni načrt umika tujih sil iz Afganistana; z začetkom leta 2011 bi odgovornost za varnost postopoma prenesli na afganistansko vojsko in policijo. Nov pristop je bil v veliki meri neuspešen. Napadi upornikov so bili pogosti in število civilnih žrtev je ostalo veliko, medtem ko se je izkazalo, da so bile enote afganistanske vojske in policije, ki so prevzele varnostne naloge, preslabo pripravljene, da bi zadržale Talibane. Do takrat, ko se je vojna misija ZDA in NATA decembra 2014 uradno zaključila, je postala 13-letna afganistanska vojna najdaljša vojna, ki so jo kdajkoli bile Združene države. Še do danes napadi na ameriške vojne položaje ter na civilno prebivalstvo niso ponehali.

ALBANIJA:

Albanska državljanska vojna, poznana tudi kot albanski upor, albanski nemir ali piramidna kriza, je bilo obdobje anarhije, državljskih nemirov ter nasilja v Albaniji leta 1997, ki jih je sprožil neuspeh Ponzijevega načrta. Vlada je strmoglavila in ubitih je bilo več kot 2000 ljudi. Vlada je zadušila upore na severu, zmoglost vlade in vojske, da bi ohranjali mir, pa je začela padati, zlasti v južni polovici Albanije, ki so jo začeli nadzorovati uporniki in kriminalne združbe.

Namen odpiranja skladišč orožja na severu je bila zaščita pred nasiljem na jugu. Ko so bile južno-albanske baze izropane, je bilo ocenjeno, da je v povprečju vsak moški, starejši od deset let, posedoval najmanj eno strelno orožje in obilo streliva. Da bi zaščitili civiliste na severu in v osrednji Albaniji, je vlada omogočila civilistom, da se oborožijo z orožjem iz vladnih skladišč orožja. V času upora je bilo iz skladišč orožja izplenjenih 656000 različnih vrst orožja, skupaj z 1,5 milijarde nabojev, 3,5 milijona ročnih granat ter en milijon zemeljskih min.

Kriminalne skupine so izkoristile težko situacijo, se oborožile in prevzele nadzor nad celotnimi mesti. Večina jih je bila zaprtih v Grčiji, vendar so nenadoma pobegnili v Albanijo. Tolpe so sprožale napade z eksplozivnimi sredstvi in streljanjem, v katerih je bilo na ducate smrtnih žrtev.

KONTEKST, V KATEREM SO SE ODVILE ZGODBE O POBEGU:

BOSNA:

Bosanski spopad, vojna (1992–95) je imel etnične korenine v Bosni in Hercegovini, v bivši republiki Jugoslaviji, kjer je prebivalstvo večetnično: tam so bili Bošnjaki (bosanski muslimani), Srbi in Hrvati. Po več letih hude borbe, v kateri so bile udeležene tri bosanske skupine in jugoslovanska vojska, so zahodnoevropske države podprte z NATO-om, s sporazumom dogovorjenim v Daytonu, Ohio, Združene države, leta 1995 vsilile premirje. Leta 1991 se je oblikovalo več samostojnih regij v Bosni in Hercegovini. Njihovo prebivalstvo je predvsem srbsko. Ko je Evropska unija priznala samostojnost Hrvaške in Slovenije, je povabila Bosno, da zaprosi za priznanje neodvisnosti. Referendum o neodvisnosti je potekal od 29. februarja do 2. marca, četudi je Karadžićeva stranka preprečevala volitve na območjih s pretežno srbskim prebivalstvom in Bosanski Srbi skorajda niso šli na volišče. Dve tretjini volilnega telesa je šlo na volitve. Domala vsi so volili za neodvisnost, ki jo je predsednik Izetbegović tudi uradno proglasil 3. marca 1992 (Vir: Encyclopedia Britanica).

DEMOKRATIČNA REPUBLIKA KONGO:

Demokratična republika Kongo (DRK), prej Zair, je država v Srednji Afriki z dolgo zgodovino konfliktov, nedavna kriza pa se je pojavila po genocidu v Ruandi leta 1994. Kongovske državljanske vojne, ki so se začele leta 1996, so prinesle konec 32-letne vladavine Mobuta Sese Seka in razdejale državo.

S pomočjo ZN pri volitvah pod okriljem misije Organizacije Združenih narodov v Demokratični republiki Kongo (MONUC), je Joseph Kabila leta 2006 postal prvi demokratično izvoljeni predsednik DRK. Ta demokratični prehod pa ni prinesel spremembe, na katero so upali v DRK, katero so stalno pretresali konflikti in za katero se ocenjuje, da je v njej zaradi posledic vojne umrlo več kot šest milijonov ljudi. V teh vojnah je bilo vključenih devet afriških narodov, več skupin mirovnikov ZN in dvajset oboroženih skupin. Poleg tega je zaradi kršitve človekovih pravic, kot na primer sistematičnih posilstev in krutih umorov, med drugimi nasilnimi dejanji, prišlo do velike humanitarne krize v DRK in okoliški regiji.

Velik del teh konfliktov je nastal iz nasilja med oboroženimi silami DRK (FARDC) in uporniškiimi frakcijami, vključno z demokratičnimi silami za osvoboditev Ruande (FDLR), milice Mai-Mai Sheka in M23. To neprestano nasilje, skupaj z bojem za nadzor na naravnimi viri DRK, še naprej destabilizira že tako razdrobljen narod.

Demokratična republika Kongo je izjemno bogata z naravnimi viri, vendar nima infrastrukture, v njej je globoko zakoreninjena korupcija in več stoletij tako komercialne kot kolonialne eksploatacije z le malo celostnega napredka. Glavno mesto Kinšasa in nekatera druga večja mesta, Lubumbaši in Mbuji-Mayi, so velike rudarske skupnosti. DR Kongo je največji izvoznik surovih mineralov, pri čemer je leta 2012 več kot 50 % izvoza DRK šlo na Kitajsko. V skladu z indeksom človekovega razvoja (HDI) ima DR Kongo od leta 2015 nizko raven človekovega razvoja in se uvršča na 176. mesto med 187 državami.

KONTEKST, V KATEREM SO SE ODVILE ZGODBE O POBEGU:

GAMBIJA:

Trenutni gospodarski položaj in kriza v Gambiji močno vplivata na odločitev mladih Gambijcev, da zapustijo državo v upanju, da bodo našli zaposlitev in boljše življenje v Evropi.

Vlada predsednika Yahya Jammeha, ki predseduje od državnega udara leta 1994, pogosto resno krši človekove pravice, vključno s samovoljnim pridržanjem, prisilnim izginotjem in mučenjem tistih, ki nasprotujejo vladi. Represija in zlorabe so ustvarile ozračje strahu v Gambiji, kar povečuje pozornost mednarodne skupnosti.

Državne varnostne sile, ki najpogosteje sodelujejo v kršitvah, so članice nacionalne obveščevalne agencije (NIA), paravojaške milice, poznane pod imenom "Junglers", in gambijska policija. Usmerjene so proti novinarjem, političnim nasprotnikom, lezbijkam, gejem, biseksualcem in transspolnim osebam (LGBT), od katerih so mnogi iz strahu pobegnili iz Gambije.

IRAN:

IRANSKO-IRAŠKI KONFLIKT

Iransko-iraška vojna je predstavljala oborožen spor med Iranom in Irakom, ki je trajal od 22. septembra 1980, ko je Irak zavzel Iran, pa do avgusta 1988. Vojni je sledilo dolgo obdobje mejnih sporov, ki jih je spodbujal strah, da bi iranska revolucija leta 1979 sprožila upor med dolgo zatiranim iraškim večinskim šiitskim prebivalstvom, kot tudi želja Iraka, da na mestu vodilne države v Perzijskem zalivu nadomesti Iran. Čeprav je Irak upal, da bo izkoristil kaos zaradi revolucionarnih dogodkov v Iranu, in ga bo napadel brez formalnega opozorila, je le malo napredoval v notranjost ozemlja Irana, ki se je hitro uprl; do junija 1982 je Iran ponovno pridobil skoraj celotno izgubljeno ozemlje. Naslednjih šest let je bil Iran v ofenzivi.

Ta konflikt primerjajo s prvo svetovno vojno kar zadeva uporabljeno taktiko, vključno z bojevanjem v jarkih, ob katerih je napeljana bodeča žica, postojankami z vojaki, oboroženimi z brzostrelkami in bajoneti, pehotnimi napadi in široko uporabo kemičnega orožja na strani Iraka, ter kasneje namernimi napadi na civilno prebivalstvo. Združene države Amerike in Sovjetska zveza sta skupaj z mnogimi zahodnimi in arabskimi državami zagotavljali podporo Iraku, medtem ko je bil Iran v veliki meri izoliran. Po osmih letih vojne, naveličanosti in utrujenosti od vojne, pomanjkanja mednarodnega razumevanja, ko je Irak napadal iranske civiliste z orožjem za množično ubijanje ter vedno večjimi napetostmi med Iranom in Združenimi državami Amerike, je prišlo do premirja ognja s posredovanjem ZN.

Domneva se, da je umrlo pol milijona iraških in iranskih vojakov in enako število civilistov, še veliko več pa je bilo ranjenih. Kljub temu pa vojna ni prinesla niti reparacije niti sprememb meja. V vojni so sodelovale številne nadomestne sile, zlasti iranska skupina Mudžahidi iranskega ljudstva, na drugi strani stranka Baas, ki je vladala v Iraku, ter iraška kurdska milica Kurdistanske demokratske stranke ter Domoljubne unije Kurdistan na strani Irana — od katerih so proti koncu konflikta vse utrpele hud udarec.

KONTEKST, V KATEREM SO SE ODVILE ZGODBE O POBEGU:

IRAK:

VOJNA V IRAKU

Z ameriško invazijo na Irak marca 2008 je bila strmoglavljena kruta avtoritarna vlada Sadama Husseina in ko so zavezniške sile zapustile Irak, se je sprožila množična državljanska vojna med sektami. Ravno zaradi sektaške narave vojne, je Bassamov oče z družino zaradi varnosti zapustil Irak. V osrčju boja je prišlo do vzpona večinskih šiitskih Arabcev na oblast. Oborožene frakcije arabskih sunitov so močno nasprotovale šiitski vladi. Britanske kolonialne sile so na začetku 20. stoletja namestile sunitske Arabce na oblast in sunitske družine in plemena so uspele obdržati oblast po tem, ko je Irak pridobil neodvisnost in tudi potem, ko je število šiitskih prebivalcev stalno naraščalo. Sadam Husein je bil sunitski mogočnejši s severa, ki je uničil vsakega, ki mu je nasprotoval, vendar je svoje najhujše kazni prihranil za šiitske Arabce in Kurde, dve skupini v Iraku, ki sta dolgo časa poskušali pridobiti pomembnejši položaj ali neodvisnost. Trenutno je nemir v Iraku predvsem v mestu Mosul, ki so ga proti koncu leta 2016 sile pod vodstvom Amerike z bombardiranjem osvobodile terorističnih borcev ISIS-a.

KURDISTAN:

V zadnjih sto letih je želja po samostojni kurdski državi botrovala mnogim konfliktom v glavnem med turškimi in iraškimi prebivalci na področjih, kjer živi večina Kurdev. Ta konflikt pa ima tudi pomembne geografske posledice. Z ustanovitvijo Turčije leta 1923 je Kemal Atatürk, novi turški predsednik, odpovedal pogodbo in Kurdom zavrnil lastno državo. To je pomenilo začetek turško-kurdskega konflikta. Leta 1924 je Turčija celo sprejela zakon, ki je prepovedoval uporabo kurdskega jezika na javnih mestih. Druga skupina, ki jo je treba omeniti, so Kurdi, ki živijo v Iraku. Do večjega konflikta med Kurdi in Iračani je prišlo šele leta 1961, ko je izbruhnila vojna, ki je trajala do leta 1970. Približno v tem času je v Iraku prišel na oblast Sadam Husein. Leta 1975 je Husein sprejel politiko, s katero bi izbrisal Kurde iz svoje države. V naslednjih petnajstih letih je Iraška vojska bombardirala kurdske vasi in Kurde zastrupljala s cianidom in iperitom. Geografija igra pomembno vlogo pri razlogih za te konflikte. Geografska področja, na katerih potekajo konflikti, si zgodovinsko, kulturno, ekonomsko in politično lastijo Kurdi. Na tem področju živijo že več kot dvesto let. Zato želijo ustanovitev kurdske države. Druga stvar, ki je verjetno najpomembnejša, pa je, da konflikt zajema kulturno geografijo. Kurdi so etnično in kulturno drugačni tako od Turkov, kot od Iračanov. Govorijo drug jezik in medtem ko so vse tri skupine muslimanske vere, vsaka prakticira drugačno obliko. Kurdi so svoje kulturne razlike uporabili za razlog za ustanovitev svoje države. V Turčiji traja državljanska vojna med Kurdi in Turki že zadnjih deset let; do sedaj je bilo ubitih že približno 15000 ljudi.

KONTEKST, V KATEREM SO SE ODVILE ZGODBE O POBEGU:

NIGERIJA:

Skupina Boko Haram pušča za seboj človeške žrtve in opustošenje že od leta 2009. Skupino je ustanovil Mohamed Jusuf leta 2002 v kraju Maiduguri Borno. Osnovno politično načelo skupine je bila ustanovitev islamske države in obsodba zahodnjaškega izobraževanja. Glede na poročilo Globalnega indeksa terorizma iz leta 2015, ki ga je pripravil Inštitut za ekonomijo in mir (Institute of Economics and Peace) je z več kot 6644 smrti v letu 2014 Boko Haram postala najbolj smrtonosna teroristična skupina na svetu. Umrlo je več kot 20000 ljudi, več kot 2,3 milijona pa je razseljenih, kar je pripeljalo do humanitarne krize v državi.

Nigerija je revna država. Več kot 90 % njenega prebivalstva živi z manj kot 2 dolarjema na dan, medtem ko predstavlja, ironično, največje gospodarstvo v Afriki. UNICEF ocenjuje, da bo leta 2017 umrlo kar 75000 otrok zaradi hude akutne podhranjenosti, bolezni dihal, ošpic itd. Morda gre za najhujšo humanitarno krizo na svetu.

SRBIJA:

BALKANSKA VOJNA 1991 - 2000

Bivša Jugoslavija je bila socialistična država, ki je nastala po nemški okupaciji v 2. svetovni vojni in po težki državljanski vojni. Zveza šestih republik je združila Srbe, Hrvate, bosanske muslimane, Albance, Slovence in druge v razmeroma sproščen komunistični režim. Napetosti med temi skupinami so bile pod predsedovanjem Tita uspešno potlačene.

Po Titovi smrti leta 1980 pa so se napetosti ponovno pojavile. Klici nacionalističnih skupin po več avtonomije znotraj Jugoslavije so vodili do razglasitve neodvisnosti Hrvaške in Slovenije leta 1991.

Bosna z zapleteno mešano strukturo srbskega, muslimanskega in hrvaškega prebivalstva, je bila naslednja, ki je želela neodvisnost. Enote jugoslovanske vojske, ki so se umaknile iz Hrvaške in se preimenovala v bosansko-srbsko vojsko, so vdrle na ozemlje z večinskim srbskim prebivalstvom. Več kot milijon bosanskih muslimanov in Hrvatov je bilo pregnanih iz svojih domov v etničnem čiščenju. Tudi Srbi so trpeli. Glavno mesto Sarajevo je bilo oblegano in ogroženo. Avgusta 1995 je hrvaška vojska napadla območja na Hrvaškem pod srbskim nadzorom, zaradi česar je moralo na tisoče prebivalcev pobegniti.

KONTEKST, V KATEREM SO SE ODVILE ZGODBE O POBEGU:

SIRIJA:

Sirska državljanska vojna je stalen oborožen konflikt v Siriji med vlado predsednika Bašar al Asada in njegovimi zavezniki na eni strani ter različni nasprotnimi silami, ki mu nasprotujejo. Nemir v Siriji, del večjega vala protestov Arabske pomladi leta 2011, se je razvil iz nezadovoljstva z Asadovo vlado, ki je nato zrastel v oborožen spopad po tem, ko so protestnike, ki so zahtevali njegov odstop, krvavo zatrli. Vojna poteka med več frakcijami: sirske vlado in njenimi zavezniki, ohlapno zvezo uporniških skupin sunitov (vključno s svobodno sirske vojsko), večinskimi kurdske sirske demokratične silami (SDF), skupinami Salafi-džihadistov (vključno s fronto Al-Nusra), ki sodelujejo s sunitsko uporniško skupino, ter Islamsko državo Iraka in Levanta (ISIL).

Sirske opozicijske skupine so ustanovile svobodno sirske vojsko (FSA) ter prevzele nadzor nad okoliškim ozemljem Aleppo ter deli južne Sirije. Sčasoma so se nekatere frakcije sirske opozicije odcepile od izvirne zmerne pozicije, da bi sledile islamistični viziji za Sirijo, se pridružile skupinam, kot so fronta Al-Nusra in ISI. Leta 2015 so ljudske obrambne sile (Yekîneyên Parastina Gel (YPG)) združile moči z arabskimi, asirskimi, armenskimi ter nekaterimi turkmenskimi skupinami, da bi oblikovale sirske demokratične sile, medtem ko je večina turkmenskih sil ostala s svobodno sirske vojsko (FSA), Hezbolahova vojska pa je podprla sirske vlado, medtem ko je leta 2014 koalicija NATO začela izvajati zračne napade na ISIL. Od leta 2017 vojna še vedno traja in ZDA in Rusija se vmešavata na nasprotnih straneh.

ZIMBABVE:

NASILJE IN NEMIRI V ZIMBABVEJU

Reuben trdi, da je veliko ljudi zunaj Zimbabweja še vedno prepričanih, da je Mugabe še vedno na oblasti. V resnici pa je to 93-letni starec, ki je le lutka za ljudi na oblasti, ki jih podpira nacionalna vojska.

Nasilje in nemiri preganjajo Zimbabwe že štirideset let, politična stranka Roberta Mugabeja Zanu-PF je izzvala gibanje za demokratične spremembe (Movement for Democratic Change (MDC)), ki ga vodi Morgan Tsvangirai. Robert Mugabe je na spornih volitvah leta 2013 pridobil še en mandat.

USTANOVITEV STRANKE

Robert Mugabe je postal vodja politične stranke ZANU leta 1970. Ta stranka se je kasneje ponovno združila s stranko ZAPU Joshua Nkomo, in nastala je stranka ZANU-PF ali »Patriotska fronta«.

Črni zimbabvejčani se borijo za svoje pravice že več desetletij. Ustanovile so se opozicijske stranke, kot je Zimbabvejska zveza afriškega ljudstva (Zimbabwe African Peoples Union (ZAPU)) pod vodstvom Joshua Nkoma. Leta 1963 je stranka razpadla in oblikovalo se je bolj radikalno krilo Zimbabvejska afriška nacionalna unija (Zimbabwe African National Union (ZANU)). Izbruhnila je gverilska vojna, ki se je v 70-ih letih spremenila v državljansko vojno.

ČESA SE LAHKO NAUČIMO IZ ZGODB V TEM ZVEŽČIČU?

Ko beremo zgodbe, lahko prepoznamo strategije, ki so jih ti izjemni ljudje privzeli, da bi lahko preživeli in se kasneje integrirali v novo družbo. Teh strategij ne moremo dojemati kot da so veljavne za vse, vsekakor pa so pomagale našim intervjuvancem, da so se vključili v novo okolje. Druge bodo morda z njimi navdihnili, da bodo šli dalje, trudeč se, da postanejo nekega dne enakovreden del družbe v državi sprejemnici. Povzeli smo te strategije, da bi lahko o njih razpravljali, znanje o njih pa prenesli na druge.

Pripravljenost za učenje jezika in doseganje ciljev

Veliko intervjuvancev je pojasnilo, da se trudijo predvsem za to, da bi se naučili novega jezika. »Yasser, učenje jezika je sedaj tvoja nova zaposlitev,« si je dejal Yasser. Vesna trdi: »Brez učenja tujega jezika ne gre«. Artan je ure dolgo posedal pred TV zaslonom in ponavljal vsako izgovorjeno besedo, da bi se naučil italijansko. »Zelo se je treba truditi in vztrajati, da se dovolj naučimo tujega jezika, brez tega integracije ni.« Abdul je dejal: »Jezik je naša identiteta«. Tako je nova identiteta tesno povezana z učenjem jezika nove države.

Rezilientnost in vztrajanje

Učenje jezika in prilagajanje novemu okolju, premoščanje ovir, in pomanjkanje informacij, pa tudi negotovost glede obravnave prošnje za azil in izida postopka, jemljejo veliko moči. Od kod moč? Mnogi intervjuvanci so nam zaupali, da so bili tako vzgojeni, da če hočejo kaj doseči se morajo učiti in imeti učenje radi.

»Ni težko znova zgraditi hiše, ni težko zgraditi nove ceste, težko je znova zgraditi življenje,« pravi Vahida. Nasruddin poudari: »Težave nas okrepijo.« Lahko rečemo tudi takole: »Moč, ki jo potrebujemo, da premagujemo ovire, se veča ob premagovanju ovir. Se rezilientnosti lahko učimo? Nove raziskave kažejo, da je to mogoče.«

Sadat iz Nemčije pravi: »Če imate cilje, se morate boriti za to, da jih dosežete. Če tega niste pripravljeni storiti, pozabite nanje.«

Biti dejaven in postaviti si cilje

Sedeti v centru za begunce leta dolgo, ko človek ne zmore ali mu ne dovolijo delati, je lahko zelo težko. Pomanjkanje družbenih stikov ubija, kot kaže Artanova zgodba. Biti dejaven, biti odprt za nove izkušnje, odpira nove možnosti. Tisti, ki imajo pred seboj cilj in načrt zbirajo moč iz dejavnosti. Kot kažejo zgodbe Reubena, Conteha, Gholma in drugih. Vključiti se, truditi se za izboljšanje lastne situacije (npr. Reuben se bori proti irski ustanovi) pomaga. Biti v stiku s podobno mislečimi tovariši begunci in skupnostjo sprejemnico pomaga. Toda celo, če cilja ni, biti dejavno vključen v skupino, lahko sproži proces integracije. »Delovati v skupini je pomagalo, da smo se spoprijeli s težavami,« pravi Conteh.

Biti v stiku s prebivalci države sprejemnice, dovoliti, da ti drugi pomagajo in pomagati drugim

Domala vsi intervjuvanci poročajo, da so jim pomagali ljudje iz njihovega okolja. Če so iskali koga, kot denimo Elvisina sosedo, ki si je prizadevala za podaljšanje Elvisinega bivanja v Nemčiji, so ga našli. Pripovedujejo o pomoči članov socialnih organizacij, kot je GRC v Atenah. Potrebovali so pomoč. Bili so jo zmožni poiskati in

ZAKLJUČEK:

dobili so jo. Ni lahko biti skozi daljše obdobje potreben pomoči; ljudi je sram, počutijo se ponižani. Reuben pravi: »V moji državi so moški tisti, ki preživljajo družino in tako me je sram pred otroki, ker tega ne morem storiti.« In hočejo kaj tudi vrniti. In mnogi so marsikaj vrnil! Še zmeraj so v stiku s tistimi, ki so jim pomagali. In zdaj so v pomočnih poklicih; so tolmači, socialni delavci, izobraževalci, ustvarjalci filmov. Delajo prostovoljno, tako, da pomagajo drugim, ki so v enaki situaciji, v kakršni so bili nekoč sami. Begunci imajo težko uspešno poklicno pot in težko si zaslužijo spoštovanje nove družbe.

Zahtevati pravico, da postaneš del (nove) družbe

»Niso vedeli, da svet nima meja.« Ta navedek je iz intervjuja s Sbabsom. To je podlaga samozavesti nekaterih intervjuvancev: »Ljudje smo in imamo pravico, da živimo, kjer smo varni in kjer lahko uživamo srečno življenje.«

Nilab je dejala: »Sem državljanka sveta.«

Če se zdaj vrnemo k značilnostim vzornikov glede na teorijo Marilyn Price-Mitchell, navedemo naslednje najpomembnejše med njimi:

- strast in zmožnost navduševanja,
- jasne vrednote,
- zavezanost skupnosti,
- zavedanje o samem sebi in sprejemanje drugih,
- zmožnost premoščanja ovir.

Ob preučevanju najpomembnejših strategij naših intervjuvancev odkrijemo podobnost med njihovimi »sredstvi in metodami«, dimenzijami družbene vključenosti in zgornjimi značilnostmi:

Dimenzija socialne vključenosti po prof. F. Heckmannu	Značilnosti vzornika glede na teorijo M. Price-Mitchell	Strategije intervjuvancev, kot se kažejo v intervjujih
STRUKTURNA DIMENZIJA	Strast in zmožnost navdihovati.	Pripravljenost učiti se (jezika) in dosegati cilje.
POLITIČNA DIMENZIJA	Jasne in izoblikovane vrednote.	Zahtevati pravico, da postane del (nove) družbe.
DRUŽBENO-KULTURNA DIMENZIJA	Predanost skupnosti.	Stopiti v stik s člani nove (gostujoče) družbe, sprejeti pomoč in dajati nazaj.
DRUŽBENA DIMENZIJA	Nesebičnost in sprejemanje drugih.	Ostati aktiven in določati si cilje.
OSEBNA DIMENZIJA	Zmožnost premagovanja ovir.	Odpornost in vztrajnost.

ZAKLJUČEK:

Partnerji v projektu smo prepričani, da intervjuji in zgodbe nekdanjih beguncev lahko ponudijo nov vpogled v povezave med družbenim ozadjem in učenjem vzornikov, ki so jih v našem primeru v 26 zgodbah pokazali intervjuvanci. To so storili pogumno in z refleksijo o sebi.

KAJ LAHKO S TEM ZVEŽČIČEM STORIMO

Ta zvežčič bo ena od sestavin ovoja RefugeesIN (www.refugeesinproject.eu/en/pack.html). Zvežčič lahko uporabljamo v izobraževalnih okoljih za izobraževanje beguncev in članov družbe nasploh. Navajamo le nekaj zamisli o tem, kako uporabiti ta zvežčič. Veliko več jih bo najti v ovoju.

Ta zvežčič se lahko uporablja na mnoge načine:

- V tečajih tujih jezikov za begunce/migrante; za branje, razpravo, spodbujanje udeležencev, da povedo svoje zgodbe.
- To velja za tečaje, kot so "Prvi koraki v novo družbo".
- V političnem izobraževanju mlajših in starejših udeležencev lahko uporabimo te zgodbe kot primer zgodb, ki jih velja preučiti, ko govorimo o predsodkih, stereotipih itd.
- V šoli bodo te zgodbe gradivo za učenje političnih ved, zemljepisa, zgodovine.
- V političnih razpravah lahko te intervjuje uporabljamo za utemeljitev zahteve po bolj inkluzivnih politikah v naši državi in drugod.
- Pri ustvarjalnem pisanju lahko te zgodbe spodbudijo tudi druge, da povedo zgodbo svojega življenja.

- V skupinah, kjer se udeleženci učijo fotografirati, delati video filme, so te zgodbe lahko osnova za pripovedovanje zgodb. Vzemite zgodbo posameznika in jo spremenite v dokumentarni film. To bo tudi naloga tečaja, ki ga bomo izvedli leta 2018 v okviru projekta.

KAKO DO NAS

Če bi želeli stopiti v stik z nami, dodati zgodbo ali komentar, nas lahko obiščite na naši spletni strani:

www.refugeesinproject.eu

Blog projekta **<https://www.refugeesinproject.eu/en/blog.html>** vam omogoča, da sodelujete in stopite v stik s partnerji tega projekta.

Če želite, lahko brošuro posredujete svoji skupnosti ali kliknete na gumb "like" na naši Facebook strani:

<https://www.facebook.com/ProjectRefugeesIN/>

ZAHVALE IN VIRI:

ZAHVALE IN VIRI

Tega zveščiča ne bi mogli napisati brez bivših beguncev, ki so bili pripravljeni povedati svojo zgodbo, odprto in iskreno. Občudujemo njihov pogum. Radi pa bi se zahvalili ne samo njim, temveč tudi vsem osebam/organizacijam, ki so nas pripeljale do teh izjemnih ljudi in vsem drugim, ki so prav tako opravili končni pregled besedila.

Hvala vsem, ki so prispevali k nastanku tega zveščiča.

SLOVENIJA:

Iskreno bi se radi zahvalili Vahidi, Vesni, Ranku in Marijani, da so nam zaupali svoje zgodbe, tako da zdaj čutimo in razumemo, zakaj so prišli v našo državo.

Iskrena zahvala gre tudi Violetti Bottazzo in Nevi Železnik, ki sta nam pomagali prepoznati pozitivne vzornike beguncev in sta stopili v stik z njimi.

Posebno zahvalo smo dolžni Remzu Skenderoviću, sodnemu tolmaču za bosanski jezik, kakor tudi študentom in osebju Univerze za tretje življenjsko obdobje, ki so nas spodbujali pri tej nič kaj preprosti nalogi. Nazadnje naj še opozorimo na pripravljenost različnih institucij, kot so Slovenska filantropija, Fakulteta za socialno delo, Filozofska fakulteta v Ljubljani in njen oddelek za andragogiko, da nam nudijo pomoč.

ITALIJA:

Italijanski tim RefugeesIN bi se rad zahvalil naslednjim organizacijam za njihovo podporo in vzpostavitev stikov s skupnostjo beguncev v Italiji:

- *Mauro Masciotti, Chiara Cipolloni in Elisabetta Tricarico iz organizacij 'Caritas Diocesana di Foligno' ter 'L'Arca del Mediterraneo'.*
- *Sofia Gonoury in Honane Oulad iz 'Associazione Casa dei Popoli di Foligno'.*
- *Silvia Rondoni, Franco Calzini in Piter Foglietta iz 'Associazione Arcisolidarietà Ora d'aria Onlus di Perugia'.*

Posebej se zahvaljujemo intervjuvancem: Laminu Conteh, Sheikhomara Baha, Artanu Camiju, Xeripu Siyabendu in Goodsonu Ezenagu za čas in pripravljenost, da so na zaupali svoje pogumne in navdušujoče zgodbe.

GRČIJA:

Iskrena zahvala intervjuvancem: Abdulu Khaledu, Nasrudinu Nizamiju, Rezi Gholamiju in Gholamu Hassanpouriju, da so nam zaupali svoje pretresljive in navdihujoče zgodbe.

Radi bi se zahvalili tudi združenju Association of Afghans United in Greece ter gospodu Faizu Abubakerju, koordinatorju enote za tolmače grškega Sveta za begunce, ki nam je zagotovil stik z združenjem.

ZAHVALE IN VIRI:

PORTUGALSKA:

Portugalski tim RefugeesIN se zahvaljuje Alaai Alhariri in Cristini Santinho za njuno podporo in vzpostavitev stikov s skupnostjo beguncev na Portugalskem.

Še zlasti pa bi se radi zahvalili našim intervjuvancem – Selfiju Ashkanu, Felixu Aganzeju, Mohammadu Safeeaju, Soundus Al-Kadri in Omidu Bahraminnu, ki so bili pripravljeni z nami deliti svoje težke življenjske zgodbe, ki so nas globoko ganile in prepričani smo, da bodo navdihujoče zaradi odločnosti in vztrajnosti, ki so jo pokazali pri ponovni izgradnji svojih življenj na Portugalskem.

IRSKA:

Irski tim RefugeesIN se zahvaljuje Tinu Achioya in Reubenu Hambakachereju iz Cultúr www.cultur.ie za njuno podporo pri vzpostavljanju povezav z begunci ter azilno skupnostjo v kraju Mosney, okrožje Meath na Irskem.

Radi bi se zahvalili našim intervjuvancem, Tinu Achioya, Reubenu Hambakachereju, Vukasinu Nedeljkoviču in Bassamu Al-Sabahu, ki so nam izpovedali svoje zgodbe prehoda iz njihovih domov v Nigeriji, Zimbabveju, Srbiji in Iraku na Irsko v težkem obdobju njihovih življenj. Vsaka od njihovih zgodb o nastanitvi in življenju na Irskem bi morala navdihniti druge, ki se znajdejo na podobni poti.

NEMČIJA:

Radi bi se zahvalili našim intervjuvancem za njihovo odprtost, kljub temu, da jim je bilo včasih boleče govoriti o svojih izkušnjah. Hvala tudi

Arbeit und Leben Hamburg e.v., ki je omogočila, da smo en intervju izvedli v njihovih prostorih in z njihovo pomočjo. Zahvaljujemo se Mosqi Fakiri iz Osrednje koordinacijske točke za begunce v mestu Hamburg za pomoč pri iskanju intervjuvancev. Hvala Svetu za integracijo v Hamburgu, ki nam je dal priložnost, da smo predstavili projekt. To nam je pomagalo pri iskanju intervjuvancev. Hvala mojim kolegom v Hamburški Volksochschule za lekturo in prevod!

Zahvaljujemo se Johannu Laistru in zunanjim evalvatorjem, ki so opravili končni pregled besedila ter predlagali dragocene izboljšave:

Izr. prof. dr. Nives LIČEN, Prof. dr. Sonja Kump (Slovenija)

Emiliano Pergolari (Italija)

Natasja Peterson, Fernando Sousa (Portugalska)

Reuben Hambakachere, Tinu Achioya (Irska)

Jan Nazim Karadas, Miriam Djabbari (Nemčija)

Fayez Hussein, Magdalena Kavaddia (Grčija)

ZAHVALE IN VIRI:

Viri:

Marilyn Price-Mitchell: *Tomorrow's Change Makers: Reclaiming the Power of Citizenship for a New Generation*, Eagle Harbour Publishing, 2015.

Prof. Friedrich Heckmann: *Integration von Migranten. Einwanderung und neue Nationenbildung*. Springer VS, Heidelberg, 2015.

Albert Bandura, Richard H. Walters: *Social Learning and personality development*. Holt, Rinehart and Winston, New York NY, 1963.

Viri "Kontekst, v katerem so se odvile zgodbe o pobegu":

Afganistan:

<https://www.britannica.com/event/Afganistan-War>

Albanija:

https://en.wikipedia.org/wiki/Albanian_civil_war_of_1997

Bosna:

<https://www.britannica.com/event/Bosnian-conflict>
Lampe, J, R. Bosnian conflict. European HiZgodba (1992-1995)

DR Kongo:

<http://www.bbc.com/news/world-africa-11108589>

Gambija:

[https://books.google.it/books?id=eqwQDgAAQ-BAJ&pg=PT26&lpg=PT26&dq=The+government+of+President+Yahya+Jammeh,+in+power+since+a+1994+coup,+frequently+committed+serious+human+rights+violations&source=bl&ots=yj3epCnUvg&sig=c1QrL_JRfwNccmosbbKbyyId-](https://books.google.it/books?id=eqwQDgAAQ-BAJ&pg=PT26&lpg=PT26&dq=The+government+of+President+Yahya+Jammeh,+in+power+since+a+1994+coup,+frequently+committed+serious+human+rights+violations&source=bl&ots=yj3epCnUvg&sig=c1QrL_JRfwNccmosbbKbyyId-hY&hl=it&sa=X&ved=0ahUKEwj_m_aaaqKnUAhVLSRoKHZ-diDXkQ6AEIQTAD#v=onepage&q=The%20government%20of%20President%20Yahya%20Jammeh%2C%20in%20power%20since%20a%201994%20coup%2C%20frequently%20committed%20serious%20human%20rights%20violations&f=false)

[hY&hl=it&sa=X&ved=0ahUKEwj_m_aaaqKnUAhVLSRoKHZ-diDXkQ6AEIQTAD#v=onepage&q=The%20government%20of%20President%20Yahya%20Jammeh%2C%20in%20power%20since%20a%201994%20coup%2C%20frequently%20committed%20serious%20human%20rights%20violations&f=false](https://books.google.it/books?id=eqwQDgAAQ-BAJ&pg=PT26&lpg=PT26&dq=The+government+of+President+Yahya+Jammeh,+in+power+since+a+1994+coup,+frequently+committed+serious+human+rights+violations&f=false)

Iran:

<http://www.hiZgodba.com/topics/iran-Irak-war>

Irak:

https://en.wikipedia.org/wiki/HiZgodba_of_Irak#Recent_hiZgodba_.282003.E2.80.93present.29

Kurdistan:

<http://www.novelguide.com/reportessay/social-issues/global-issues/kurds-people-without-state>

Nigerija:

https://en.wikipedia.org/wiki/Third_Nigerian_Republic

Srbija:

https://en.wikipedia.org/wiki/Srbija_in_the_Yugoslav_Wars

Sirija:

https://en.wikipedia.org/wiki/Sirian_Civil_War

Zimbabve:

https://en.wikipedia.org/wiki/HiZgodba_of_Zimbabwe#1990s